55 *Lita*

d wszego złego

wszelkie

ánie

grzech

istwa

niem skrzwdeł twoich

*Mod*

E ktorego O

oim roz

tanarios alendos esse vberius; Mercurialis ad hanc diuersitatem tollendam duplex scribit esse quartanæ principium, aliud breue, quod primis paroxismis terminatur, aliud, quod concluditur terminis cruditatis, & coctionis, & longissimum esse solet addens Auicennam, si primo modo accipiatur principium, recte imperare victum tenuem ab initio quartanæ, sed si secundo modo, valde melius sentire Gal. & alios, dum in hoc principio dicunt minime expedire victum tenuem; veruntamen huic responso acquiescere minime possum, quoniam quartana febris legitime, & exquisita longissima esse solet 1. epid. com. 3. t. 4. quod si quis dixerit Hipp. in lib. de carnibus ad finem memoriæ traditũ reliquisse, quartanam febrem duabus hebdomadis iudicari, & 2. aph. 25. æstiuas quartanas breues nuncupare, concedam & ego quamlibenter, sed cum rarissime hoc eueniat in ea, de qua sermo, & vnicuique vel ruditur in arte versato abunde constet in morbo, qui cito sua tempora permeat, nulla ratione cõuenire victum liberalẽ, sed omnino parcum, nunquam putauerim ad hoc ipsum solum in eo præcepto tradendo respexisse Auiccenam. Accedit, quod Auic. nõ loquitur de huiusmodi quartanis quę paucis terminantur paroxismis, vt clare ex eo colligitur, quod subiungit, post tres septimanas pleniori cibo nutriendos esse quartanarios, ita vt expresse velit in quartana de qua sermo, a principio tenui omnino victu esse vtendum, non pleno, & copioso, vt habet Gal. Quamobrẽ dicatur potius, si nos propriam rationem, & indicationes spectemus, quæ a temporibus morborum accipiuntur, ita esse agendum, vt consulit Gal. ipse, verum si ad aliquod aliud, quod coniunctum sit, respiciamus, quodque propriam quandam habeat indicationem, quæ priorem ex morbo desumptam obscuret, profecto debemus rationem, si non vndique aliqua saltem ex parte immutare; fere enim semper a principio quartanæ, veluti cuiuscunque affectus melancholici prima vocata regio plurimis scatere solet crudioribus excrementis ex mala concoctione ventriculi, qui in illis frigidus est; vnde inter initia cogi videtur medicus tenuem victum præscribere, vt interim coquantur, ac debellentur cruditates, a quibus ventriculus leuatus rectius proprio fungitur offitio, qua re præstita, possumus victus rationem instituere prout tẽpus, & natura morbi postulare videtur. Ex quibus clare cernitur, quomodo victus ratio, & plena, vt ait Galen. & tenuis, vt habet Auicen. in quarta[...] Vbi enim curans medicus cognouerit multas [...] vndique debeant, antequam morbum adaugea[...]sque præscribatur, quo maiori ex parte deuictas [...] assequetur; postea vero vsque ad consistentiá m[...]t viros in illud vsq; tempus ferendo oneri suffic[...]lutum quæsitũ, mox (cũ paucis Chyrurgicum fo[...]maceuticum ventum est in quo primum multis c[...]bus probatum fuit, quartanam a principio lenite[...]pit 1. ad Glauc. & male agere medicos illos rec[...]ibus insequentes, contra Gal.

mentem

tanarios alendos esse vberius; Mercurialis ad hanc diuersitatem tollendam di-plex scribit esse quartanæ principium, aliud breue, quod primis paroxismis terminatur, aliud, quod concluditur terminis cruditatis, & coctionis, & longissimum esse solet addens Auicennam, si primo modo accipiatur principium, recte imperare victum tenuem ab initio quartanæ, sed si secundo modo, valde melius sentire Gal. & alios, dum in hoc principio dicunt minime expedire victum tenuem; veruntamen huic responso acquiescere minime possum, quoniam quartana febris legitime, & exquisita longissima esse solet 1. epid. com. 3. t. 4. quod si quis dixerit Hipp. in lib. de carnibus ad finem memoriæ traditũ reliquisse, quartanam febrem duabus hebdomadis iudicari, & 2. aph. 25. æstiuas quartanas breues nuncupare, concedam & ego quamlibenter, sed cum rarissime hoc eueniat in ea, de qua sermo, & vnicuique vel ruditer in arte versato abunde constet in morbo, qui cito sua tempora permeat, nulla ratione cõuenire victum liberalẽ, sed omnino parcum, nunquam putauerim ad hoc ipsum solum in eo præcepto tradendo respexisse Auiccenam. Accedit, quod Auic. nõ loquitur de huiusmodi quartanis quę paucis terminantur paroxismis, vt clare ex eo colligitur, quod subiungit, post tres septimanas pleniori cibo nutriendos esse quartanarios, ita vt expresse velit in quartana de qua sermo, a principio tenui omnino victu esse vtendum, non pleno, & copioso, vt habet Gal. Quamobrẽ dicatur potius, si nos propriam rationem, & indicationes spectemus, quæ a temporibus morborum accipiuntur, ita esse agendum, vt consulit Gal. ipse, verum si ad aliquod aliud, quod coniunctum sit, respiciamus, quodque propriam quandam habeat indicationem, quæ priorem ex morbo desumptam obscuret, profecto debemus rationem, si non vndique aliqua saltem ex parte immutare; fere enim semper a principio quartanæ, veluti cuiuscunque affectus melancholici prima vocata regio plurimis scatere solet crudioribus excrementis ex mala concoctione ventriculi, qui in illis frigidus est; vnde inter initia cogi videtur medicus tenuem victum præscribere, vt interim coquantur, ac debellentur cruditates, a quibus ventriculus leuatus rectius proprio fungitur officio, qua re præstita, possumus victus rationem instituere prout tẽpus, & natura morbi postulare videtur. Ex quibus clare cernitur, quomodo victus ratio, & plena, vt ait Galen. & tenuis, vt habet Auicen. in quartana ab initio administrari posit. Vbi enim curans medicus cognouerit multas latitare cruditates, quæ absumi vndique debeant, antequam morbum adaugeant, tunc ab eo cibus tenuis eo vsque præscribatur, quo maiori ex parte deuictas a calore, & consumptas ieiunio assequetur; postea vero vsque ad consistentiã morbi pleniorem cibũ imperet, vt viros in illud vsq; tempus ferendo oneri sufficere valeant. Post huiusmodi solutum quæsitũ, mox (cũ paucis Chyrurgicum fontem absoluerimus) ad Pharmaceuticum ventum est in quo primum multis cum rationibus, tum auctoritatibus probatum fuit, quartanam a principio leniter esse tractandam, vt Gal. præcipit 1. ad Glauc. & male agere medicos illos recentiores, qui nonnullas è veteribus insequentes, contra Gal.

mentem

# KANONIZACYA S. STANISŁAWA KOSTKI

*Przy*

# S. LUDWIKU GONZADZE BEATIFIKACYA KORONY POLSKIEY

ogłoszona

Pod iey Solennizácyą

w Krákowie Metropolii Koronney Krolestwa Polskiego

w Bázylice Krolewskiey

*SS: Piotrá y Páwłá XIĄZĄT Apostolskich*

PRZEZ

X. IANA GZOWSKIEGO SOCIETATIS IESV

*Roku*

Ktorego przyszedł ná świát SWIĘTY Swiętych

1727.

w KRAKOWIE, w Drukárni Iákubá [illegible]

Iáśnie Wielmożnemu Panſtwu
y Dobrodźieyſtwu,
*Jáśnie Wielmożnemu I. M. PANV*
# P. IOZEFOWI
Z POTOKA
Ná Stánisłáwowie Zbárážu y Niemirowie
# POTOCKIEMU,
*Jáśnie Wielmożney I. M. PANI*
# P. WIKTORYI,
# z LESCZYNSKICH POTOCKIEY,
WOIEWODOM y GENERAŁOM
Xięſtwá Kiiowſkiego,
Wárſzáwſkim Sniátynſkim Leżáyſkim Kołomyyſkim &c: &c:
STAROSTOM,
Pánom y Dobrodźieiom.

P*Owracáiący tryumfálnie do Korony ſwoiey Polskiey z Naywyżſzemi iuż Swiętemi Splendorámi*, STANISŁAW KOSTKA S: *Principálny Pátron Koronny, to ieſt Xiążę nieiáko miedzy SS: Koronnemi Pátronámi, oraz z S:* LVDWIKIEM GONZAGĄ *Xiążęciem Páńſtwá Rzymskiego Swiętym Kompánem y Kolligatem ták ſwóim iák Korony ſwoiey Polskiey NowoKánonizowány, y Kánoni*

żácya ſwoią Beatifikuiący Koronę Polską, tu w tey Metropolii Koronney w Krolewskiey Swiatyni Xiażąt Apoſtolskich ſwieżo powitány, do Wáſzych idźie Páłácow Iáśnie Wielmożne Páńſtwo y Dobrodźieyſtwo. Gdźież álbowiem pewniey, álbo Koronę Polską, oraz Przeswietne y Prześwięte Splendory ſwoie ználeść, álbo Krolewska práwie Swiatynia, mieć może; ieżeli nie w Domu Wáſzym z cáłá práwie Korona y nie iedna skolligowánym, Iego właśnie Domowy? gdźie ſzczęśliwiey y tryumfálniey, ten S. práwie Wiktor Polſki może Beatifikowáć Koronę náſzę; ieżeli nie przy znákomitych y Herbownych Ozdobách Wáſzych? W ktorych, iáko trzy Zwyćięskie Znáki trzy KRZYZE Naywyżſzey Korony godne y w ſobie ſámych ſię dźielace dla cáłości Wiáry S: Wolnośći y Oyczyzny, widźiemy: ták we wſzyſtko Naywyżſza, przy Nich, ádoruiemy WIKTORYA: widźiemy tudźież Naywyżſze, bo rowne trzemá, Przeświętym Krzyżom (ktoremi ſię y Koſtká S: przy Herbowney Podkowie ſwoiey záſzczyca) Korony; dwie ná Hełmie nád Przeswietnemi Herbámi; trzećia, wieczność Korony Polskiey Sławy y Tryumfow ſwym cyrkulem wyrażáiaca, przy Vſtách Rodowitey GŁOWY; wyrazáiaca oraz, że tu y iedná GŁOWA nie iedney y Naywyżſzey rowna Koronie, y nád cála wyżſza Koronę. I owſzem przypisáć Iey słuſznie mogę; Excedens orbem, Regnum poteras hoc ore mereri. Ták w Przeswietnym Domu Wáſzym, tudźież y Naywyżſze Korony: bo tudźież ieſt to wſzyſtko; ná czym ſię wſpieráia, y czym ſię wywyżſzáia zkad Naywyżſza Eminencya máia Korony. Dosyć Wielkiemu Konſtantinowi do cudowney Iego Wiktoryi ieden Krzyż Swietny; in hoc Signo vinces: tu troiſty Prześwietny KRZYZ, do cudnieyſzey WIKTORYI, y Naywyżſzey, y nad Wielkiego Konſtántyná imię nieuſtánney bo codźienney, ná Fortunę Korony Polskiey. Czym Przeświętego Krzyżá Panskiego, Páńska tu nad Heráklius zá Exáltácya, przy ták licznych tryumfách z pogáńſtwá herezyi y ſámych niezbożnych Krzyżakow; ſzczęśliwiey nád záślubiona Timotheuſzowi ſámę Fortunę: gotowa Niezwyćiężona Krucyatá. Prześwietne Domy Waſze, Swiatynie práwie, y Krolewskie: cálą Koronę Polska y ták wiele Monárchow z ſobą skolligowánych Konkluduiace: á oraz Konſekrowáne ſámey Pobożnośći y ſzczegulnie S: Koſtce; ktorego dawny Herb Pobog, że ſię On po Bosku ſpráwował, ſámey Pobożnośći Nomenklácya mogł nádáć. Naprzod Iaśnie Oświecone Krzyże Twoie Iáśnie Wiemożny Mći Dobrodźieiu, ab Origine obronie Wiáry S: Wolnośći y Oyczyzny Konſekrowáne; z ták wielu Monárchow y dawnych Orientálnych y náſzych Michała y Ianá Koronámi, z Xiążętemi ták Poſtronnemi iák Domowemi práwie wſzyſtkiemi Mitrámi skolligowáne; czy nie nád troiſta Naywyżſza Koronę? gdźie o káżdym z nich to mowić mogę; co dawno Wielki Lipſius madrze nápiſał: Faſtigium & ipsum Apicem Coronarum factam eſse Crucem, jam orbis videt. Widźiał Swiát Polski Fortunę y Honor ſwoy: kiedy I: O: Oćiec Twoy ANDRZY POTOCKI Kaſztelan Krákowski y Hetman Wielki Koronny, pod czás Wiedenskiey był Vice Rex Korony náſzey; ktora práwie Feliciána uczynił. Widźiał zá Auguſtá pierwſzego: kiedy I. W. Máci Potocki nie tylko Kroleſtwem ále Krolem ſámym y Sercem Iego rzadźił: ktorego prawdźiwie Auguſtem uczynił; dopieroż Wolność Polska, Auguſta, uczyniwſzy Auguſtá ſwa rádą y powagą pierwſzym Aſsertorem większey dáleko nád przeſzła Wolnośći Polskiey y Authorem Seymow z I. W. weſpoł Piotrem Opalenſkim.

ſkim. Widział I. W. Stefáná Potockiego Woiewodę Bráćławskiego y Piſárzá Koronnego zá Zygmuntá trzećiego Vice Regem: o ktorym głośi Hiſtorya; citra æqualitatis offendiculum, Principis Nomine inſignitus in libera Republica concreditam Majeſtatis Authoritatem ſuſtinuit. Nie wſpominam Theodoryká Piláwity Twego; ktoremu ieſzcze Władysław trzeći pod Wárnę idący, Krolewskie zdał Rzady. W oczách nam y cáłemu Swiátu Wielki Theodor; y owſzem przy Przeswiętych ſwoich trzech Krzyżách Ter Maximus, Majeſtate civiliſsimâ, pietate munificentiſsimâ, Sapientiâ Eminentiſsimâ; I. O. Xiażę Primas, y Arcybiskup Gnieznienski THEODOR POTOCKI, Stryy Twoy, Dźiad Nayiáśnieyſzey Krolowy Fráncuskiey; á S: Koſtki bliski Kolligat oraz z Toba, (to z Ioánny Koſtczánki Tárłowy Káſztelanowy Záwichoſtskiey Mátki I. W. Woiewodźiny Smolenskiey Bratowy Iego Rodzoney, to z Kátárzyny Sieniáwſkiey Podczáſzyny Koronney Corki Ianá Koſtki Woiewody Sándomirskiego ná Tron Polski proſzonego;) ViceRex Korony náſzey, y przed Tytułem dawno ſobie należytym Cardinaliſsimus Protector Kośćioła S: w Koronie Polskiey, iáko ſzczegulnie doznáłá ſwieżo Torunska herezya; y Vaticanum Triregium Godzien: iáko Pierwſzy był ab oriente, Drugi áb occidente; byłby Trzeći od ſeptemtrionu náſzego ſiedmiogornemu Rzymowi rowny, Theodor Naywyżſzy Páſterz. Ktory tym czáſem iáko Summus Pontifex Korony Polskiey, wiekámi cáłemi oczekiwány, tęż Koronę Beatifikuie pożadána wiekámi práwie S: ſwego Stániſłáwá Koſtki Kánonizácya, nie tylko iáko Rex Sacrorum ále oraz aktuálnie ViceRex Korony Polskiey, z ſwoiey Munificencyi práwie Krolewskiey imieniem cáłey Korony náſzey Solennizowána, lecz tym Naywiękſzym Dárem, ktoremu inſzego rownego nie ma: że ſię Sam użycza y wydáie ná Honor Boski y S: Koſtki ſwego; właśnie Theodorus Donum Dei, Munus ſeculorum. Ták Znácznym iuż y Naywyższym Dárem ſwoim, S: Stánisław Koſtká przy ſwoiey Kánonizácyi Beatifikuie Koronę Polska; bo Naywyżſzym Theodorem Kolligatem ſwoim. Ktoremu to tylko po tyśiąc kroć áklamowáć, co ſłuſznie przypiſano votum: Vivat labantis Prima Poloniæ Columna Princeps, vivat & aureos Lechisq; Lechiæq; tandē reſtituat Theodorus annos. Milczę o I. W. Rodzonym Iego Stefanie Potockim Márſzałku Nadwornym Koronnym; ktorego Sławę nieśmiertelnie głoſza wſzyſtkie Stany Koronne; ſzczegulnie Swiatynie Pánskie Torunskie y cáła Wiárá S ná Seymie zá Iego Laski Márſzałkowskiey, á zátym y Koroná ſámá od ruiny obroniona: boć iáko teráznieyſze herezye naybárdźiey wolność ludzka prywatna znoſza; ták gdźie ſię záwezma, y publiczna Kroleſtw álbo y ſámych Krolow wolność gubia; wolne Kroleſtwá niſzcza y ruinuia; iáko czytáć nie tylko w Hiſtoryách ále y w żywych Trágedyách Szwedzkiego Węgierskiego Czeskiego Angielskiego y inſzych niektorych Kroleſtw y Krolow. Ale Koroná Polska y iey Wolność, ták obligowána y skolligowána z Przeswietnym POTOCKICH Krzyżem: że áni myśl żaden nieprzyiaćielu o ruinie wolney Korony Polskiey; kiedy nád nia, ten Przeswietny Krzyż Straż trzyma; iako poſpolićie trzyma. Miiam Senatorskie Purpury, cále Domowe w tym Przeswietnym Domu: ktory, oprocz innych Koronnych Dignitarſtw, ſtárożytnie wielka częśćia ieſt Senatem; y więcey niż cáły Senat nápełniáć záwſze godźień. Miiam że w Nim dotad licza 16 Buław Hetmánskich, 50 Woiewodow, 30 Káſztelánow, około 30 Straznikow Koronnych y W: Xięſtwá Litewskiego iák dziedziczna ſukceſsya; ktorzy więcey niż cáły Senat remonſtruia.

Cromer Lib: 21.

Duryeſki in memoria Domûs Koſtkana &c:

Claudianus *Zgołá tu* per Fasces numerantur Avi quemcunq; requiras hac de ſtirpe Vi-
rum. *Y Buláwá tu Domowa: zá niezwyciężonego Krolá Ianá, y częſtokroć, obo-
ią rázem. Pod czás drugiey Chocimskiey, I: O: Ociec Twoy Wielki Wodz iák
Woysk Koronnych ták Wiktoryi, pod S. Koſtki háſłem y protekcyą otrzymáney.
Iák tylko Pierwſzy Domu Wáſzego* Zywoſław, *od nieśmiertelney záwſze Słá-
wy Imię máiący, zá Bolesłáwá Kriſpá, pod Piławą w oſtátnim niebeſpieczenſtwie
będącą Rzeczpoſpolitą trzy rázy wybáwił; ták záraz ná Záſzczyt ſwoy, troiáki
Znák Zwyćięski w Przeswietnym troiſtym Krzyżu, y oraz w rekompenſę mę-
ſtwá Buláwę Hetmanską nieiáko dziedziczną Sukceſsorow ſwoich odebrał. Zá-
raz Syn iego* Alexander, *práwie Wielki Alexánder do Wiktoryi Polskich zá
Mieczysłáwá: y wſzyſcy potym Sukceſsorowie iego, właśnie Mieczysłáwowie, mie-*
Zubienski Epsc: Ploc: L. 4. de motu Civiii *czem Zwyćięskim Sławni. Nie liczę niezliczonych: iáko zá Kázimierzá Spráwie-
dliwego śiłu oraz I. W.* POTOCKICH *z Węgrow y Hálicżánow tryumfowá-
ło; y ná Hálickie náten czas Kroleſtwo Włodzimirá Krolá ſwoią potencyą przy-
wróćiło; (ták Przeswietnym* POTOCKIM *zdawná wrodzoną; Krolow ná
Tronách ſwoich, Korony y Wolność ich utrzymywáć:) zá Leszká tákże tryum-
fowáło z Románá Ruskiego Monárchy y Konrada Xiążęćiá Mázowieckiego: zá*
Bielski & alii *Kázimierzá Wielkiego z Multan y Wołoch: zá Władysłáwá Iagełłoná z Wi-
tolda Xiążęćia Litewskiego z Inflanckich y innych Krzyżakow: z Tátárow zá
Kázimierzá Syná iego, Alexándrá, y pierwſzego Auguſtá; gdźie I. W.* Woyćiech
Potocki *iuż osmádźieśiatoletni, Háná ſámego ręką ſwą zábił: zá Henriká Wále-
ſiuſzá náſzego y Fráncuskiego potym Krolá, z rożnych nieprzyiaćioły ná morzu:
dopieroż zá náſtępuiących Krolow y Wiekow náſzych, z Turkow Moskwy Tátá-*
Kochowski 2 Climact. Lib: 3. *row Kozakow y innych bez liczby, przez I. O. Antenaty Twoie, miánowićie Oy-
cá, Prádźiádá, y Dźiádá Twego* Stánisłáwá Potockiego *Kásztelána Kráko-
wskiego y Hetmaná Wielkiego Koronnego. Dość; że żadney práwie, zá żadne-
go Krolá Polskiego, Wiktoryi nie było: ktoraby nie pod Zwyćięskim Przeswie-
tnych Krzyżow Wáſzych Znákiem otrzymána byłá; do ktoreyby I. W.* PO-
TOCCY *Wodzámi nie byli. Niech ich wychwala ſam Clemens X Vaticano
Oraculo po drugiey Chocimskiey; niech ieſzcze dawniey Clemens 8 wysławia z o-
kázyi I. W.* Kryſztofá Potockiego *W: Posłá do śiebie y do Rudolfá Ceſarzá,
od Zygmuntá 3. Niech Auguſt I Wielkie Krolewskie Elogium dáie wſwoim Di-*
Okolski fol: 404. *plomá I. W.* Mikołáiowi Potockiemu ſupremo Podoliæ Dictatori *w* 18. *lat
W: Bohátyrowi y Rotmiſtrzowi, potym rownemu Hetmánowi. Niech ſzczegulnie
tákże wysławia Władysław 4 I. W. Mikołáiá Potockiego w Krolewskim ſwo-
im Diplomá, gdźie I. W:* POTOCKICH *generálnie pánegiryzuie*, Fortiſsi-
mos Belli Duces, vitæ ſalutisq; prodigos, Patriæ ab ingenti diſcrimine
Climact: 1. Libr: 4. quod ſervilia coquebant pectora Liberatores memorabiles. *Ktorego Ko-
chowski* Supremum Exercituum Ducem, & Magnæ Pacis Conditorem *ti-
tuluie. Niech I. O. Iákub Sobieski Kásztelan Krákowski Ociec Ianá 3. pierwſzą
Chocimską Wiktoryą opiſuiąc, I. W.* Ianá Potockiego *Woiewodę Bráclawskie-
go potomnym wiekom głośi, iáko ſzczegulnie y Rycerskiemi y innemi publiczne-*
Zubienski in Vitis Episc: Ploc: &c: *mi dźiełámi Chwalebnego. Niech I. W. Iákub Stánisław Potocki Płocki Biskup y
miedzy SS: Infułatami Płockiemi słynie. Niech I: O: X: Donhoff Biskup Kráko-
wski I. O.* POTOCKICH *názywa* Fulmina & terrores Orientis. *Co ſámo y*
In Conc: Funebr *Domowe pioro, nie panegyriczne, tylko Hiſtoryczne, Wielkiego Conſiliarzá Pol-
skiego*

*skiego Władysławowi Czwartemu* Ephæstiona *I. W.* Pawłá Potockiego *in suo Historico politico słusznie przyznáie mowiac:* POTOCCII triumphalia Septemtrionis nostri Nomina. *Ktory Wielki Mowcá y Statista, práwie ex utroq; Cæsar, oraz y godnym piorem wychwalał cudze wielkie Akcye; y sam wiele chwálebnie czynił, co godne było cudzego piorá. Niech obszerna Hhistorya wylicza, tego Przeswietnego Domu y dawnieysze in omni Foro Ozdoby: czytaie wszystkie iáwnie y ádoruie w ták wielu I. W.* POTOCKICH, *Wotewodách Wołynskich Belskich Smolenskich Czerniechowskich, Straznikách W X. L. y innych, żywych wszelkiey Chwały Cnoty męstwá y Ozdoby Wászey Historyách Swiát Polski; kiedy nie widźi, żeby się gdźie oraz zeszły ták liczne Wielkie Imioná, Naywyższe Honory, Fortuny, y Zwyćięstwá; iáko się zeszły do Wászego Przeswietnego Domu. Ale oraz y Pobożność Stáropolska y wszelka Mądrość; á ztad Hoyność Fundatorska, ná ták siłá erigowánych szkoł, Swiatyn Pánskich, y Collegiorum, szczegulnie Stánisláwowskich, Wárszáwskich, Torunskich, Kråsnostáwskich; ná wszystkie Protekcya Nád Fundatorska. Oraz Spráwiedliwość nienáruszona, pod ták wielu Laskámi Wászemi Márszałkowskiemi; że y Korrekturá swieża Trybunałow obudwuch, ták Lubelskiego, iák Piotrkowskiego nie pod insza muśiáłá być Laska, tylko Wásza. Dosyć mi ná tym; że sam* I. W. Mci Dobrodźieiu *iesteś Compendium Chwały I. O. Antenatow Twoich, y wszelkich Ozdob Ich. Zyie w Tobie I. O. Oćiec y Dźiad Wielki Hetman Woyská Koronnego, y owszem żyie w Tobie Woysko Hetmánow Koronnych* Vnus Castra facis. *Widźi y widźiał dawno w Tobie iednym Swiát Polski, iák cáłego Domu Twego ták cáłey Korony swoiey Całego Senatu Ozdoby;* In Te uno cunctos Proceres Aciemq; Senatus. *Kto zliczyć będźie mogł Wiktorye Twoie, przyzna; że co dawney Sławie Polskiey postronne Krolestwá przyznawały, Tobie przypisáć muszą; żeć iedno* vivere *y* vincere. *Niech powie Vkráiná, cále przez Ciebie potłumiona; poskromione Węgierskie Kráie; Tátárskie Woyská znieśione. Nápełniłeś podźiwieniem swoim Polska Koronę; Nieprzyiaciół postráchem; Sławá Swiát; Kroniki Chwalebnemi dźiełámi; postronne Pánstwá Elogiámi. Nápełniłeś Polá Rycerskie, Pálmámi Zwyćięskiemi; Prowincye Pokoiem; Senat Rádą; Trybunały Korrektura przed Konstytucya, pod Naywyższa kilkákroć Laska Twoia Márszałkowska; Kośćioły Hoynośćia; Szkoły Fundowáne Erudycya; práwie* Minervæ Pater, Libertatis Pompeius, publicæ Salutis Stator, Heroum Numen, Lechiæ Gloria. *Twoie Wielkie Dźiełá, są Przeswietnego Domu cáłego Historya; Twoie Látá, są Annales práwie Wielkich Hetmánow* POTOCKICH. *Twoy zás Przeswietny Dom* I. W. Mcia Dobrodźieyko, *czyli nie cále Swiatynia Krolewska szczegulnie S: Stánisłáwowi Kośćie Konsekrowána? práwie Pántheon wszelkiey Pobożnośći. Iák pierwszy Lech do tego Kráiu przyszedł, y Gniezno iáko Gniazdo Orłowi Polskiemu álbo pierwsza Metropolia założył, pierwszy Imienia Polskiego Fundator; ktory* Kray *ztad Wielka Polska náziwány: ták dopieroż* Major Polonia *Większa ieszcze Polska godźien był bydź tytułowány; kiedy támże pierwszy z Antenatow Twoich* Persztynius, *( od fundowánego potym przez siebie Miástá Leszná* LESCZYNSKI *názwány, ) z Czeskiego Pánstwá przybył Roku 960 z Ciotka swoia* Dąbrowka *Siostra S: Wacławá Czeskiego Krolá y Męczenniká. Ktora z Rodzonemi swemi pierwszemu* Miecysláwowi *Xiażęćiu Polskiemu poslubił w Małżeństwo*

*Lucanus Lib: 10.*

*Guagninus Sarnitius, &c.*

*Vinc: Kadłubek Cáliman in Hist: Hung: Balbinus, Bartochowski in Descr. Regum Pol. &c.*

ſtwo; y ſprowádźił do Gnieznà Metropolii ná ten czas Polskiey; y zoſtał przy niey w Polſzcze, częścia dla iey w obcym tutecznym Kráiu konſolácyi, częścia máiąc tu pierwſzy Reſpekt Naywyżſzego Xiążęćiá ták bliskiego Kolligatá iuż Swego, żeby ſię był umknął przed Tyránnią Dráhomiry niegodney S: Wácłáwá Mátki. Poniewaź tá w Pogáńſtwie ſwoim trwáiąc, iák iego zniosła; ták ná wſzyſtkich Chrześcian ſwoich Bliskich záiádłość wywierálá. Wprowádźił oraz ſzczęśliwie do Polski, przez Dabrowkę, Wiárę Swiętą Chrześciánską; (iák wprowádzona niegdy przez Klotyldę Krolową do Fráncuskiey Monárchii:) kiedy zá perſwázyámi Dąbrowki, przy pomocy Perſztyntuſow iey Koápoſtołow, ochrzczony Xiążę náſz Miecysław pierwſzy; y przy weſelu znią, záraz Bogow ſwoich Pogáńskich y Ołtarze ich, prawdziwemu BOGV ná Ofiárę, paląc konſekrował. Fundował tudźież Arcybiskupſtwo Gnieznińskie y Krakowskie zwielu Biskupſtwámi, wyſtáwiwſzy Kośćioł Kátedrálny Gnieznińskí pod Tytułem Nayś: Mátki Boskiey Wniebowźiętey; Krákowski záś pod Tytułem pomienionego S: Wácławá; do ktorego Tytułu przyięty potym S: Stánisław Biskup. Ktorego S: Wácłáwa, Naypierwſzego Polská do ſiebie wprowádźiłá; Naypierwſzego zá Pátroná ſwego wźięłá, Symbolizuiącego y w tym z Swiętym Koſtką; że S: Koſtká Pryncypálny Pátron Polski, S: Wácław Naypierwſzy iey Pátron: o ktorym w tenże czas Krolowi Duńskiemu obiáwiono było; áby mu Kośćioł wyſtáwił; ut quem Domeſtica Impietas oppreſserat, eum Externa Pietas illuſtraret. Ztąd iák pierwſze Miáſto Wielkopolskie Strágoná z Xiążęćiem Miecysłáwem y bliżſzemi Fámiliámi Czárnkowſkiemi Oſtrorogami y inſzemi Wiárę S: przyięło; nazwane ztąd Poznániem od Poznánia BOGA prawdźiwego: á Fámiliom támtym BOGV naprzod Poświęconym, ſam Znák ich Náwrocenia Chrześne zawićie Głowy álbo Nałęcz, zá Herb nadane; ktorym ſię dotąd iák Wiary S: Korona zaſzczycaią.

Potym Miecysław, Bolesławá iednego z Bratunkow Dąbrowki Bratá Perſztyniuſá, na Oyczyſty Tron albo Xięſtwo tſzcze na ten czas Czeskie wprowadźił; (od ktorego iednák ſzli poźnieyśi Krolowie Czeſcy, otrzymawſzy Tytuł Krolewski:) y od tegoż Bolesłáwa Imię dał Synowi Bolesławowi Chrobrym nazwanemu, Naypierwſzemu Krolowi Polskiemu. Ták Naypierwſzy Krol Polski, Cioteczny Brát był Perſztyniusow to ieſt LESCZYNSKICH Twoich I. W. Mćia Dobrodźieyko. Wſzyſcy zatym Krolowie Polſcy od Dąbrowki idący, do Iana III trzydźieśći dway, Kolligaci: Dąbrowczykowie prawdźiwi; iáko y Koſtkowie z Swiętym dźiśieyſzym Stanisławem Koſtką z Herbu ſwego Dąbrowczykowie. Kolligaci także Wácław Krol Czeſki oraz y Polſki potym y z ſamey Krolowy Swoiey Corki Przemysława Xiążęćia Wielkopolskiego potym Krola Polskiego: także Krol Ludwik Polſki y Węgierſki oraz idący od Sioſtry Kazimierza Wielkiego; y cała Iagiellońskich Krolow Familia z Iadwigi Corki tegoż Ludwika idąca, Polskich, oraz y Szwedzkich niektorych Krolow: Batory y Michał Wiśniowiecki Krolowie przez Mohilankę Krew Paleologow Wſchodnich Ceſarzow: naoſtatek Ian 3 przez I. O. Stánisłáwá Iáblonowſkiego Kaſztelana Krakowskiego Hetmana Wielkiego Koronnego; á przez tychże Krolow, Zachodni Ceſarze Leopold Iozef y Karol, Hiſzpanſcy y Portugalſcy Krolowie, Iakub 3 Krol Angielski, Xiążęta Elektorowie Bawarſcy, Xiążęta Neyburſcy Parmenſcy y inni: cała prawie Powinowata Europa. Ztąd nie dźiw: że Woiewodztwo Kaliskie zawieraiąc w ſobie Gniezno pierwſzą Metropolią Koronną, nie inſzy ma Herb tylko

Vita S: Venceslai R.M:

Sarnicius &c.

Duryeński &c.

Twego

*Twego Prześwietnego Domu; ále z Korona nád to tudźież ná Głowie, ná znák; że pierwßey iego Głowie cále obligowána y skolligowána Koroná Polska.*

*O Honory inße ná ten czas Prześwietnych Antenatow Twoich, á ktoby śię y pytał? kiedy im Krew Krolewska, á co większa oraz cnotá dźielność y wßelka godność, do Naywyżßych Suffrágium była. Ztad od pierwßego Krolá, (ktoremu od Oycá Perßtynius iáko* Tutor Sangvinis *przydány był;) miedzy naypierwßemi* 12 *Senatorámi kollokowáni byli. Do czásow naßych żadnego nie było Koronnego Dignitárstwá wyżßego; ktoregoby nie zdobili; żadney Woyny, ktoreyby iáko Towárzyße Pokrewnych Krolow nie zwyciężáli. Dał był Fryderyk III Cesarz, (po ktorym dotad nieprzerwána sukcessya Prześwietnego Domu Austryáckiego Tron Cesárski záśiáda) idacy od Cecylii Zemowitá* 4. *Xiażęćiá Mázowieckiego Corki, ktorego tákże wnuczkę Zofia miał zá soba Ian Kostká Woiewodá Sandomirski Kándydat ná Tron Polski; dał był mowię* RAFAŁOWI LESCZYNSKIEMV *y Iego Sukcessorō Tytuł Xiażat Páństwá Rzymskiego. Ale żeby nie był nic powinien obcey Monarchii krom Oyczyzny swoiey; kontentował śię dziedźicznym Hrábiow Tytułem przy nádánych od Oyczyzny Honorách y swoia nád te Tytuły Godnośćia: á nád sáme naywyżße Honory tym iednym; że záwße był przy Wierze S. Staropolskiey Obrońcy Wolności Koronney. Ztad I W.* RAFAŁ LESCZYNSKI *Woiewodá Brzeski y Senatorska złożył y ábdikował Purpurę zá AuguStá pierwßego: áby był Wolnośći zostáiacey w oppressyi liczniey y mocniey w zbroi bronił, wßedßy w* æqualitatem *z Szláchta Elektorámi Krolow; ktorego widzac Heroiczny ten descens łácno śię z nim złaczyli: y ták ktorey śię bali utráćić cáłe wolnośći, większa odebráli od Augustá, pierwßego tákiey iáka teraz widźiemy Wolnośći Assertorá. Ztad tákże* IAN LESCZYNSKI *Kánclerz Wielki Koronny rádźił y Monetę samę táka bić; ná ktoreyby ná Krzyż było Berło z Mieczem, á Koroná ie łacząca y z nimi złaczona z tym napisem* Pro DEO & populo: *aby iáko śię náuczył od pierwßego w Polscze Perßtyniusá Antenatá swego, wprzod Wiárę S. zá Mieczysłáwá, dopiero ná Wierze S. iáko ná fundámenćie Koronę zá Bolesłáwá pierwßego Krolá funduiacego; (ponieważ ostatnia, przewrotna, y ruinie podległa rzecz iest; opák pryncypálnie Koronę y dobro pospolite, dopiero po nich y ná nich fundowáć, do nich akkomodowáć Wiárę S. y Interessa Religii:) ták pokazał, że naylepiey śię naybespieczniey utrzymuie Koroná y Koronna Wolność ná Przeświętym Krzyżu prawowierney Religii Znáku, ná Wierze S. y iey obronie ták Berłem iák Mieczem; ták żeby Krzyż Swięty nie tylko nád Koronę był przenoßony, ale y fundámentē iey, ná wßystkie tey strony rosprzestrzeniony y broniony. Nie wspominam* 4 *teyże Prześwietney Fámilii* Arcybiskupow Gnieznińskich, *pierwßego* Boßuty *ießcze Roku* 1027. *zá pierwßego Krolá Bolesłáwá, drugiego* Wernera *Roku* 1179. *ktorzy pierwśi naylicznieyße Kośćioły prawdźiwemu Bogu w Polscze wystáwili:* Bogusłáwá y Wacławá *pozniey-ßych; ktorzy ie restaurowáli. Nie wspominam inßych* Biskupow 8. *Naywyżßych* Kánclerzow *sámemi pozznieyßemi czásy* 5. Woiewodow 22. Kasztelánow *koło* 20. Podskárbich W. Koronnych 15. Generałow Wielkopolskich 16. *Dopieroż nie wspominam pochwał I. W. tegoż Prześwietnego Domu Twego Antenatow I. W. Mćia Dobrodźieyko;* Wacłáwá Kánclerzá Wielkiego Koronnego *Generałá Wielkopolskiego, Wielkiego do Fráncyi przed*

Herburt Chrzaſt.

Chrzaſtcße

*ſtem lat Posłá, Rodzonego Prádźiádá Twego*; Wácłáwá Woiewody Łęczyckiego, Dźiádá; Wácłáwá *tákże* Woiewody Podlaſkiego, *Oycá*; (*táko to przezacne od więkſzey á większey Sławy Imię, Domowe tu práwie było dla S.* Wácławá *Kolligatá ſwego*: ) *tákże* I. *W.* Ráfałá Podſkárbiego Wielkiego Koronnego Generałá Wielkopolſkiego *Wielkiego do Turek Posłá*; I. O. Anáſtázyi *Rodzoney Twoiey* Xiężny Wiśniowieckiey Káſztelanowy Krákowſkiey *y od Prześwietnych Ozdob włáſnych Iáśnie Oświeconey*; I. *W.* Ignácego Káżimierzá *Rodzonego tákże*, Káſztelaná Lwowſkiego, *y Imieniem ſámym y rzeczą to Oycá práwie naymnieyſzego Zakonu náſzego, to oraz Kazimierzá Wielkiego ták pobożnośćią iák wſzelką Godnośćią Senatorską*; *y* I. *W.* Stefáná ś. p. Woiewody Káliſkiego; *ktory práwie Imienia ſwego Senator, Koroną był y Senatu y Woiewodztw Wielkopolskich, oſtátni tych czáſow Senator ich, z Prześwietnego Domu Twego, zoſtáwiwſzy tylko Koronie Polskiey do Wielkiego Sygnetu Kánclerskiego y do inſzych Zaſzczytow Koronnych Nieoſzácowáną Perłę: nie wſpominam y innych iako nád wſzelkie Pánegiryki wyżſzych; ktorych milczeniem ſámym ádoruię. Doſyć y námienić Prześwietnego Domu Twego y wſzelkich Naywyżſzych Iego Ozdob* Compendium, *Nayiáśnieyſzą* MARIĄ z Opalenſkiey LESCZYNSKĄ, *terázniey ſzą Krolową, á co naywiękſzych Ozdob árgumentem ieſt* KROLOWĄ FRANCVSKĄ, *Pándorę Polską. Ktora* (*ták niegdy Małgorzátá S. z Krolow Angielskich idąc, cudowną Opátrznośćią Boską z obcego Węgierskiego Páńſtwá do Szkocyi tráfiłá ná Tron támeczny, ktory y Swiątobliwośćią ſwoią obiáśniłá*;) *ták práwie z dźiwney Opátrzności Boskiey ná Tron Fráncuski záproſzona. Ktorey słuſznie ktoś przypiſał miedzy inſzemi pochwałámi.*

Tu Pallas Iùnoq; potens Aſtræa Themiſq;
Verior & ſumpto es Pulcheria pulchrior Oſtro.

*Iabym to iey przynaymniey przypiſał; gdy rowinie wychwalić niepodobna: co Pánegiryczny Poetá dawno nápiſał o Máryi tákże Małżonce Wielkiego Honoryuſzá Ceſárzá*; (*wſzak y* Wielki LVDWIK 15. *terázniey ſzy Naypotężniey ſzy* MONARCHA FRANCVSKI y NAWARSKI, *práwie to Naywyżſzy Honoryuſz, Wielki Sukceſsor Károlá Wielkiego Fráncuskiego oraz Monarchy y Ceſárzą; ktory utrácona w Zachodnich Kraiach Ceſárską Godność pierwſzy przywrocił*;) *tobym mowię przypiſał od Septemtrionalnego Polskiego Niebá*:

*Claudianus de Nuptiis Honorii Cæſaris & Mariæ.*

Magnorum Soboles Regum parituraq; Reges,
Iam Tibi molitur ſtellantia ſerta Bootes,
Inq; decus MARIÆ jam ſidera parturit æther.
*Acz* quamvis aliena fuiſſes
Principibus, Regnum poteras hoc ore mereri.

*Miam; że záraz gdy Miecysław* 1. *Chrześćiáński Xiążę, z Perſztyniuſami ſwemi, to ieſt* LESCZYNSKIEMI *funduie Kośćioły Katedralne Gniezninski y Krakowski; miedzy Familiami, ktore pierwſzy z nim zakładáły na nie kamień, byli Łodźiowie albo* Navitæ *od Nawy y Nawarskiego Kroleſtwa poczatku,* OPALENSKIEMI *potym nazwani; z Miecysławem weſpoł podpiſywali Fundacye: że náſz Krol Bolesław Belę Zięćia ſwego na Węgierskie Kroleſtwo ręką y radą Łodźiow wprowadźił y utrzymał; utrzymał przez nich Głogow przećiw Henrykowi* 5. *Ceſarzowi: że w tymże Prześwietnym Domu*

*Okolski.*

*Bzeius in Chronol. Ung.*

*skolli.*

skolligowanym y z S. Stanisławem Biskupem, pod rożnemi Nazwiskami było Biskupow koło 30. Arcybiskup Gniezniński y Prymas ieden, Woiewodow 26. Kasztelanow kilkadźiesiat, Generałow Wielkopolskich 16. Marszałkow Wielkich y Kanclerzow Koronnych 6. Miedzy ktoremi był, Andrzey Syn Máćieiá Márszałká Wielkiego Koronnego, od Henryká Wálesyuszá Krolá ná tęż Godność po Oycu dány, rekompensuiac Oycu iego áffekt ku sobie przy Elekcyi ná Krolestwo, y ku Narodowi swemu w Potomkách iego funduiac. Z ktorych y swieccy Senatorowie ták żarliwi byli záwsze o Wiárę S. iák Biskupi, brzydzac się chwalebnie Heretykámi wzorem Prześwietnego Fráncuskieho Páństwá; Biskupi zás iák Apostołowie iácy liczne fundowáli Kościoły, rozlicznych náwracáli do Kościołá S. Winien śiłá Kośćioł S. w Polszcze y iednemu Andrzeiowi Bninskiemu w ten czas rzeczonemu, Biskupowi Poznánskiemu; że Herezyi Czeskiey szerzyć się tu nie dopuścił: ktory dowiedziáwszy się o Herezyarchách Czeskich rozśiewáiacych błędy swoie, 5. złapánych, publicznie w Poznaniu, Naywyższa práwie Apostolska w swoiey Dyecezyi Iurisdykcya, spalić kazał; ztad Opalenski názwány: á on Opalenicę Miásto umyślnie ná Pámiatkę tego wystáwił; áby iego Dziedzictwo y sámym Imieniem, y niezgásły w Sukcesorách swoich zelus nieśmiertelnie piekł Herezya. Czym dáleko świetnieysza Fámilia swoię uczynił, niż Wielkich Antenatow I. W Tytulámi predtym byłá. Wiele y cáła Koroná Polska winná Andrzeiowi Opalenskiemu Biskupowi Poznánskiemu; że iey Xięstwo Mázowieckie sámę tylko Wiárę S. Kátolicka cierpiace á Oyczyznę S. Stánisłáwá Kostki Principálnego Pátroná Koronnego szczęśliwie inkorporował, wymowa swoia wyperswádowáwszy mu złaczenie z taż Korona. Dopieroż winná zá to: że naypierwszy Andrzy Opaleński Biskup Poznánski, Proboszczem ná ten czás Płockim będac, á Wielkim Posłem do Oyca Swiętego od Zygmuntá 3. uprośił solenna Beatyfikácya tegoż Swiętego iuż teraz Kostki, y publiczna Obrázow Iego w Kośćiołách expozycya; ktora zaraz w Rzymie árcysolennie, z wielkim Honorem y Swiętego sámego y Prześwietnego Domu swego y cáłey Korony Polskiey uczynił. Obligowány ieszcze S. Kostká ále y skolligowány szczegulnie temu Prześwietnemu Domowi: ponieważ Zofia Kostczanka bliska Krewna S. Kostki, byłá zá I. W. Piotrem Opaleńskim Woiewoda Poznánskim y w Chocimskiey pierwszey Expedycyi wielce Dzielnym Pułkownikiem. Ktorego Syn Krysztof Opaleński Woiewodá Poznánski, sławna cáłey Europie Legácya, Márya Ludowikę Gonzágę z Fráncyi ná Polski Tron záprośił, oraz z Wácłáwem Lesczyńskim ná ten czas Biskupem Wármińskim, potym Gnieznińskim Arcybiskupem y Prymásem: áby teráźnieysza MARIA y iuż LVDOWIKA, z Opaleńskiey LESCZYNSKA, zá támtę ná Tron Fráncuski oddána byłá. Záprośił dawniey przedtym ná Tron Polski po Auguśćie pierwszym, z niezwyćiężoney Monárchii Fráncuskiey, dla szczegulnie sympátycznego áffektu miedzy Narodem tymże y Polskim y podobnie wspániáłego umysłu podobnego Geniuszá; (lubo w ten czás Ernestá ArcyXiażę Austryi Xiężniczkę Mázowiecka zá soba máiacego wielkiemi obietnicámi promowowáł Máximilian Cesarz Ociec iego;) záprośił Wielki od Rzeczypospolitey Poseł do Wálesyuszá Lesczynski Woiewodá Kálíski y Andrzy Opaleński potym Márszałek Wielki Koronny. Ták Lesczyński y Opaleński w ten czás Koronę Polska Xiażęciu Fráncuskiemu Brátu Krole-

Prusze Cromer Długosz Bielski Okolski.

Duryewski



wskie

wskiemu ofiárowáli; áby kiedy zásłużyli mieć Fráncuską w swoiey Krwi Prześwietney, MARII z Opaleńskiey LESCZYNSKIEY. Drugi Syn był z pomienioney Kostczanki Łukasz Márszałek Nadworny Koronny, ktory tu S. Głowę Kostki S. Złotem ozdobił: ktorego piorem lepiey niż mieczem obroniona Polská, Polonia defensa przeciw Barklaiussowi y inne Księgi árcymądrze pisane. A przerzeczonego Woiewody Poznáńskiego Krysztofá Corká Zofia, wnuczka Kostczanki, byłá za I. W. Wácłáwem Lesczyńskim Woiewodą Podláskim Oycem Twoim I. W. Mćia Dobrodźieyko. To Senat cały z iednego tylko Prześwietnego Opaleńskich Domu przywodzę Nayiaśnieyszey Krwi Twoiey KROLOWY FRANCVSKIEY; ále sáma Głowa ich Vkoronowana: a Koroną Iey Naywyższą y cáłego swego Krolestwá sam Nayiáśnieyszy LVDWIK 15 MONARCHA FRANCVSKI y NAWARSKI. Ktoremu przy Krolewskiey Iego Prześwietney Lilii słusznie pisáć mogę; co ktoś przy Imperyálnym kwiećie przypisał.

Ipse sibi REX Flos, ipse Corona Sibi
Imperialis erit. . . . . .

Wielki Honor Nayzacnieyszego Krolestwá Fráncuskiego: że we wszytko zgołá kwitnie przez tyle wiekow; oraz naystrásznieysze záwsze Nieprzyiaćielowi Krzyżá S. ktoremu naypierwsze Ziemię Swiętą Krolestwo Ierozolimskie niegdy odebráło. Szczegulny Honor Herbowney Iego Lilii; że BOG sam przez Wielkiego Posłá swego Archániołá Gábryelá z Niebá cudna Lilią posłał Nayświętszy MARYI oraz z Máćierzyństwem Boskim; á ná Koronácyą Wielkich Monarchow Fráncuskich od Klodoweuszá pierwszego Krolá Chrześćiáńskiego Chrismá S. iáwnie przy wszytkich spuśćił z Dźiedziczną uzdrawiánia cudownie chorob władzą. Ale sám Wielki teráznieyszy Monárchá, tegoż Krolestwá swego Naywyższą ná nowe Ozdoby Koroną Ipse sibi REX Flos, ipse Corona Sibi. Twoy to wszystek Honor I. W. Mćia Dobrodźieyko; ktora ták skolligowáne y naywyższe splendory w sobie konkluduiesz, iákby od Ciebie pochodziły. Z I. O. Xiężniczki Zofii Wiśniowieckiey Kásztelánki Krákowskiey y Hetmánowy Wielkiey Koronney, Brátunki Nayiáśnieyszego Krolá Micháłá, (ktorego Mátká, á Małżonká Xiążęćiá Ieremiego Wiśniowieckiego Achillesa Polskiego, byłá Griseldá Konstancya Tomászá Zamoyskiego Wielkiego Káncierzá Koronnego, wszelka Erudycya y rożnych postronnych ięzykow nád innych wszystkich nayslawnieyszego Corká, á Wnuczká Anny Kostczanki Xiężny Ostrogskiey Woiewodźiny Wołynskiey Corki Ianá Kostki Woiewody Sandomirskiego ná Tron Polski proszonego z Zofii Odrowazowny, ktora proszona od Augustá pierwszego wymowiłá się z iego Małżeństwá á zá tego potym Ianá Kostkę poszła zá uśilna swoich perswázyą; ) z przerzeczoney I. O. Xiężniczki Kolligácya od Monarchow idąca urodzona, ták wspániáłość Tronom rowną w swym Páńskim umyśle y ákcyách konserwuiesz; iákbyć Krolewski Máiestat był wrodzony. Ták wszystkie ozdoby skolligowánych I. O. Xiążąt Wiśniowieckich Ostrogskich Zbáráskich, y wnich Cesárzow ták Zachodnich iáko dawnych Orientálnych y Krolow Hálickich w sobie remonstruiesz: iákby od Ciebie splendor bráli. Ták się arcyPáńską przyiemnośćią y ludzkośćią do naynizszych skłániasz; iákbys nie tych Antenatow, nie tę Godność swoię, ktorą adoruiemy, miáłá. Ták się wszelką Erudycyą, y nayuczeńszemi Księgámi ulubionegoć Ięzyká

Fran-

*Fráncuskiego, zdawná báwiß, funduiac go y w ták ſilu innych; iákbyć Koroná Fráncuska ſtárożytnie skolligowána byłá.* Ták Szkoły y Konwikty dla Koronney Młodźi łáska ſwoia Pánska utrzymuieſz; iákby ſię uczona Pallas Mądrości Bogini iuż nie z Głowy Iowiſzá wedle Baiecznych Poetow, ále z Przeswietney Głowy Twoiey rodziłá. Táka w Tobie głęboka pobożność z wyſokim Pánskim Geniuſzem złaczona; taka ku nędzy y potrzebie ludzkiey ſzczodrobliwość; tákie Swiatyn Páńskich y ſzczegulnie S: Koſtki Nowokánonizowánego Pánskim apparatem przyozdobienie; táka pomnieyſzey Fortuny łáskawa y do Ołtarzá Boskiego Edukácya; táka náoſtátek ku naymnieyſzemu Zakonowi náſzemu łáská y protekcya: że práwie żyie w Tobie, y od ſámych Twoich cnot Iaśnie Oswiecona, Anná Koſtczánká Xiężna Oſtrogska Fundatorká náſzá w Koronie Polskiey Naywiękſza. Słuſznieć przyznác; żeś iáko Imieniem ták wſzelkim Tytułem Wiktorya, rzecza Fortuná y Beatrix, pobożnośćia Helená, Nabożeńſtwem Kunegundá, Głowa Pallas y Pallady práwie Mátká, Cnota Konſtáncya, Męſtwem Polskiego Márſa Bellona, Zywy Cud Oyczyſtey y wſzelkiey Ozdoby. Obligowányc ſzczegulnie S: Kolligat Twoy Stánisław Koſtka zá ſamę ſwoię Kánonizacya; że ták blisko z Toba skolligowány I. W. Ian Iabłonowſki Woiewodá Ruski, Korony Polskiey Tulliuſz, Státiſtow Oraculum, wſzelkiey Erudycyi Compendium, do Oyca S: Klemenſa XI. Roku 1711. piſał, upraſzáiac o Kanonizácya S: Koſtki; iż S. P. Oycu iego (iáko ználazł w iegoż Manuskryptách) I. O. Stánisłáwowi Iábłonowskiemu Kásztelánowi Krákowskiemu y Hetmánowi Wielkiemu Koronnemu *pokazał ſię niegdy Nayiaśnieyſzy Krol Káżimierz y to opowiedźiał;* że poty ſię zupełnie ſzczęśliwie nie uſpokoi Koroná Polska, poki do Terminu ſwego nie doydźie Kánonizácya B. Stánisłáwá Koſtki. *Co naybárdźiey przyſpieſzyło tęż Kánonizácya; że záraz wkrotce potym Dekret iey ſtánał. Co ſámo* I. W. Mćia Dobrodzieyko *w tym lichym Kazániu obaczyſz: ieżeli oko Pánskie fátigowáć raczyſz zſzczegulnego affektu ku S: Stánisłáwowi Koſtce Twemu. Obaczyſz oraz że nie tylko Xáwery S. Indyiski nász Apoſtoł, Krew Krolow Nawarskich, á oraz iuż y Fráncuskich; ále też y S: náſz Polak Stánisław Koſtká, nie tylko teraz Nowoskolligowány, ále y dawno obligowány Naypotężnieyſzey Koronie Fráncuskiey; y tá wzáiem Iemu, Wielkiemu Iego Imieniu y Kolligacyi obligowána w Dziádu nieśmiertelney Pámięći* LVDWIKA 14 *Wielkiego wſzelkim Tytułem Monárchy Fráncuskiego y Nawárskiego. Obaczyſz Wielkich Stánisłáwow, Wielkich oraz Hetmánow Koronnych, Potockich, Iábłonowskich, z S: Koſtka skolligowánych. Z ktorych I. O. Iábłonowski y Wiedenska Wiktorya ſwoię S: Koſtce przypiſywał, ſzczegulnie ulubionemu Pátronowi y Kolligatowi ſwemu w ten czas wezwánemu oſobliwie przy więkſzym niebeſpieczenſtwie náſzego Woyská. Obaczyſz Przemysłáwá Xiążę Wielkopolskie* LESCZYNSKICH *bliskiego Kolligatá: ktory ſtrácona po śmierći S: Stanisłáwá Biskupá Koronę pierwſzy przywroćił Polſzcze po Kánonizácyi Iego; pierwſzy ná ſię wźiał Tytuł Krolewski y przywroćił go Koronie Polskiey. Obaczyſz śiłá y w ſamych S: Koſtki Cnotách do Siebie należacych do Przeswietney tákże Kolligácyi Swoiey, Nayiásnieyſzey Krolowy Fráncuskiey Krwi Twoiey.* *Symbolizuiećie zgołá* I. W. Mćie Dobrodźieyſtwo *y w tym z S: Stánisłáwem Koſtka: że co niektorzy dowodza; iż Dom Iego z Zachodniemi y Wſchodniemi dawnemi Ceſárzámi, ze wſzyſtkiemi Chrześćiánskiemi Monárchámi Krolmi Xiażęty skolligowány; iáko twierdza że od Káźimierzá Syná Władysłáwá Iágellona* Duryewski



z Domem

Cyprianus Kinnerus

z Domem Kostkow skolligowánego wszyscy dźiśieyśi Chrześćiánscy Monárchowie Cesárze Krolowie y Xiążętá prosta linia zstępuia: to sámo w Przeswietnym Domu Wászym ádoruiemy. Dla czego ná co mi y wyliczáć Wielkie Xiazęce Mitry y Principalne násze Fámilię Polskie z Wámi skolligowáne? RADZIWIŁOW, ZBARASKICH, LVBOMIRSKICH, ZASŁAWSKICH, KORECKICH, RYSINSKICH, SAPIEHOW, SZEMBEKOW, ŁASZCZOW, KOSAKOWSKICH, KVNICKICH, SMIGIELSKICH, DONHOFFOW, SIENIAWSKICH, CZARNECKICH, MNISZHOW, SOŁTYKOW, TARŁOW, RZEWVSKICH, CZARNKOWSKICH, ROZRAZEWSKICH, MĘCINSKICH, STANISŁAWSKICH. *Wszystkich tych y Naywyższych Koron Ozdoby w Was widźiemy. Widziemy iuż y w Wielkich Sukcessorách Wászych: w Wielkim Rodowitego Niebá y Splendorow iego rownym Atlanćie, wszystkich Cnot y Ozdob zárowno iáko fortun Dźiedźicu, rostropnośćia y powagą Senatorze przed Purpura, Wielkim przy Młodych leciech swoich Márszałku iuż przed kilka lat Koronnym Trybunalskim Rádomskim,* I. W. Stánisłáwie Potockim Stárośćie Hálickim; *gdźie przedtym obszerne było Krolestwo nád wielą Transylwánii y Węgier Prowincyámi: ( ták álbowiem Przeswietnemu Wászemu Imieniu y tám Głową być, nád inszemi mieć Rządy y praeminencyą przynależy, wszák* Capitaneus á Capite; *gdzieby y całe podległe było Krolestwo:) tákże* w I W Zofii Kosakowskiey Kásztelánowy Podláskiey, *ták Imieniem tak rzeczą samą, Rodowitą Mądrość pobożność y Ozdoby wszelákie remonstruiącey. Widźiemy y w pomnieyszych, bo wschodzących dopiero Wielkich da Bog Polskiego y Rodowitego Niebá Luminarzách,* I W Wnukách Wászych. *Z ktoremi tákesćie teráźnieysza Kánonizácyi S: Kostki Wászego Solennizácyą w Stánisłáwowskiey swoiey Fortecy Páńską Pobożnośćią y Munificencyą zdobili: iákby Stánisłáwow Wász od S: Stánisłáwá Kostki ták Fortec iáko y Wosk Koronnych Pátroná Pryncypálnego, swoię miał Nomenklácyą. Ták co niegdy* I W Iánusz Potocki Woiewodá Krákowski, *otrzymáney S: Stánisłáwá Biskupá Pátroná Koronnego Pryncypálnego Kánonizácyi z ták wielką Korony Polskiey Fortuną, był Authorem; kiedy B: Kunegunde Krolewne Węgierską, iáko Wielki Poseł od Królá Bolesłáwá Pudyká, swoią wymową záslubił temuż Krolowi, y sprowádźił do Polski; a z Nią oraz cudowne żupy solne, ták wielki a nieustánny Skarb Koronny: day Boże áby y teraz Koronny! kto ra potym z Krolem Bolesłáwem oraz, y otrzymáłá Kánonizácyą S: Stánisłáwá Biskupá, y tey Solennizácyą odpráwiłá z Wielką Assystencyą y postronnych Xiążąt. Teraz Przeswietny tákże Dom Wász y otrzymał finálnie ná Naywiekszą Fortune Korony Polskiey; y naypryncypálniey Solennizuie ná mieyscu Krolewskim przy* I O Xiążęćiu Wászym TEODORZE POTOCKIM Vicereiu Primáśie Korony Polskiey, *Solennizuie mowie Kánonizázacyą drugiego tákże Pryncypalnego Pátroná Koronnego S: Stánisłáwá Kostki, Beatifikuiącego tą sámą Kánonizacyą swoią Korone Polską. Zá co nie tylko iuż Stánisłáwowskie Kollegium, dziedźicznie, Honorowi Przeswietnego Imienia Wászego to Fundatorskiego to Protektorskiego, Konsekrowáne będźie; ále y cáła Prowincya ták Polska ták Litewska dawno iuż Stánisłáwowska; bo od S: Stánisłáwá Kostki y ná Wielkim Iego Imieniu ufundowána: iáko namieniam w tey lichey pracy moiey. Ktorą pod Páńskie sćiele nogiy w rece Dobroczynne wpraszam, tym konkluduiąc Votum; áby S: Stánisłáw Kostká swoią Kánonizácyą prawie wiekámi oczekiwáną Beatifikuiący Koronę Polską, y Wász Przeswietny Dom z sobą y z cáłą tąż Koroną skolligowány cálemi Wiekami Beatifikował. To Votum tegoż ktory iest szczegulnie obligowány Honorowi y łáskom Páńskim.*

IASNIE WIELMOZNEGO PANSTWA
y DOBRODZIEYSTWA

Nayniższy Sługá
y Niegodny Bogomodlcá
I G S I.

## BeatI, etsI In seCVnDa VIgILIa VenerIt etsI In tertIa BeatI. L: IzMo.

I Tákże Czuły Strażniku Koronny, od Wielkiego Práłátá Wielkiego Pánegirysty Twego Wielkiego oraz y z Prześwietnych Antenatow y z dawney godnośći swoiey blisko przyszłego Infułatá tu ogłoszony *Panegyri Ore Pontificio dignâ*, álbo Kustoszu Koronny, Aniele Strożu Korony Polskiey y owszem Archániele, B. Stánisłáwie Kostko, po ták cudotworney straży Twoiey nád Oyczyżną nászą, po ták wielkiey y nie iedney Wigilii do tego Festu Twego Swiętego, po ták długiey przez cáłe 160 lat expektátywie Swiętego Tytułu, (przy ktoreyśmy utesknieni coraz wołáli do Ciebie Nowa Jutrzenko Kráiu Sármáckiego prágnąc czymprędzey widźieć Swięte promienie Twoie *in Auge Gloriæ in splendoribus Sanctorum*, wołáliśmy *Phosphore redde diem quid gaudia nostra moraris? Sanctorum radiis Phosphore redde diem*;) ieszcze y po doczekánym kiedyzkolwiek tym Swiętym Tytule, przy teráznieyszey Apotheosim Twoiey ktorą tu teraz solennizuiemy, z S: wspoł Aniołem Kompánem Twoim Aloizym álbo Ludwikiem Gonzágą ieszcze przychodźisz do nas z dawnym Tytułem *Beati? Beati, etsi in secunda Vigilia venerit etsi in tertia Beati.* Trzy straże pomieniona Ewánielia námienia: trzy straże Koronne ma y Krolestwo násze; to iest w Stanie Duchownym Wysokich Prælatur Kustoszá Koronnego do Korony Krolewskiey y inszych Insignia przy tey Metropolii Koronney zostáiących, ktory tákże Tytuł teráznieyszą Solennizacyą tu zdobił; w Stanie Swieckim Strażniká Koronnego do Woyská; y naywyższą naybespiecznieyszą wszędźie straż w stanie dopieroż Duchownym szczerzę y cále Duchow Swiętych Archanioła Stroża swego, cáłey Korony Polskiey we wszytkich publicznych interessach záwsze pilnuiącego; ktorego Archánioła stroża iák cáłe Chrześćiáństwo, ták szczegulnie Koroná Polska, iáko *Murus* álbo *Antemurale Christianitatis* wedle wielu zdánia ma sámego S. Michałá Archánioła; iáko się szczegulnym iey strożem pokazał Leszkowi Czarnemu przećiw Jádzwingom, Krywoustemu przećiw Pomorzánom, Władysłáwowi IV. przećiw Moskwie pod Smolenskiem, y owszem y pierwszemu záraz Krolowi Polskiemu Bolesłáwowi Chrobremu ktoremu Miecz podał ná nieprzyiaćiełá, iáko pisze B: Wincenty Kádłubek. Wszytkie te trzy straże arcywypełnił y wypełnia záwsze nád Koroną nászą S. Kostká. Przy Woysku Koronnym práwie Srażnik Koronny á nie *titularis* ále *Tutelaris* prawdźiwie; (ácz y Tytuł *a tutela* ma swoię Nomenkláturę, że ten tylko godźien mieć tytuł publiczny kto ma *tutelam* dobrá pospolitego, y sámá *tutela* ták dobrá pospolitego iák prywatney nędzy ubogich ludźi zá tytuł naywższy przed Niebem stánie;) w Choćimskich, Wiedeńskich, Strygońskich, Berésteckich, y innych ták wielu Bátáliách S. Kostká Strażnik práwie, strzegący Woyská y zwyćięstwá Polskiego, generálnie Pryncypálny y szczegulnie doświádczony Patron. Przy Koronie Polskiey y nalezytych iey ozdobách álbo Insignia Kustosz Koronny tudźież przy nich rezydencyą w S. Głowie swoiey tu máiący, w wszelákich niebespieczenstwách o nich obmyśláiąc; naywierniey przestrzegáiący, áby táż Koroná y iey ozdobá á Sławá Polska dawna świátu znáczna nie ginełá. Práwie Anioł w ćiele iáko go pospolićie tytułowano, y owszem Archánioł Stroż Korony Polskiey; wszák y on iák Michał Archánioł *Angelus Pacis*, ná zwyćięstwá Polskie záwsze *explicat Victor Crucem* Krzyż trvumfalny ieszcze troisty w Prześwietnym Herbie swoim rozwiia; y on *Salutis Signifer* iák wiktoryi ták *Salutis publicæ* cáłośći Koronney Znák záwsze nosi,

*Hymnus de S. Michaele in Officio D.*



nosi,

nośi, záwſze iey we dnie y w nocy iak Anioł ſtrzegąc; właśnie do owych należący, o ktorych Duch B: mowi co przy Oktawie S. Koſtki poſpolićie Kośćioł S. czyta, na Murách twoich poſtáwiłem ſtrożow, cáły dźień y noc nigdy nie umilkną w ſtraży ſwoiey. Wſzák go nie tylko to *antemurale* álbo *murus Christianitatis* po ſwoich Wieżách Ratuſzach Bramách Krákowſkich Poznáńſkich Lwowſkich y innych ſtraż trzymáiącego záwſze konſerwuie; ále też nieraz y w nocy po Murách Lwowſkich y innych obchodzący S. Koſtká, widźiány od ſámych Nieprzyiaćioł, y w nayćięższych terminach przeſtrzegáiący ſwoich, bez terminu do BOGA zá nimi wołáiący; *Super Muros tuos constitui Custodes tota die & nocte in perpetuum non tacebunt.* Przy wſzytkich Swiętych dźiś S. Koſtká mym zdániem właśnie ieſt ow Anioł; o ktorym Kośćioł S: czyta w Uroczyſtość wſzytkich Swiętych; *Ecce ego Ioannes vidi Angelum aſcendentem ab Ortu Solis habentem ſignum Dei vivi, & clamavit 4. Angelis quibus datum eſt nocere terræ & mari dicens nolite nocere terræ & mari:* czy nie Anioł *habens ſignum Dei vivi*, Koſtká Herbem Bogá Wćielonego Imieniem JEZUS w promieniách ieſzcze w żywoćie Máćierzyńſkim ledwie co żyć záczynáiąc y wſchodząc ná ten świát náznáczony? *Angelus habens ſignum Dei vivi*; práwie *aſcendens ab Ortu Solis*, Aſcens ſwoy do gorney Hierárchii SS: Strożow Pryncypálnych Pátronow Koronnych máiący od Oryentálney potencyi przez śiebie pogromioney podczas drugiey Choćimſkiey, *Aſcendês ab Ortu Solis.* Od ktorey lubo naybárdźiey ſtrzeze ſwoiey Korony Polſkiey, *ab Ortu Solis*; ták, że może ſzczegulniey y ſłuſzniey mowić záwſze co Dawidek owey *turri carneæ* Goliatowi Othomáńſkiemu ná Polſkę Iego powſtáiącemu; *tu ad me venis cum gladio & haſta, ego autem venio ad te in Nomine Domini exercituum, & auferam à te caput tuum*; gdy pod Jmieniem JEZUS ná świát przyſzedſzy *habens ſignum Dei vivi*, w tym Jmieniu Páná Zaſtępow záſtępuie záwſze Oyczyznę ſwoię *in Nomine Domini exercituum*, pośiłkuie Woyſko Koronne przećiw niemu, Głowę właſną ná to łoży áby go ná głowę ſtarł, *auferam à te Caput tuum*: ná wſzytkie iednák oraz cztery ſtrony zewſząd pilno przeſtrzega y oddala cokolwiekby Koronie Polſkiey w Ziemi ktoreykolwiek y ná morzu ſzkodźić mogło; *clamavit 4. Angelis quibus datum eſt nocere terræ & mari, dicens, nolite nocere terræ & mari.* Zgoła S. Koſtká wſzelką ſtraż Korony Polſkiey trzyma, gdźiekolwiek potrzebá iey przypádnie: *Beati eſt ſi in 2da vigilia venerit etſi in 3tia Beati.* Jeſzcze ſobie ták imáginuię troiáką ſtraż S Koſtki nád Koroną Polſką. *Prima Vigilia* Iego publiczna nád nią byłá pod czás pierwſzey Choćimſkiey Wiktoryi; kiedy ná nię ſámą nieiáko w oſobie ſwoiey, w S. Głowie ſwoiey, y w Żeberku niewinnym iák w potężnym rámieniu ktoreby ſámemu BOGU ná wyſtáwienie wſzyſtkich Kroleſtw przyſtało, wſzák ztąd wſzyſtkie Kroleſtwá y PáńſtwáBOG wyſtáwił *ædificavit* gdy *tulit unam de Coſtis*; (ktore Reliquie S. Koſtki y w tey Bázylice złożone potym, tu ná tym Ołtarzu Iego teraz widźićie;) áż z Rzymu tu do Polſki przybył ná proſbę nieśmiertelney pámięći godnego Zygmuntá III. Krolá náſzego: áby w ten czás pod naywiękſze niebeſpieczeńſtwo Koronę Polſką pośiłkował, y od oſtátniey ſtrzegł ruiny. Y uſtrzegł ſzczęśliwie nieſłycháną ziednáwſzy wiktoryą; (ták ſam Kośćioł S. przyznáie, że wten czás BOG *in ſummis Regni noſtri periculis antiqua Brachii ſui miracula renovavit.* Mowże tu teraz *turris Carnea*, ćieleſny Otomáńſki Goliaćie, do Dawidká náſzego, do iego drobney y z Drobniná Koſtki nátrząſáiąc ſię, co tám u Jobá *Cap:* 40 mowią *ſi habes brachium ſicut Deus? in ſublime erigere & eſto glorioſus.* *Secunda Vigilia* S. Koſtki nád Koroną Polſką byłá; kiedy pod czás drugiey Choćimſkiey zá Pátroná wźięty od niezwyćiężonego nigdy Janá III. znowu drugą tám pámiętną wiktoryą ziednáwſzy, ztąd zá Pryncypálnego Pátroná Korony Polſkiey z świętem corocznym *1mæ Claſſis cum Octava* z Rzymu ná Polſkę cáłą y W. X. Litewſkie uproſzony: áby y w dálſzych niebeſpieczeńſtwách Kroleſtwá, pierwſzą ſtraz záwſze nád nim trzymał; álbo ták iák pierwſzą ſtrażą przy ſzczęśćiu ie woiennym utrzymywał. *Tertia Vigilia* nieiáko Pátroná náſzego nád Koroną Polſką teraz przychodźi; kiedy do niey ná wieczną nieuſtánną iey ſtraż przychodźi w Proceśie Kánonizácyi Swoiey, nowym Swiętego iuż tytulem przyozdobiony, nowemi Swiętych P: promieńmi przećiw Lunátycznym narodom y innym Nieprzyiaćiołom Polſkim oświecony álbo iák pioru-

Iſaia 62.

Apoc: 7.

1. Regi 17

Gen: 2.

Officium Gratiarum Actionis pro Victoria Chotimenſi.

piorunámi nowemi ná nich zapalony: áby tęż ſtraż nieuſtánnie nád Koroną Polſką trzymał. Ale czemuż proſzę ieſzcze, y przy tey *3tiam Vigiliam* ſwoiey, kiedy ná nieuſtánną ſtraż Korony Polſkiey *nocte & die in perpetuum non tacebunt*, oſtátni iuż raz z Rzymu przychodźi w oſtátniey y naywyzſzey chwale ſwoiey z nowym Swiętego tytułem w S. Kompanii z W. Ludwikiem, czemu ieſzcze do nas przychodźi z dawnym ſwoim tytułem, *Beati*? *Beati, etſi in 2da Vigilia venerit etſi in 3tia Beati.* Y tákże ieſzcze ten tytuł *Beati*, przy Kánonizácyi ſwoiey ſolenney do Polſki z ſobą przynośi? tak ieſt przynośi, y wnośi włáſną Kánonizácyą ná Polakow ſwoich tytuł *Beati* Błogosłáwieni; bo iáko dáley pokażę, KANONIZACYA S. STANISŁAWA KOSTKI PRZY S. LUDWIKU GONZADZE IEST BEATIFIKACYA KORONY POLSKIEY. O tym Ad M. D. G mowiącemu pobłogosław N: P:P: y Mátko B: Mátko oraz ſzczegulnie dźiśieyſzego S. Koſtki, Krolowa Polſka, *Beatitudo noſtra* wedle S. Bonáwentury.

Przyznam ſię; że w tey Krolewſkiey Bázylice ſzczegulnie obowiązáney S. Koſtce, sławie Stánisłáwowey y coroczney grátiarum ákcyi zá wiktorye Iego, y owſzem codźienney ich pámiątce w ſámych Obrázách ſwoich, (że ſię o niey słuſznie mowić może co *Iſaia* 51. *invenietur in ea gratiarum actio & vox laudis*.) pryncypalnie tu teraz mowię, o tymże S. naſzym Koſtce iáko Pryncypálnym Pátronie Koronnym: ábym pryncypálnie oraz dogodźił S. Affektom życzącym naybárdźiey y iák naywięcey słyſzeć o Nim, dla większego záchęcenia do nabożeńſtwá publicznego y ſzczegulnego ku Niemu, ná ziednánie iák naywiękſzey Iego protekcyi cáłey Koronie náſzey; zwłaſzczá że y czás momentálny, y mowá nieudolna y iednemu ná wychwálenie nie wyſtárczy. Acz y iednego z teráznieyſzych Swiętych P. chwaląc, obudwuch ſię oraż chwali: bo ták tá Swięta Pará bez pary; lubo *ſimiles hominibus*, lubo y *Pares Franciæ* w Ich Kolligácyą wchodźili, ták im podobney pary y podobnego ználeść niepodobna; że obádway Ci ná Niebie teraz *in ſplendoribus Sanctorum* iáśnieiący *Gemini*, iák ieden; iák *parelia ſolis*, iák ieden Niebieſki Luminarz ná dwá replikowány. Wſzák y Koſtká z Nayiáśnieyſzych Kolligatow idąc, iák Słońce iáśnieiący pokázuie ſię z Niebá Nayiáśnieyſzemu Krolowi náſzemu Kázimierzowi; y Aloizy z Nayiáśnieyſzych Antenatow y Kolligatow ſwoich, potym w Słońcu Theologicznym Niebu y świátu záiáśniáł. Zoſtáie w ſzod ogniá cudownie bez naymnieyſzego nárusżenia ſwego Koſtká, zoſtáie y Aloizy: y owſzem goreie Koſtká, goreie y Aloizy miłośćią *B.* podobnieyśi do Seráfiná niż do śiebie ſámych; gdy obádwá iák ieden Serafin; álbo iák ieden Fenix w ſwoim Naſtępcy odradzáiący ſię cudownie tym ogniem z ſámych prochow śmiertelnych. Wſzák tego roku, ktorego Koſtká S. umiera, rodźi ſię S. Aloizy; y w ten ſam dźień, ktorego S. Koſtká umiera, to ieſt w dźień Wniebowźięćia Nayśw: Mátki y Koſtkowey, słyſzy potym od niey Aloizy przy Kommunii S. te słowá *Ingredere Societatem Filii mei* iák ná mieyſce zmárłego w ten dźien Koſtki; práwie Fenix świątobliwośći z prochow śmiertelnych Antecessorá ſwego w Zakonie S. Koſtki: ná ktorego ſię S. przykłády ſobie zoſtáwione zápátruiąc, ták ie wſzyſtkie w ſobie wyráźił; ze práwie Aloizy był *vera Effigies* zywym Obrázem świątobliwośći Koſtkowey. Koſtká ieſzcze w zywoćie Máćierzynſkim będąc, Słońcem cudownie przy Jmieniu JEZUS obiáśniony; y Aloizy niż ſię zupełnie urodźił, wprzod świátłem łáſki B: przez Chrzeſt ozdobiony. Bierze Koſtká Kommunią S. z rąk świętych Anielſkich, bierze Aloizy y naypierwſzą z rąk S. Károlá Borromeuſzá Aniołá tákże w ćiele ludźkim. Koſtká ieſzcze w Nowicyáćię nád wielkich Doktorow z ſobą zoſtaiących nád W: Aquáwiwę Jnſtruktora ſwego: podobnie Aloizy y o Troycy Przenayświętſzey nád ſwoich Doktorow dyſputuie; że Dyſcypułem będąc, mowić o ſobie słuſznie może, *ſuper omnes docentes me intellexi*; *Diſcipulus ſupra Magiſtros* Ná słowko iedno cudze mniey foremne odważnie wymowione, mdleie Koſtká, y w *Confiteor* wymowić nie może tych słow *mea culpa* moiá winá: mdleie y Aloizy przy Spowiedźiách wſpomniáwſzy tylko grzech iáki naymnieyſzy; tak ſię nim brzydźił, ćiężſzego ani tám pytay; y *umbram peccati* uchodźi, ćieniá náwet płći obcey niechcąc pocáłowáć w igrázce y od tákiey gry ućiekáiąc gdy ieſzcze był ná świećie. Cierpi śiłá Koſtká, ćierpi y Aloizy, od Oycá ſwego dla weśćia do Zakonu náſzego: do *Pſal: 118.*

 ktore-

ktorego obádwáy wyráźnym roſkazem od Nayświętſzey Mátki wezwáni byli temi słowy, *Ingredere Societatem Jeſu*; iákoby to ieden był, iedney Mátki Syn Koſtká y Aloizy. Koſtká ſzczegulnie w Oratoryi inſzych celował; práwie *Orator Marianus*, ſzczegulny záwſze Pánegiryſtá Nayświętſzey Mátki: y Aloizy *ſacer Orator*, ták żárliwie zwykł kazáć; że po Iego Kazániu, kilku ſpowiednikow y cáłą noc mieli co robić słucháiąc penitentow. Jeſt tu miedzy S. Reliquiámi, toż Kazánie Twoie S. Káznodźieio Aloizy: (iáko y piſmo, S. Koſtki ręką piſáne, práwie Piſmo Swięte; o ktorym *Vaticanum Oraculum* dawno przyznáło, *Digitus Dei hic eſt*:) o gdyby y nam teraz wſzyſtkim, ſzczerą pokutę, ſerdeczną ſkruchę, wyperſwádowáło! Służy Koſtká y proſtym ludziom w Dylindzę; służy Aloizy poſpolitym zápowietrzonym w Rzymie. Obádwá w oſtátniey chorobie Niebo do śiebie zſtępuiące widzą. S. Aloizy, iáko świádczy Hiſtorya żyćia Iego, poſpolity w wſzelákich Duſzy y ćiáłá potrzebách Pátron; iáko y Swięty Koſtká. Wielce Kánonizuie y wysławia wkrotce po śmierći Koſtkę S. Fránćiſzek Sálezy, práwie *Seraphinus Infulatus*, w tráktáćie wydánym o miłośći Boſkiey gdźie go y cáłemu Kośćiołowi B: proponuie iáko godnego Kánonizácyi *merito canonizandum*; Urban záś Oſmy, przed J. W. Tyſzkiewiczem Biſkupem Wileńſkim, názywa go *parvum Puellum ſed magnum Sanctum* małą Dziećiną ále wielkim Swiętym: Kánonizuie y wysławia tákże podobnie Aloizego Seráficka Pánná S. Mágdálená de Pázzis w záchwyceniu Roku 1600. ná reprezentowáną ſobie chwałę w Niebie Aloizego mowiąc z podźiwieniem; *O iak wielką ma chwałę Ludwik Ignácego Syn! ledwie poymuię że tak wielką Swięci mogą mieć chwałę, iaką widzę w Ludwiku; o gdyby mi ſię cáły świat zbiegać godziło, y ogłoſić że Ludwik Wielki ieſt Swięty!* Teyże S. Pánny przyznániem, Aloizy S. był *Martyr incognitus* Męczennikiem nieznáiomym; częśćią, że ſię ciężko ná ſercu dręczył, iż nieták Bogá ſwego kochał, iáko go godnym miłośći bydź widźiał; częśćią, że oſtremi dyſcyplinámi, czáſem y oſtrogami ſię biczuiąc, okrutnie ſię ſam męczył; gdźie ná chwałę Niebieſką Aloizego ſpoyzrzáwſzy, ſłuſzniebym y z Poetą záwołał *Quam ingens gloria calcar habet*! y Koſtká Męczennik práwie, to od miłośći Boſkiey ſpalony, że rzeczą ſámą coraz mowił *amore langveo*; to od ſámego rodzonego ſwego Páwłá czy Száwłá ná ten czás perſekutorá, S. potym Náśládowcy ſwego; to od krwáwych á częſtych dyſcyplin; o ktorych zacnie Sámboritanus nápiſał; *ſæpe tuo fluxit purus de Corpore Sangvis; Ipſe Tibi Sanctus ſponte Tyrannus eras*. Zgołá we wſzytkim, Koſtká y Aloizy, iák ieden, ták; ze mogę o nich co o Aloizym do Aniołá przyrownánym W. náſz Polſki Horácyuſz X. Sárbiewſki troche odmieniwſzy mowić; *ſunt ſimiles habitu, ſimiles ſibi moribus ambo; Dicite, ſint ſimiles ſibi num magis unus & idem*? Zaczym chwałá S. Koſtki, ieſt oraz chwałá S. Aloizego. Y dla tego ſámego przydałem w Propozycyi moiey: że Kanonizácya S. Koſtki ieſt Beátyfikácyą Korony Polſkiey, przy S. Ludwiku Gonzádze; iáko oraz záwártym ſwoią chwałą w S. Koſtce. A lubo y ſámego S. Koſtki Kánonizácya ieſt Beátyfikácyą Korony Polſkiey: dopieroż iednák przy S. Gonzádze iáko ſzczegulną tákże relácyą do Korony Polſkiey y do iey Beátyfikácyi máiącym. A iako chwałá S. Gonzági Xiążęćiá S: R: I: záwiera ſię tu odemnie oraz w chwale S. Koſtki Koronnego Pátroná Polſkiego Pryncypálnego: ták W. X. Litewſkie, záwieram tu oraz w ſámey Koronie Polſkiey, iáko do niey inkorporowáne; áby Xiążęćiá S: R: I: Gonzági Kánonizácyi, korreſpondowáło W. X. Litewſkie: iakbym obſzerniey mowił; że Kánonizácya S. Koſtki Koronnego Pátroná przy S. Xiążęćiu Ludwiku Gonzádze ieſt Beátyfikácyą Korony Polſkiey y W. X. Litewſkiego.

Ale iuż załoźoney dowodzę prawdy: ktory fundámentálnie probuie y ſámo Stániſłáwá Koſtki Imię z dźiśieyſzą Uroczyſtośćią złączone, práwie Wieſzczym piorem od Ukoronowánego Proroká opiſáne; [Pſal. 149.] *Laus ejus in Eccleſia Sanctorum, gloria hæc eſt omnibus Sanctis ejus*; Sławá iego práwi w Kośćiele w zgromá-dzeniu Swiętych, chwałá tá ieſt wſzytkim Swiętym. Jmię Koronne Stániſłáwá, iednoż co Sławá á Koronnych Stánow Sławá, álbo chwałá Sławakow Polakow ſwoich: à Stániſław Koſtká co? oto łáćinſkim trybem piſząc *Staniſlaus Coſtca*, przez Anágrámma iednoz, co *Coſta laus Sanctis*; Koſtká Sławá Swiętym; czyli te-

li tedy nie o Nim Prorok mowi y o Jego Imieniu, *Laus ejus in Ecclesia Sanctorum, gloria hæc est omnibus Sanctis ejus?* Dopieroż przy Wigilii dźiśieyszey do Wszystkich Swiętych y owszem przy ich Uroczystośći iuż zaczętey teraz *à primis Vesperis*, Solennizuiąc Kanonizácyą S. Stanisłáwá Kostki czy nie słuszna mowić? *Laus ejus in Ecclesia Sanctorum gloria hæc est omnibus Sanctis ejus?* Zaprawdę Sława Stanisława dźiśieyszego, Jego Imieniu wrodzoná y należytą teraz w Kośćiele S: w Zgromadzeniu Swiętych, iest chwáłá wszystkich Swiętych; wszystkim Swiętym oraz należyta. A czyli tá sámá Swiątynia tak wielu y Nayprincypalnieyszych Swiętych P: zostáiących tu w SS. Relikwiach, nie iest chwałą S. Kostki; á oraz chwałą zaszczytem tychże wszystkich Swiętych? kiedy y podczas niedawnego pożaru, Głowa S: Kostki odważną ufnośćią w protekcyi Jego w progu tutecznym skarbcu Kośćielnego, (gdźie wszystkie pomienione Relikwie SS. w ten czas zostáwáły,) położona w tym progu, wpadaiący już tamże drzwiami płomień odbiłá y oddaliła: *Laus ejus in Ecclesia Sanctorum, gloria hæc est omnibus Sanctis ejus.* Maiąc oko na to, że rożne Páństwa dla większey obligácyi y kolligacyi swoiey, Wszystkich także Swiętych Patronow swoich generalnie iednego dniá obchodzą; iako y Krolestwo nasze Wszystkich oraz Swiętych Patronow Krolestwa Szwedzkiego należącego przedtym do Krolow Polskich Fest uniwersalny obchodźi; iakoż y Bonifacyusz, niż w całym Kośćiele B: Swięto Wszystkich Swiętych postanowił, pryncypalniey przedtym Wszystkich Swiętych razem Patronow Zakonu swego Benediktyńskiego solennie obchodźił; mnie się zda: że właśnie tu teraz przy Solennizácyi S: Kostki, Swięto oraz generalnie Wszystkich Swiętych Patronow naszych Koronnych; (wszak inszego dniá na to Swięto dotąd nie mamy:) ieden S. Kostka solennie Generalny, wszystkich potrzeb; wszystkich oraz Stanow Koronnych; wszystkich Tytułow, Krolewskich, Książęcych, Páńskich, Panięcych; Duchownego, Senatorskiego, Szláchetnego, Mieyskiego, y Wieyskiego oraz Stanu Koronnego; y owszem wszystkich práwie Panstw Uniwersálny Pátron. Czytayćie Processa do Kánonizácyi, Lwowskie, Krákowskie, Poznánskie, Przemyslskie, y insze w Koronie nászey; y owszem y Processa we Włoszech, we Fráncyi, w Hiszpánii, w Indyi, w Cesárstwie, y inszych Páństwách poprzysiężone; á przyznaćie co mowię. S: KOSTKA, Pryncypálny y oraz ostátni miedzy Kánonizowánemi dotąd Pátron Koronny, *Primus & novissimus*, záwiera w sobie Wszystkich SS: Pátronow Koronnych; y owszem Wszystkich Swiętych; *Laus ejus in Ecclesia Sanctorum, gloria hæc est omnibus Sanctis ejus.* Nie dawno w Hiszpánii po chrzcie dáno Imię Wszystkich Swiętych Infanti Hispaniarum: S: Kostce práwie Infanti Poloniarum czy nie słuszniey nierownie dáć Imię ále y pochwałę oraz Wszystkich Swiętych? *in quo uno Sanctorum Omnium merita veneramur*; ták o Nim słusznie mowić mogę, co o S. Xáwierze Gaspar Villaroje Biskup Chilenski nápisał; wszák y S. Kostkę ieden nabożny do Niego w Litániach od siebie złożonych názywa, *Compendium omnium ætatum Sanctorum*, Zbiorem wszystkich Wiekow Swiętych. Práwie ad literam, wszystkie Wieki Swięte w Kostce S. záwárte, wyráźił Kośćioł B: w tych słowách, ktore dotąd o Nim czyta; *Senectus venerabilis est non diuturna, neq; annorum numero computata, cani autem sunt sensus hominis & ætas senectutis vita immaculata consummatus in brevi explevit tempora multa:* Wiek S: Dziecinny, niewinnośćią y láty; wiek męski, niewzruszonym w cnoćie męstwem; wiek podeszły, doyrzáłą świątobliwośćią y cudowną z Niebá śiwizną; wszystkie zgołá wieki Swiętych P: zá tym wszystkich Swiętych w sobie zámknął S: Kostká: dopieroż zámknął w sobie wszystkich S: Pátronow Koronnych. W Nim iednym iáko naymłodszym, wszystkich SS: Pátronow Koronnych, iáko Antenatow Iego widźieć: w Nim S: Káźimierzá Krolewicá Polskiego Synowski práwie áffekt ku Nayświętszey MATCE swoiey Krolowy Polskiey máiącego; Hiácynthá Kwiát práwie Niebieski, y Perłę oraz Niebu naydroższą; y B: Michałá Gedrocia Książę Litewskie; Kolligatow swoich; y inszych SS: Pátronow Koronnych, skolligowáne práwie y skoncentrowáne cnoty S: Widzieć oraz w Nim, uniwersálną Ich wszystkich protekcyą nád Koroną Polską. Spoyzrzyćie ná Lwow y insze Miástá Koronne; áż tám S: Kostká nád wszystkiemi rázem bramámi y ná naywyższey wieży oraz,
Sap: 4

iákoby nie ieden był, wszędźie straż trzyma; y z kámienia wyryty, nie iák z
kámienia, wyláruie práwie ná obronę: iuż pod czás pożáru strásznego, nád
bramą, to klęczącego, ręce ku Niebu wznoszącego y modlącego się, widzą; to sto-
iącego, zásłániáiąceo oraz płaszczem swoim miásto, siebie sámego pożárowi op-
ponuiącego; to odbiiáiącego od miástá płomienie wpadáiące: iuż pod czás po
wietrza niezliczone Osoby y Domy rázem rátuiącego: iuż pod czás inkursyi Tá-
társkiey y Tureckiey obsydyi, w obráźie swoim ná wieży przybitym, to ná Kol-
legium náſze pátrzącego, to cudownie ná tę stronę y bramę obroconego, y
práwie replikowánego; ná ktorą cięższy był nieprzyiaćielski insult; to rády o-
blężonym dodáiącego, to bramy obchodzącego, to chodzącego po murách, to
o zdrádźie przestrzegáiącego, to nieprzyiacielowi z murow pálcem grożącego;
wszelkim sposobem y złożeniem swoim broniącego; w sámych Obrázách swo-
ich czuiącego nędze Polskie y czuiącego oraz ná nieprzyiaćioł; (ták że ći w wi-
gilią Swiętá Iego odstąpić muśieli; ) to zbledniáłą, to płácząca, to gniewliwą ná
nich twarz pokázuiącego: iákby to nie ieden był ále wieloráki oraz, uniwer-
Maros fálny w Kostce iednym Pátron Koronny; *Centum spectabis in uno.* Więc nie dźi-
wuię się iuż: czemu S. Kostká ták y sam gorzał od upałow Niebieskich wodá-
mi nieugászonych; że y bystre rzeki suchą nogą przebył; iż prawdźiło się o
Cant. 8 Nim *aquæ multæ non potuerunt extinqvere Charitatem, nec flumina okruent illam;* y
potym ná swietnym iák Eliaszowym ognistym woźie, pioruny práwie ná nie-
przyiaćioł Polskich zápalone rzucżáiący widziány: nie dziwuię się; bo kryształo-
wy Iego niewinnośći kándor, ták liczne Swiętych B: promienie w siebie skon-
centrował: ták y kryształowa Sferá Archimedesá, im więcey Niebieskich pro-
mieni w śiebie zebráłá; tym łácniey upałámi swemi y cáłe okręty nieprzyia-
ćielskie wpuł morza spaliłá. Zátym słusznie przy Iego solennizácyi, Iemu
przyczytác się może Ewánielia; ktorą ták ná wszystkich Swiętych dziśieyszych,
iák ná wszystkich Swiętych Pátronow sámych generálnie, iáko y w Kośćiele
Greckim ná Swięto Mikołáiá S: czytáią de 8. Beatitudinibus o ośmi Błogosłá-
wieństwách; ktoremi Ghristus Pan wszystkich Swiętych swoich nieiáko Káno-
nizował. Należy do wszystkich tych 8 Beatitudines S: Kostká; należy náwet y do
Matt. 5 owych *Beati qui persecutionem patiuntur,* ták siłá przesládowánia od sámego ro-
dzonego Brátá dla świątobliwośći swoiey niegdy ćierpiący: bá y od tych dotąd;
ktorzy z niego y po śmierći náwet sukienkę Iezuicką zdzieráią. Ey ktożkolwiek
táki iesteś, ostrożnie; *jam parce sepulto;* wszák mowićie choć niesłusznie że Ie-
zuitá dopiero ná márách; iuż ták dawno S: Kostká ná márách poległ, wierz-
ćie że iuż od Iezuitow nie wynidźie. Prędzey y z Niebá sámego nieiáko wyni-
dzie, niż od Iezuitow; bo się z Niebá nieraz pokazáwszy ná Obronę Polski swo-
iey y inszych, nie ináczey się prezentował wtenczas, tylko w Iezuickiey sukien-
ce. Iezeli kto ieszcze cáłemu Swiátu, y naywyższey ná źiemi niewierzy decy-
zyi, w terázniey szym náwet Procesśie kánonizuiącey wyráźnie S: Kostkę iáko
Nowicyuszá Societatis Iesu; ktorego y komorkę Iezuicką, w ktorey dokonał, o-
broconą w káplicę poswięćił Solennie Klemens XI; y sam tám naypierwszy Mszą
Swiętą odpráwił: ostrożnie żeby się tákiemu sam nie pokazał S: Kostká ták gro-
zno iákby sobie nie życzył; iáko się y nieprzyiaćiołom Polskim nie ináczy tyl-
ko w sukni Iezuickiey pokázywał; o czym wiedzą wszystkie kroniki y cáłe Woy-
ská násze. Strászny BOG o honor swego Kostki: zá nászego wieku pewny zná-
Psalm. 140. czny Człowiek, (cyrcumstáncyi niewyrażam dla pewney cyrcumstáncyi, *pono cu-
stodiam ori meo & ostium circumstantiæ labiis meis;*) uymuie czći S: Kostce; áż wkrot-
ce godność swoię stráćiwszy nád to tudziez nogę w kostce łamie: o czym usły-
szawszy práwie *Præsul sui Nominis* I W Swięcicki Biskup Chełmski záwoła; o-
toż zá Kostkę, nogę w kostce złamał. Ale to z okázyi; że S. Kostká należy ná-
wet y do tey beatitudinem, *Beati qui persecutionem patiuntur:* dopieroż należy do
owych, *Beati mundo corde Beati pacifici* y tám dáley; czego łácno doyść z sáme-
go S: żyćia Iego: dość, że cum 8 Beatitudinibus z wszystkiemi Błogosłáwien-
stwy B: tu teraz do Prześwietney Metropolii Krolestwá Polskiego przychodźi No-
wokánonizowány z S: Ludwikiem S: Kostká; swoią Kánonizácyą, ták liczno Bło-
gosłáwioną czyni, Beatyfikuie Koronę Polską. Gdy Włádysłáwowi Iá-
gello-

gellonowi dał P. BOG Syná w Wigilią wszystkich Swiętych, po Imieniu Oycowskim názwánego Władysłáwá; z czásu sámego wszystkie fortuny zwyćięstwá y nádźieie publiczne od Wszystkich Swiętych rokowáno, iáko świádczy Bielski: dopieroz kiedy tuteczna Metropolia Koronna, y w niey cáła Oyczyżná nászá, przy Wigilii Wszystkich Swiętych od BOGA odbiera Syná swego STANISLAWA KOSTKĘ nowym Swiętego tytułem ozdobionego; kiedy tenże wszystkie Beatitudines wszystkie Błogosłáwieństwá B: przy Solennizácyi Kánonizácyi swoiey z sobą do niey przywodźi; iák tu bez kompárácyi dopieroż wnośić wszelákie fortuny, zwyćięstwá nádźieie v Błogosłáwieństwá B: ná cáłą Oyczyznę! słusznie wnośić że Kánonizácya S: [illegible] Beatifikácyą Korony Polskiey. Może Mu się słusznie przypisác *Similem i[illegible]t in gloria Sanctorum, cujus memoria in benedictione est;* podobny iest w[illegible]nie iednemu ktoremu Swiętemu, ale Swiętym generalnie; podobny n[illegible]ránym swoim Swiętego tytułem: ále oraz przy tym S: Tytule przy Kán[illegible]acyi swoiey pámięta o Oyczyznie swoiey; áby in Benedictione w Błogosłáwieństwie wszelákim zostawáłá; *Similis in gloria Sanctorum, cujus memoria in benedi[illegible]ne est.* S: Stánisłáwá Kostki Imię włáśnie Nomen gloriæ, Imię sławy iák [illegible]; *Benedictum Nomen gloriæ Sanctum*: gdy *Sanctum*, nowy Swiętego tytuł ná[illegible] bierze; oraz pierwszy swoy tytuł od Beatifikácyi od Błogosłáwieństwá [illegible]ny, ná *Nomen Gloriæ* ná swoie Imię Polskie Sławáckie przytrzymuie. [illegible]owokánonizowánych z S: Kostką uważałem, że wszystkich 8. było; á osmy miedzy nimi y ostátni położony S: Kostká: osmi tákże dotąd Zakon nász liczy Swiętych swoich kánonizowánych; osmy y ostátni znowu miedzy nimi S: Kostká; ále naypierwszy przed nimi wszystkiemi y przed S: Oycem swoim Fundatorem nászym Beatifikowány: przy teráznieyszey zás Kánonizácyi Wszystkich Swiętych od Chrystusá P: w Ewánielii ich, ostátnia tylko Kánonizácya Chrystusową, iáko y pierwsza Beatitudo, to ma sobie przydáno; *Ipsorum est Regnum Cælorum;* cáłe Krolestwo B: w sobie, w swych zásługach záwierá; o czym Ambroży S: *Sicut spei nostræ Octava perfectio est, ita Octava summa Virtutum est;* á Hipponenski Infułat mowi, *Ultimá Octava Beatitudo tanquam ad caput redit, quia consummatum perfectumq; ostendit & probat:* á czy to nie alluzya do osmey Beatitudinem nászey, osmego ostátniego miedzy Nowokánonizowánemi teráz Swiętemi P: pierwszego miedzy Beatifikowánemi nászemi, S: Kostki? przy ktorym y Kánonizácyi Iego solenney wszystkie się tu Beatitudines iák in Summá záwieráią. Tu iák *Octava summa Virtutum*, tak *spei nostræ Octava* albo *summa perfectio est;* tu przy Kánonizácyi S: Kostki, nádźiei nászey Polskiey osma to iest Naywyższá perfekcya y Beatitudo: Kánonizácya S: Kostki Beatifikacyą Korony Polskiey. I bynaymniey nie mięszám się tym; że áż ostátniego S: Kostkę miedzy Nowoświętemi Kánonizuią y wychwaláią; gdy oráz pierwszego miedzy Beatifikowánemi nászemi wielbią: bo to sámo tu mowić o Nim mogę, co Orátor o Jánie Hirkanie; ktorego w stárym testámenćie ostatniego wychwalaią; od ktorego Imieniá y nowy się záczyná iak od Jutrzenki; *Satis fastigii ad Ioannis* iá mowię *ád Stanislai gloriam accedit; quód ipse post omnes, post ipsum nemo laudatur; idemq; Nomen, nunc Phosphorus, nunc Sancta Ecclesiæ Hesperus, alios sacros fastos coronat alios aperit.* Prawie się ziśćiło; co y młodemu nászemu Abráhámowi, przed láty iego cudownie śiwszemu y Sędziwszemu, S: Kostce, (ktorego *infantia quidem computabatur in annis sed erat senectus mentis immensa;*) BOG przyobiecał roskázuiąc mu y przez Nayśw: Mátkę; *Egredere de Domo tua & de cognatione tua, & veni in terram quam monstrabo tibi; magnificabo Nomen tuum erisq; Benedictus benedicam benedicentibus tibi:* wszák iáko Abráhám, pierwszy od BOGA beatifikowány *eris Benedictus*, Pátryárchą innych Błogosłáwionych; *in te benedicentur universæ cognationes terræ;* ták Kostká nász, Wielki Pátryárchá, nie tylko że Pater Patriæ Oycem práwie y sámey Oyczyzny swoiey; Oycem y Pátryárchą Polskiey Prowincyi Iezuickiey, ktora słusznie Stánisłáwowską zwácby się mogłá; bo pierwszy z Korony Polskiey do Zakonu nászego wstąpiwszy sobą sámym ią ufundował, poćiągnąwszy zá sobą tudzież, to inszych wielu, to szczegulnie y naprzod W X swego Imienia Stánisłáwá Wárszáwickiego Referendarzá ná ten czas Koronnego y do wysokiey Infuły Nominatá; ktory Konnowicyuszem Iego

Eccles: 45.

Libr. 5. in Cap: 6: Lucæ.

S. August: Libr: 1. de Serm: D. Cap: 3.

Thesaurus.

S: Ambrosius de S. Agnete.

Genes: 12.

będąc, pierwszy żyćie iego Swięte záraz po śmierći opisał, y potym ná fundácyą Prowincyi Polskiey tu zesłány od S. Fráncisiká Borgiaszá. A S: Borgiasz iák S. Kostkę do Zakonu, y Prowincyą Polską sobie Nayukochánszą z Nim przyiął; ták wniosł do niego Sorticyą SS. Pátronow, álbo ták licznych ná szczęśćie, y własnie ná szczęśćie, Pátronow Swiętych; ktorych y wszystkie Kongregácye násze Koronne záżywáią: iákby przy Kostce wiązáło się tudźież ták śiłá, niezliczonych práwie, ná szczęśćie násze Pátronow Swiętych; iákby S. Kostká Pátron Princypálny generálną y publiczną był Prowincyi y Korony Polskiey Fortuną: iákoż ták śiłá przy S. Kostce przybyło Koronie Polskiey Princypálnych imæ Classis Pátronow, ile ich żadne insze Krolestwo nie ma. Ale máłom powiedział: co Abráhám wstárym Zakonie, to S. Kostká w Nowym Zakonie nászym Pátryárchá wszystkich Błogosłáwionych, *eris Benedictus*; pierwszy on w Zakonie nászym przed wszystkiemi innemi Beatifikowány Pátryárchą włásnie iest wszystkich nászych potym Beatifikowánych. A y ztąd S: Kostká osobliwą fortuną, y Ozdobą, Ubłogosłáwieniem, Beatifikácyą Korony Polskiey: że w Nim, Polska nászá naprzod przed wszystkiemi inszemi Krolestwy, w tym Zakonie Beatifikowána, przed Hiszpánią w sámym Fundátorze nászym Ignácym Swiętym, y w S: Borgiaszu Wielkim Vicereju y Kśiążęćiu, potym Generale nászym; przed Krolestwem Náwárskim w S: Xáwierze Indyiskim Apostole Krwi Krolow Náwárskich; przed Ziemią práwie Swiętą Włoskich Páństw, w S. Aloizym Kśiążęćiu S: Páństwá Rzymskiego; przed Krolestwem Fráncuskim, w B. Ianie Fránćiszku Regiśie; przed drugim Swiátem Iáponskim, w S: 3 Męczennikách nászych Páwle Ianie y Iákubie. Lecz pátrzmy iák to sámo Duch Swięty wyráźił w pomienionych słowách; *Magnificabo Nomen tuum erisq; Benedictus, benedicam benedicentibus tibi;* iestći tám przydáno y to, *maledicam maledicentibus tibi*, ále ia uchoway Boże tego nie przydáię, y S. Kostká tego nie pretenduie: to tylko tu upátruię; że przy Uwielbieniu S. Stánisłáwá Kostki przy Kánonizácyi Iego, potym iák iuż był Błogosłáwionym Beatifikowánym, y tych ktorzy go szczegulnie sławią Beatifikuie błogosłáwi BOG; *eris Benedictus*, á potym *benedicam benedicentibus tibi:* niemowi tylko *magnificabo te*, ále *magnificabo* y *Nomen tuum*; w sámym Stánisłáwá Imieniu, Imię Iego Polskie Sławę y Imię Sławakow od Sławy wzięte, uwielbia Beatifikuie BOG; *Magnificabo Nomen tuum, benedicam benedicentibus tibi*: Więc czyliż nie iáwna; że Uwielbienie Kánonizácya S. Stánisłáwá Kostki, iest Beatifikácyą Imienia y Korony Polskiey?

Rzecze kto; że ztąd wielkie præiudicium Wielkiemu Infułatowi Męczennikowi y Pátronowi Koronnemu S. Stánisłáwowi pierwszemu; po ktorym iáko drugi tegoż Imienia ná Kátedrze Krákowskiey nie będźie wedle wielu opinii, (iákoż podobno drugi Stánisław Biskup nie będźie;) ták żaden inszy S. Pátron Koronny bráć mu prymu nie może. Ale ták to, co mowię, nie iest præiudicium pierwszego Stánisłáwá Swiętego; że raczey iest osobliwa ozdobá y chwałá Iego, iáko Oycu chwałá Synowská. S: Stánisław Kostká Princypálny Pátron Koronny; ále S. Stánisław Biskup, pierwey ieszcze, tákiż y sámego S. Kostki, Pátron. W czym táką ia mam imáginácyą; że iáko y prywatnych Osob y cáłych Panstw Krolestw, intereszá iedne do Swiątobliwośći, drugie do Błogosłáwienstwá ich należą; poświęca nas BOG, nieiáko Kánonizuie, bo Swiętemi czyni przez łáskę swoię poświęcáiącą; beatifikuie záś ubłogosłáwia uszczęśliwia nas *per visionem Beatificam*, przez widzenie twarzy swoiey S. y insze Błogosłáwienstwá swoie: ták SS. Pátronowie náśi Koronni, z właśnego Narodu nászego idący, ktorzy naydawniey są Princypálnemi imæ Classis Pátronámi Krolestwá Polskiego; SS Stánisłáwowie obádwáy Szczepánowski y Kostká, tą się funkcyą protekcyi nád Koroną Polską princypálnie podzielili. S: Stánisław Infułat, (co iest godnieysza,) do Kánonizácyi Korony Polskiey szczegulnie Pátron; S. Stánisław Kostká do iey Beatifikácyi. Rzucmy oko ná cyrcumstáncye obudwuch: symbolizowáli prawdá wielce z sobą Ci Swięći; obádwáy Párentelaći Koronni; obádway záraz po chrzćie S. BOGU w Naysw: SAKRAMENCIE zostáiącemu ná Ołtarzu ofiárowáni. Od Národzenia S. Kostki, 180 około lat liczemy do teráznieyszey Iego Kánonizácyi; tyleż práwie lat Kánonizácyi swoiey czekał S: Biskup Stánisław. S: Biskupá ná sztuki porąbánego y cudownie do cáłośći swoiey przywroconego przy 4 cudownych Orłách tudźież

strzegą-

ſtrzegących, cudownie wteyże cáłośći BOG konſerwował poty; aż na większy S: pożytek publiczny Kośćiołow Polſkich ſam ſię podzielił ná S: Relikwie; áby ie Nimi poswięćił: S: Koſtkę tákże po smierći, przy 4. Przeswietnego Domu Gonzágow Herbownych orłach w S: Aloizym náſtępcy potym Iego ſtrzegących, cudownie BOG konſerwował w cáłośći ſwoiey nienáruſzonego, poty; áż większym ieſzcze cudem ſam ſię ná licznieyſzą pomoc Kroleſtwá náſzego ná ubłogosłáwienie więcey mieyſc ſwoią nieiáko prezencyą podzielił. Pod czás kánonizácyi ſámey S: Stánisłáwá Biſkupá ták iáwne ſię cudá ſtały, iáko wiemy z S. żyćia Iego; (czego o żadney inſzey Kánonizácyi nie czytamy; ) y S. Koſtká pod czás ſámego Proceſsu ná Kánonizácyą ſwoię liczne y oczywiſte cudá czyni; iáko czytáć wolno w Proceſsie, ieſzcze Roku 1629. Lwowſkim, Przemysłſkim, y inſzych. *Cromer Lib: 4. et Dlugoß*

Atoli iákom rzekł wtym rożność ieſt miedzy temi Swiętemi Princypálnemi Pátronámi Koronnemi: że S. Biſkup Stánisław ſzczegulnie do Kánonizácyi Korony Polſkiey Pátron; S. Koſtká do iey Beatifikácyi. S: Stánisław Biſkup, bez Beatifikácyi záraz Kánonizowány, záraz Swięty deklárowány, iáko Infułatowi należy, *Oportet Epiſcopum eſſe Sanctum:* ná co mu ták należy bydź Swiętym? żeby y inſzych konſekrował, poswięcał, grzeſznych Swiętemi czynił, kánonizował nieiáko; *Omnis enim Pontifex pro hominibus conſtituitur in iis, quæ ſunt ad Deum; ut offerat ſacrificia pro peccatis:* ztąd y w ſtárym Teſtámenćie Sancta Sanctorum, y Poswięcánia ábo konſekrácyi ceremonie do ſámych tylko naywyżſzych Kápłánow należáły. S. zás Koſtká teraz Nowokánonizowány, nie pretenduiący y teraz Ziemſkiey Kánonizácyi; (iáko y Naysw: Mátki Iego nie Kánonizuią tylko Beatifikuią w Ewánielii Swiętey; *Benedicta tu in mulieribus;* y ſam Chriſtus Pan wſzyſtkich Swiętych ſwoich Beatifikował ráczey niż Kánonizował, *Beati pauperes, Beati mundo corde* y tám dáley; y ſámego náwet Xiążęćiá Apoſtołow *Beatus es Simon Bariona;* y owſzem y Chriſtuſá, tylko tám Błogosłáwionym głoſzą, *Benedictus qui venit in Nomine Domini;*) S. mowię Koſtká wprzod był, záraz práwie po smierći, y ieſzcze po dwárázy, co oſobliwa, Beatifikowány, krom vivæ vocis Oraculum, raz od Klemenſá 8, drugi raz ſolenniey od Páwłá 5. ták długo dotąd utrzymuiący tęż Beatifikácyą; ná co? áby doſyc máiąc dla czci ſwoiey ná iedney Beatifikácyi, drugą dotąd od siebie utrzymáną, liczno y ſolennie Koronę náſzę ubłogosłáwił. Własnie iák o Naysw: Mátce S. Doktor uważáiąc, że raz ią pełną łáſki názywáią, zkąd ią Błogosłáwioną tytułuią *Gratia plena, Benedicta in mulieribus;* drugi raz tudźież zwiáſtuią, że Duch S: z łáſką ſwoią zſtąpi ná nię *Spiritus Sanctus ſuperveniet in te;* iákoz pełna iuż łáſki y Błogosłáwieńſtwá B: może go ieſzcze co więcey w ſiebie przyiąć? w pełne naczynie drogiego náprzykład Oleyku, nie wleieſz iuż nic więcey chybá ná to, żeby ſię po ſtronách wylało y rozeſzło; mowi rezolwuiąc tę trudność: *ut iam plena ſibi, nobis ſupereffluens fiat;* áby łáſká y Błogosłáwieńſtwo B: ktorego iuż pełna byłá Naysw: Mátká, powtornie nád to nádáne ná nas ſię zlało. Ták práwie S: Koſtká, to Vivæ Vocis Oraculo, to Brevi Apoſtolico dwá rázy, Beátyfikowány; ná co? *ut iam plenus ſibi, nobis ſupereffluens fiat* wzorem Nayświętſzey Mátki ſwoiey: żeby tá Beatifikácya Błogosłáwieńſtwo B: ktorego iuż pełen był doſtátecznie S. Koſtká; powtornie nád to nádáne, ná nas ſię ná Koronę Iego Polſką zlało: czyliz tedy S. dziśieyſzy Koſtká nie Beatifikuie Korony Polſkiey? Ieſzcze y cáłe Kroleſtwá, y pártikulárne Oſoby poſpolićie dwuch Princypálnych máią Pátronow S. iednego zoſtáiącego w Niebie, dánego poſpolićie od ludźi przy łáſce poswięcáiącey ná Chrzćie Swiętym, od ktorego Imię mamy; drugiego ná źiemi S. Aniołá ſtrozá dánego od ſámego BOGA. S. Biſkup Stánisław, to Pátron Koronny, iáko przyſtało, dáleko od ludzi grzeſznych oddalony w ták zepſowánym w ten czas Pánſtwie, nád Niebá wyſoko wynieśiony; *talis enim decebat ut nobis eſſet Pontifex, Sanctus ſegregatus a peccatoribus, & excelſior cælis factus;* właśnie Pátron od ktorego wielkie Imię ná cáły Swiát mamy Polacy: á do tego wſzák co Polak to Stánisław iáko częſto mowią y poſtronni niektorzy rozumieią. Ale ná coż nam ten S. Pátron przy chrzćie? oto princypálnie dla łáſki poswięcaiącey, kánonizuiącey nas nieiáko, choć wewnętrznie nieznácznie ále nayzacniey nayprawdźiwiey Swiętych czyniącey, áby ią wnas konſerwował. S: Stánisław Biſkup práwie do tey łáſki poswięcáiącey, do kánonizácyi y Koronney

*S. Paulus Apoſt: Epiſt: ad Tim.*

*Luc: 1.*

*Matth: 16.*

*Ad Hebr: 7.*

C Pátron

Pátron: á S. Koſtká co? oto Anioł ſtroż Koronny; Anioł y Imienia właſnego ſzczegulnego niemáiący: wſzák cudzym ſię tylko S. Imieniem miánuie S. Stá-
*S. Gregor. Hom. 34. in Evang.* nisłáwá Biſkupá Pátroná ſwego; *Angelus Nomen eſt Officii non naturæ*; Anioł S. Koſtká, Imię tylko máiący Urzędu ſwego protekcyi Koronney, nie nátury ſwoiey; iákby nic náturálnego w ſobie nie miał. Anioł ná ziemi ſię usługámi ſwemi, protekcyą ſwoią ludźiom uſtáwicznie swiádczoną, báwiący; (iáko wiećie z codziennych Hiſtoryi;) Niebo z ſobą obnoſząc, á pátrząc ná twarz Boſką, y tu ná ziemi máiący *viſionem Beatificam* widzenie Swięte y Iego y nas Beatifikuiące: iákoż ten Anioł Koſtká S. y tu ná źiemi będąc, ták wiele rázy pátrzał ná twarz BOGA, iáko Oycá ſwego y Nayswiętſzey Mátki, przy inſzych Aniołách y roznych Swiętych: wſzak o Aniołach Strozach, y Koronnych pewnie, Chriſtus
*Matt 18.* Pan powiedźiał; *Angeli eorum vident faciem Patris*, że y tu ná ziemi máią *viſionem Beatificam*, máią widzenie y ich ſámych, y tych, ktorych máią w ſwoiey protekcyi Beatifikuiące. Chciał S. Stánisław Biſkup z obligácyi Urzędu ſwego złośći Bolesłáwá Smiáłego á z nim cáłey Korony Polſkiey ták złemi Królá ſwego przykłádámi zepſowáney popráwić; y ták popráwił Męſtwem ſwoim, żadnemi reſpektámi y groźbámi nieuſtráſzony: że on ſam Smiáłym ſię ſtawſzy, Królá
*Bartochowski in deſcriptione Regum Poli* wzáiem Swiętym náoſtátek uczynił wſzák *in Carinthiâ aſceterio Sanctiſſime deceſſit* iáko ſwiádczą Kroniki. Czy nie Swiętym uczynił y owo wielkie w Polſzcze Panię Roku 1601? ktory, iáko niektorzy opiſuią, pod czás Iubileuſzu przyiáchał tu do Krákowá nie ná odpuſt ále ná roſpuſtę umyslnie: pod czás ſzczegulnego w ten czas u inſzych Nabożenſtwá kárnawał ſpráwuiąc, gdy ták *vino ſomnoq; ſepultus* leży, przychodźi S. Stánisław z Aſſyſtencyą SS. Polſkich y Páſtorałem uderzy go w pierśi, prezentuiąc Oſobę Polſką ukoronowáną ále mieczámi dźidámi ſtrzáłámi obſypáną, ięcząca *propter peccata populi mei percuſſit me Dominus:* ták ſtrwożonego porwał zá rękę, y ná pokutę Swiętą do grobu ſwego záprowádźił, opiſuiąc mu oſtrey pokuty Swięte ſpoſoby. Nie ſzerzę ſię iuż z tym, co wypiſuie Długoż: iáko Swiątobliwy Przedmieſzczánin tuteczny ná Imię Swiętosław, widźiał bárdzo gromádną niewidáną proceſsyą, przez Wisłę iák wrytą wlećie idących ku Kośćiołowi, z S: Stánisłáwem Biſkupem; o ktorych mu opowiedziáno; że to ći byli, ktorych opieká S: Stánisłáwá Biſkupá zbáwiłá, y miedzy Swiętych P. policzyłá; á tym ſámym Kánonizowáłá nieiáko, pewnie y Piotrowiná nie opuſzczáiąc po wſkrzeſzeniu wprowádzonego do Niebá; wſzák to iednoż Kánonizowáć co policzyć miedzy Swiętych: co ſámo przez Káznodźieie kazáno opowiedźieć ludowi. Pátrzćież iezeli nie słuſznie mowię: że S: Stánisław Biſkup do Swiątobliwośći y Poswięcenia, do Kánonizácyi Korony Polſkiey ſzczegulnie Pátron. Z tąd nie dziwuię ſię; że częſto w nocy widziány był po cáłym Kośćiele ſwoim tu-
*Długosz.* tecznym Pontificaliter Poswiącáiący Konſekruiący. Dobrze uważáią niektorzy; że ſię Wſzyſcy Swięći ćieſzą Kánonizacyą S: Stánisłáwá Biſkupá; bo przedtym w
*Nakielius & Vapovius.* Polſzcze nieznáiomi byli, áż po Kánonizácyi tego Swiętego; od ktorey dopiero zácżęli Polacy Imioná Swiętych bráć ná ſiebie. Czyliż tedy S: Stánisław Biſkup nie do Kánonizácyi Korony Polſkiey ſzczegulnie Pátron? kiedy iey ſwoią dopiero Kánonizácyą ták liczne nádał Imioná Swiętych; kiedy Polakow ſwoich miedzy Swiętych nieiáko policzác zácżął, nie ináczey ich tylko Imionmi Swiętemi licząc, Swiętemi Imionmi znácząc y tytułuiąc. Z kąd potym ſámych SS Stánisłáwow, cáłe práwie Litánie, Kośćiołowi Swiętemu w Koronie Polſkiey przybyły, od niego pochodzących iáko od Pátryárchy Swiętych Polſkich; S: náſz Stánisław Koſtká, B: Stánisław Kázimirczyk S: Zakonu Canonicorum Regularium, B: Stánisław Kokoſzká Zakonu Dominiká S: B: Stánisław Záwichoſtſki Męczęnnik Seráfickiego Zakonu Fránćiſzká S: B: Stánisław Gwárdyan Lwowſki tákże Męczennik, W X náſz Stánisław Wárſzáwicki in opinione Sanctitatis będący miedzy Swiętemi widziány od W X ſkárgi, y inni podobni; o ktorych mowić mogę *Numera Stellas ſi potes* Przybyły oraz Koronie náſzey y iey Kronikom do nieſmiertelney chwały, Wielkie y ták liczne pod S: Stánisłáwá Imieniem Walecznych Hetmánow Koniecpolſkich Potockich Iábłonowſkich Chomentowſkich y innych Imioná: przybyło Koronie Polſkiey od Imienia S: Stánisłáwá Biſkupá y cáłe Miáſto Stánisłáwow; o gdyby y cáły Kray Polſki Stánisłáwowem był, żeby ſię ſtał sławą

y ſtał

y ſtał nieodmiennie w sławie wedle Stániſławá Infułatá ſwego Swiętego Imienia y inſtitucyi! ktory práwie do Kánonizácyi Korony Polſkiey, ſzczegulnie Pátronem, od początku záraz Swiętego żyćia ſwego. A potym co? oto iák *inter Sanctos Sors Illius eſt*, w oſtátnich dniách Iego, iáko mowią w lekcyách oktawy Iego; iák Koſtká Iego miedzy Swiętych ſię doſtáie; wſzák y to *Sors Illius* Szczęśćie y Poćiechá Iego pod Imieniem Iego S: Stánisław Koſtká, práwie *inter Sanctos Sors Illius*: ták záraz tudzież przy tey Sortem Iego *in noviſſimis diebus*, przy Koſtce do Imienia S: Stániſłáwá Biſkupá nalezącym, przydáią *Benedixit Dominus noviſſimis Stanislai magis quam principio ejus*: S: Stánisław Koſtká *inter Sanctos Sors* przy Kánonizácyi ſwoiey tych oſtátnich dni, hoyną Boſką Benedikcyą, hoynym Ubłogosłáwięniem, Beatifikácyą, Narodowi S: Stániſłáwá Biſkupá; Kánonizácya S: Stániſłáwá Koſtki Beatifikácyą Korony Polſkiey.

Obaczmy to ſámo, nie dáleko chodząc, w ſámey Ewánielii ná Uroczyſtość teráznieyſzą przypadáiącey; ktora ieſt *de Communi Confeſſoris*: gdźie naprzod to uważam krotko; że y dotąd tylko ieſt *de Communi*. I tákże Kośćiele Polſki, ſzczegulny y ták ſolenny imæ Claſſis Pryncypálny Pátron twoy Koronny S: Koſtká, niegodzien dotąd mieć ſolenney oſobliwey o ſobie Mſzy Swiętey, y Officium Divinum; ktore máią u nas y pomnieyſzę y obcych kráiow Swięta? ma Gratiarum actio zá Wiktoryą Chocimſką otrzymáną przez S: Koſtkę y protekcyą Iego, á Koſtká S: nie ma tylko *de Communi* poſpolite innym Swiętym Wyznawcom! Gdy by ná mnie, ia introit Mſzy S: ákkomoduiąc do weśćia ná Swiát S: Koſtki, (ktorego ieſzcze w żywoćie Máćierzynſkim noſząc I W Rodźićielká, iuz nieiáko do Zakonu Societatis Iesu wezwánego, widźiáłá cudownie ná tymże żywoćie ſwoim wyrážone y z ſámego żywotá uformowáne Nayś: Imię IEZUS promienmi ukoronowáne;) od tych bym słow Piſmá S: záczął *Dominus ab utero vocavit me, de ventre Matris meæ recordatus eſt Nominis mei formans me ex utero ſervum ſibi: Domine Dominus noſter quam admirabile eſt eſt Nomen Tuum in univerſa terra, quia gloria & honore coronaſti Sanctum Tuum, & conſtituiſti eum ſuper opera manuum Tuarum.* Iſaia 49; Pſal: 8. Ewánielią S: czytałbym o Nim owę, *Homo Nobilis abiit in Regionem longinquam accipere ſibi Regnum & reverti*: wſzák z tey był Senatorſkiey Familii z Krolmi ſkolligowány; z ktorey y Stryiowi Iego Ianowi Koſtce Fundatorowi náſzemu Iárosłáwſkiemu Woiewodźie Sándomirſkiemu, y nie konkurruiącemu, przed Stefánem Krolem Korona Polſka ofiárowała Kroleſtwo, za uśilną promocyą y Porty Otomanſkiey; ktory ſam prawie nad zwyczay konkurrencyi *meruit regnare rogatus*; lubo ſię rzadkim przykładem wymowił, zoſtawuiąc nieiako toż Kroleſtwo y przećiw ſamey Otománſkiey Porćie w opiekę S: Synowcowi ſwemu Stániſłáwowi: Claudianus. ktory uſzedſzy z niego przed cáłą Fortuną w nim ſiebie czekaiącą, do poſtronnych kraiow, na służbę B: tam potym toż Kroleſtwo wziął w S: protekcyą ſwoię y powroćił z nią ſzczęśliwie nazad iako pryncypalny Patron iego; *Homo Nobilis abiit in Regionem longinquam accipere ſibi Regnum & reverti*. Dla czego niegdy o S: Koſtce owę Ewánielią słuſznie czytáno; *Nolite timere puſillus grex quia complacuit Patri veſtro dare vobis Regnum*. Albobym też czytał Ewánielią o S: Symeonie, *Accepit puerum Ieſum in ulnas ſuas*, Luc: 2: álbo Ioan: 14. *Si quis diligit me Pater meus diliget eum & ad eum venimus & manſionem apud eum faciemus* y tám dáley: wſzák y S: Stánisław dźiśieyſzy ſzczegulny Dilekt Boſki; ktory ná ręku ſwoich piáſtował Dziećinę P. Iezusá y rezydencyą ſobie u niego Dziećiná P: IEZUS z Nays: Mátką ſwoią záłożył. Ale żebym y Mſzą ſámą kazánia nie báwił; nie kończę iey tu teraz: lubo ieſt cáła z Officyum ſwoim ſzczegulnym, lecz niech teraz kazánia nie przerywa. Acz niech będźie tym czáſem o S: Koſtce y w Kośćiołách Polſkich tylko *de Communi*; niech y Swięta ſwego nie ma ták ſolenny Pátron tylko iednegoż dniá z Pánem Die Dominicâ, tym chwalebniey; niech będzie y powſzednie tylko Swięto Iego, tym ſolenniey: bo to poſpolity Swięty *de Communi* powſzedni y powſzechny, nie ná iednę okázyą y czás iáki, ále po wſzytkie dni *Quotidianus* Uniwerſálny Pátron: co inſzym wielu álbo wſzyſtkim Swiętym generálnie, lub wſzyſtkim Swiętym Pátronom Koronnym, ieſt *Commune*; to iemu y iednemu służy. Ták ſię tám ktoś Iſaiæ 40 pyta; *Cui aſſimilaſtis me aut adæquaſtis! dicit Sanctus*: Swiętym ſię tylko in Communi názywa, ktory ieſt *Sanctus*

*ctus Sanctorum*; ktory Wſzyſtkich Swiątobliwość w ſobie záwiera; tym ſámym ro-
wnego ſobie nie zna, że ieſt Poſpolitym Powſzechnym Swiętym; *cui aſſimilaſtis
me aut adæquaſtis, dicit Sanctus.* Zerozni w powietrzách chorobách y wſzelkich
potrzebách ſwoich, iák uniwerſálne remedium y pomoc mieli w S: Koſtce; do-
brze wyrážono iednym słowem nád iákimſiś ápteczným remedium przećiw wſzel-
kiemu złemu służącym nápiſawſzy to Lemma: *Quodvis*: ták niepoſpolita y tá ſá-
má S: Koſtki chwałá; że poſpolity Swięty *de Communi*, poſpolity Pátron ná wſzy-
ſtkie poſpolićie potrzeby. Mowi tedy poſpolita Wyznawcom S: Ewánielia
o S: Koſtce: *Et vos ſimiles hominibus expectantibus Dominum ſuum quando revertatur
a Nuptiis* y tám dáley. Koſtká coś tylko do ludźi podobny, cále nád ludźi; *Su-
blimiora quàm pro hominis conditione ſentiens, atq; hinc priusquam vitâ excederet digreſ-
ſus*, co o Wielkim Bázylim nápiſał Názyánzen S: *Cum in corpore eſſet carnem ſe ha-
bere neſcivit, nil planè præter Spiritum & oſſa retinens*; nic práwie nie máiący w ſo-
bie procz Duchá y koſtek niewinnych umartwionych: z tąd y naypierwſzy Koſt-
ká názwány od martwey koſtki. Podobny S: Koſtká ludziom; ále tym co ſą nád
ludźi. Podobny ſámey Nayś: Mátce Boſkiey, iáko y ſwoiey oraz ſzczegulnie
Mátce; iákby Iey go z oká wybrał; wſzák *Filii Matrizant*, á ſam głoſem nádlud-
zkim (iáko swiádczą Hiſtoricy) tenerrimo affectu ku niey odezwał ſię *Mater mea
eſt*: z tąd dobrze w Kośćiele S: Ięđrzeiá w Rzymie, gdzie pochowány był, Obraz
Nayś: Mátki z Iego twarzy ieſt málowány. Przyznáią Nayś: Mátce Wniebo-
wziętey, *quæ eſt iſta quæ procedit ſicut aurora conſurgens*; że podobna do Iutrzenki
powſtáiącey; podobna do Niey w záiem y tá Iutrzenká kráiu Sármáckiego, Koſt-
ká S: z Nią oraz do ſiebie przychodzącą ná Tryumf Iey Wniebowzięćia do Nie-
bá przybywáiący. Podobny S: Koſtká ſámemu Chryſtuſowi; ktory ſię ſzczegul-
nie zwał *Filium Hominis*, Synem Nayś: Mátki: mowić o nim ſłuſznie mogł Rzym;
Apoc: 1. *Vidi ſimilem Filio hominis veſtitum podere & præcinctum, Caput ejus & capilli tanquam
nix, facies ejus ſicut Sol in virtute ſua*; wſzák u Niego lubo włoſy cudowney śiwi-
zny ſniegiem pokryte, przy podłey Pielgrzymſkiey odzieży; iednák twarz od wła-
ſney cnoty promieni Słoncem nieraz iáſniáłá. I. S: Koſtce iák Chryſtuſowi od lu-
Matth: 4. dzi oddalonemu Aniołowie służyli, *Acceſſerunt Angeli & Miniſtrabant ei*; kiedy
Mu Nays: SAKRAMENT podáli. I on w Obráźie náwet ſwoim Roku 1632 cudo-
wnie płácze, ná Przedmieśćiu Lubelſkim, w tęż ſámę Niedzielę; kiedy Ewánielią
Luc: 19. Kośćioł S: czyta, że y P. IEZUS zápłákał nád Miáſtem; *Videns Civitatem flevit
ſuper illam*. Náoſtátek y Koſtká w Kośćiele Rzymſkim Ięđrzeiá S: nákſztałt Chry-
Apoc: 1. ſtuſá: *Primogenitus mortuorum*, pierwſzy pochowány tám w tym grobie; *in quo
Luc: 23. nondum quisquam poſitus fuerat.* Podobny iednák S: Koſtká y innym ludziom;
*Similis hominibus* ále tylko *exſpectantibus Dominum ſuum*, czuiącym záwſze ná Pá-
ná ſwego: y záſypiáiąc oká práwie nie zámknął, dopieroż ſercá; ktorym (iáko
Dozorcá Iego przyznawał,) co oddychał w nocy ſpiąc, to uſtáwicznie do BOGA
wzdychał temi słowy; *Amo te Deus amo te Deus*, Kocham ćię Boże, kocham ćię
Cant: 5. Boże. Piſác nád Nim záſypiáiącym; *Ego dormio; & cor meum vigilat*: znác było
po Nim; że pierwſzego Profeſſora miał Vigilancyuſzá wedle niektorych relácyi.
Dopieroż teraz przy ſtraży nád Koroną náſzą od ſiebie przyiętey, iák czuyny
S: Koſtká! iák ſzczęśliwa Koroná náſzá przy czuyney Iego záwſze ſtraży! dla te-
go nie dziwuię ſię; że gdy y pierwſzą ſtraz nád Koroną Polſką trzyma iáko Pryn-
cypálny Pátron; nie miánuie ſię w Ewánielii 1ma Vigilia; tylko záraz *ſecunda; Be-
ati, & ſi in 2da Vigilia venerit*: czemu? bo Iego ſtráż nád Koroną Polſką záwſze ſe-
cundá, záwſze ſzczęśliwa teyże Koronie; kiedykolwiek ná ſtraż iey przybywa,
dopieroż przez ſolenne Swiętego Tytułu Princypálnemu Pátronowi Koronnemu
należytego odebránię; ſzczęśliwi Błogosłáwieni ieſteſmy, Kánonizácyą Iego prá-
wie Beatifikowáni z cáłą Koroną náſzą; *Beati, & ſi in 2da Vigilia venerit & ſi in 3tia
Beati*: Kánonizácya S: Koſtki Beatifikácyą Korony Polſkiey; *Et vos ſimiles hominibus
exſpectantibus Dominum ſuum quando revertatur á nuptiis.* Euſebiusz te
słowá czyta: *Quando revertatur ad nuptias*; inśi záś tłumáczą *quando revertatur ad
Iudicium.* Przy Koſtce S: naymilſza Chryſtuſowi; weſele Bogu y Swiátu przy
Koſtce, by też y wtenczas gdy BOG ſądźic záśiada: z tąd y konáiąc uśmiecha ſię
Koſtká; kiedy 70 lat służący Bogu Hiláryonowie, y Swięći, drżą przed ſądem B:

y z Niebá

y z Niebá Chrystusowi poyść do Kostki z Nayś: Mátką iák ná wesele. Ale ia tu naybárdziey uważam do moiey propozycyi szczegulnie się wydáiącey y w tey pospolitey Ewánielii S: że y przy stráśznym Sędziem BOGU bynaybárdźiey zágniewánym, gdźie złość ludzka iák potopem wylałá; gdźie lud iáki ná niepráwość wylany zásługuie ná ow surowy dekret B: *Effusus es sicut aqua non crescas*; gdzie y Wszyscy Swięći insi Pátronowie náśi, choć usilnie kiedy inedy sposobnego czásu wstawiáiący się do Máiestatu B: w ten czas nieiáko nie śmieią przystąpić do zágniewánego BOGA ná grzechy ludzkie; iáko iáwnie zdami się wyráźił Dawid imieniem y innych grzesznych mowiąc, *remisisti impietatem peccati mei pro hac orabit ad te Omnis Sanctus in tempore opportuno, verumtamen in diluvio aquarum multarum non approximabunt*; ktory Psalm ná dzien Wszystkich Swiętych Kośćioł B: czyta; z tąd podobno w Kośćiele S: pod czás Adwentu *Suffragia Sanctorum cessant*, w ktorym szczegulnie sąd Pánski uważa y przyśćie Pánskie ná sąd Swiátá codziennie przypomina owemi słowy, *qui venturus es in Mundum*, oprocz Swiętá Niepokalánie poczętey Mátki B: iák winie żadney y w ten czas ták y sądowi nie podległey: iednák S: Kostká y w ten czas z Nayś: Mátką B: y swoią, ma łátwy przystęp do Sędziego BOGA by naybárdźiey zágniewánego, do ubłagánia gniewu Iego; supliką Tego Swiętego, y przed surowym Sędźią Bogiem ostoią się bez ruiny kráie násze Iemu oddáne w opiekę y przy Iego nieustánney straży nie zginą; *in verbis Sancti, stabunt ad judicium*; *& in Vigiliis non deficient*. Iáwnie to wszystko remonstruie sławna Historya o cudownym widzeniu Roku 1623. nie Iezuity iákiego nie, ále obcego, Dánielá Bonikowskiego Seráfickiego Fránćiszká S: Zakonniká Swiątobliwego, z roskazu Przewielebnych Iego Stárszych opowiedziána; od Synodu Piotrkowskiego w Roku 1628 approbowána; od śiłu Authorow podrukowána; gdźie ią wolno obszerniey czytác: mnie dosyc nátym, że gdy widźiał zágniewánego BOGA Oycá roskázuiącego Aniołom ćięszko karáć grzesznikow, roznemi plagámi, ogniem, rozgámi, y mieczem; w tym Nayś: Mátká skinie ná S: Kostkę, ktory tám stał blisko Tronu sámego iáko Pokoiowy; (ták sámá mowi Historya, y właśnie Kostká iáko naymłodszy, Pokoiowy to Boski naybliższy boku Páńskiego szczegulnie do Pokoiu u BOGA należący;) skinie tedy ná Niego, áby się modlił zá Bráći swoich y zá wszystek Narod ludzki; y ták z Nayś: Mátką oraz modląc się ubłagał zágniewánego BOGA; á w tym SS: Aniołowie záczęli wesoło wyspiewywáć *Laudate Dominum Omnes gentes: deditque Deus benedictionem suam* iáko wyráźnie dodáie Historya. Przyznayćież czy S: Kostká nie iest Ubłagániem B: Ubłogosłáwieniem Benedykcyą Beatifikácyą Korony Polskiey. Właśnie mu służy, co Noemu przy wylanym złośći ludzkiey potopie, *in tempore iracundiæ factus est reconciliatio*. Práwie *hic est Fratrum amator, hic est qui multum orat pro populo*, szczegulnie kocháiący Bráći swoich Koronnych, uśilnie się modli zá lud swoy; y zá ćiebie S: tuteczne Miásto, *& pro Universa Sancta Civitate*; day Boże áby cále Swięte; ácz iuż dosyc Swięte, ták wielu Swiętemi swemi, y Swiątyniámi, iák altera Roma. Przy wylaniu złośći nászey iák potopem, gdy y w ten czas S: Kostká łácno nam zágniewánego BOGA ubłagáć zwykł; Znák sam Iego Herbowny przy Nim w Niebo podniesionym od nowych Swiętego Tytułu promieni oświecony, czy nie stánie zá *arcum fœderis*? o ktorym tám literá S. mowi, *erit arcus in nubibus, videbo illum & recordabor fœderis sempiterni, quod est inter Deum & omnem animam viventem*; wszák támże *in nubibus* záiásnieie, y Krzyż Pánski zwyćięski do tegoż Herbownego Kostki Znáku należący, *parebit Signum Filii hominis*. Stánie nam záprawdę ten S: Kostki Nowokánonizowánego Znák Herbowny iáko arcus triumphalis, nowemi Swiętego Tytułu splendorámi oswiecony, zá *arcum fœderis* zá znák przymierza łáskáwośći y ubłagánia B: Kánonizácya S: Kostki ubłagániem B ubłogosłáwieniem Beatifikácyą Korony Polskiey.

Psal: 31. | Eccli 43 | Eccli 44 & Machab: 5 | Genes: 9

Konfirmácyą tego com powiedział, oraz konfirmácyą ále pryncypálną założoney odemnie prawdy, konfirmácyą przymierza łáskáwośći y ubłagánia B: przy Nowokánonizowánym S: Kostce, práwie mi ad literam sam Kośćioł S: podáie w tych słowách; ktore y o S: Wyznawcách de Communi czyta; á S: Kostce ták właśnie służą iák Historya Jego: *Benedictionem omnium gentium dedit illi Dominus, & testamentum suum confirmavit super Caput ejus; dedit illi hæreditatem, magnificavit eum in*

Eccli 44 & 45

*um in conspectu Regum, & dedit illi Coronam gloriæ*; támże dodáią *Statuit illi testamentum pacis Principem Sanctorum & gentis suæ.* Powroćił BOG názad S: Kostce, opuszczoną przedtym dla niego Oyczyznę; y oddał mu ią w opiekę z cáłą Koroną; uwielbił przed ták wielą Monárchámi zwłaszczá Polskiemi Zygmuntem Władysłáwem Káźimirzem Ianem; ustánowił mu przymierze pokoiu, uczynił go S: Pátronem Pryncypálnym Narodu swego. Nie wywodzę tu słowy *Coronam gloriæ* Korony Chwały y tu ná ziemi dáney S: Kostce; *Coronam gloriæ dedit illi Dominus*; bo tu sáme publiczuym Kronikom wiádome Iego dzieie stáną zá niezliczone Pánegiryczne Káznodzieie; *hic ego plus tacitas factis quam voce probatas posse reor laudes, nec enim Cicerone secundo hic opus est, ubi fatur opus*; lepiey niż *ubi fantur Opes.*

Dares.

Dość Iego chwały; co niegdy publicznie w Rzymie powiedział, y wielki Oliwá, ták nász iák Káznodzieiow Generał: że przez wszystkie Wieki miedzy Swiętemi P: nie było dotąd żadnego; ktoryby krom Męczenstwá ták dziwną Swiątobliwośćią przy ták krotkim oraz żyćiu S: Kostce zrownał. Inszym Swiętym zá sobą Chrystus Pan iść każe, *Si vis perfectus esse vade & sequere me*; do Kostki, sam śpieszy y z Niebá, y w Dom náwet heretycki gospodarzá Iego: w dźiećinney znowu postáći Iemu się tám ná ręku Nayś: Mátki y na łożeczku Iego prezentuie, dźiećinieie nieiáko; áby Mu tym podobnieyszy był. Piástowáłá raz Nayś: Mátká Chrystusá P. dla cáłego Swiátá; piástowáłá drugi raz dla sámego Kostki. Wziął y S: Simeon Stáruszek P. Iezusa ná ręce swoie: ále nie z Niebá, y Kápłan; do Kostki y z Niebá P: Iezus zstępuie. Spoczywał Ian S: ná pierśiách Chrystusowych; ále nie Chrystus przy Iego boku spoczywał, iák spoczywał u chorego Kostki. Iáśniáły cudownie niektorych Swiętych twarzy: ále S:Kostká y gorzał ták; że w pułźimy náwet, trzebá było źimną wodą upały serdeczne ku BOGU chłodźić. Czy nie osobliwa *Corona gloriæ* dána S: Kostce, niesłyszána u inszych Swiętych? *Coronam gloriæ dedit illi Dominus*; kiedy go ieszcze w żywoćie Máćierzyńskim Chrystus P: temi sámemi ukoronował przeswietnemi promienmi; ktoremi Nayś: Iego Imię Iezus, Imię Zbáwićielá ukoronowáne: ták iuż inszych przewyższał; że się sámego práwie Niebá tykał. Pod Iezuickim iuż Herbem, ieszcze niż się urodźił, zostáiąc, wprzod Herb Iezuicki przyiął, niż Kostkow: záczym niedźiw, że mu potym ták Iezuickie życie przystało; iákby się Iezuitą urodźił. Niedźiw, że S: Kostká o Sobie mawiał; iż się nie Swiátu ále Niebu urodźił; Wielki Polskiego Niebá Luminarz pod ták swietnemi promienmi. Mawiał niegdy Ignácy S: Pátryárchá nász; że Zakonnik powinien bydź iako szczupły y subtelny Obraz wyobráżenie P: IEZUSOWE; *Religiosus debet esse sicut parvula effigies D: Iesu*: wypełnił práwie to S: Oycá swego roskazánie S: Kostká ieszcze w żywocie Máćierzyńskim będąc; práwie był vera effigies, szczupły ále żywy Obraz przyszły Niewinnego IEZUSA, Zbáwićielá nászego, Imieniem Iego podpisány. Iuż się tedy nie dźiwuię; że Syn Boski, *in Splendoribus Sanctorum ex utero ante Luciferum genitus*, w Splendorách Swiętych z Zywotá przed Iutrzenką urodzony y Iednorodzony, názywa się *Primogenitus* Boski Pierworodny; *introducit Primogenitum in orbem terræ*: czemu Pierworodny Syn Boski? ták w splendorách Swiętych urodzony; iákby drugiego miał po sobie tákże urodzonego; á kto drugi w nich się urodźił? odpowiáda samá literá S: Pierworodny Syn Boski, bo *ante Luciferum genitus* bo przed Iutrzenką ták urodzony w Splendorách Swiętych; po Nim Iutrzenká Kráiu Sármáckiego Kostká S: práwie Socius IESU, drugi w tychże się sámych Splendorách Swiętych rodźi, *in Splendoribus Sanctorum*, à właśnie *ex utero* bo z sámego żywotá Máćierzyńskiego uformowánych. Innym Swiętym P: ná znák Swiątobliwośći y chwały ich, máłowáne ná ich Obrázách przydáią promienie, y to nierychło po śmierći: S: Kostce ieszcze niż się urodźił, niepospolite drugim Swiętym promienie, ále te, ktore sam ma przy Imieniu swoim Chrystus P: nádáie ná znák y Koronę oraz chwały Iego. I nie kiedy inedy Mu potym Koronę w Niebie konferuie tylko przy Koronácyi Nayś: Mátki Wniebowźiętey; ktora umyslnie do konáiącego Kostki z Niebá zstąpiłá; żeby drugi raz Wniebowźięta z Nim oraz, tegoż tryumfu, teyże Korony swoiey uczestnikiem go uczyniłá *quo coronavit eum Mater sua.* Ledwie co umárł Kostká; w kilká godźin po śmierći, iák się dowiedźiał Oćiec Swięty, á ieszcze właśnie Swięty, Pius 5. o bárdzo wielkiey do zmárłego frequencyi co

Matth. 19.

Psal. 109.

Ad Hebr: 1mo.

Cant. 3.

żywo

żywo nazywáiącey go Swiętym; záraz go *vivæ vocis Oraculô* Beatifikował mowiąc; *Beatus ille Stanislaus Polonus:* żaden inszy ták prędko nie Beatyfikowány. Po śmierći záraz nie tylko w Rzymie w Polszcze w Austryi znáiącey go zá Pátroná szczegulnego Wiedniá swego, ále po wszystkich częśćiách Swiátá Swiątobliwośćią swoią słynie Kostká; ( co zá osobliwy cud uznáie W. X. Skárgá; ) y w podźiemnych Indyách, dokąd zá żywotá gotow był poyść szukáiąc tám przyięćia do Zakonu nászego gdyby był nie przyięty w Europie; w tychże Indyách po smierći iák Xáwery przedtym cudámi y codźienną protekcyą swoią sławny. Zá co przybył Mu do Polski wzáiem ná pomoc, pod czás walney Woyny Szwedzkiey Xáwery S. Apostoł Indyiski; iáko w Florencyi mieśćie Włoskim przez dziwne Pácholę opowiedźiáł, mowiąc Posłowi od Krolowy nászey Ludwiki Gonzági; *iest tam w Polszcze bies wielki, ále iá tam przybede y wypedze go:* iákoż wkrotce potym Szwed wypędzony z Polski. A Kostká S. w Indyách y gdźie indźiey śiłu Pogan cudámi swemi náwráca, iáko drugi Apostoł Indyiski, ták dálece; że y Swięto Iego w Afryce náwet, y ná nowym Swiećie, solennie dáwno obchodzono; iáko piszą w żyćiu B. Stánisłáwá Káźmierczyká: *Nominatum est Nomen gloriæ ejus usq; ad extremum terræ.* Możeć W: Cudotworco Uniwersálny, Kostko S: słuszniey nierownie przypisáć; co tám komus przyznáno: *Ortus & occasus Boreas Tibi servit & Auster, implesti meritis solus utramq; domum.* Kostká chory o Wiátyk tylko prośi: á tudźież y zdrowie, y Dźiećinę P: Iezusa z Nayś: Mátką y cáłe práwie Niebo do siebie zstępuiące odbiera; y mogł mowić sobie, co w inszym senśie o Opátrznośći B: Mędrzec Rzymski; *Non necessitati tãtùm nostræ provisum est, ad delicias etiam amamur a Superis.* Zadnego dotąd miedzy wszystkiemi Wyznawcámi S: niemász; ktoryby w ták młodym Wieku był Swiętym, y Kánonizowánym, iáko Kostká: żadnego S: nie czytamy; ktoryby ná nieprzystoyne cudze słowko záraz upadał iák śmiertelnie ràniony, iáko Kostká: żaden przed Nim w żadnym Krolestwie nie był nigdy Pátronem Koronnym Pryncypálnym Imæ Classis cum Octava, pod tytułem tylko Beati zostáiący przed Kánonizácyą swoią; iáko był S: Kostká pod tytułem tylko Beati, áby był tym sámym Koronę nászę Beatyfikował. Do nabożeństwá ku innym Swiętym ludźie pospolićie záchęcáią: ku S: Kostce sámá Nayś: Mátká w Pánormie pokazáwszy śię przykázuie szczegulne nabożeństwo. Heretycy sámi, ktorzy SS: Pánskich nie czczą; S: Kostkę w Krotoszynie Roku 1666. gdy zá wezwániem Iego od Mieszczan ustáło wálne powietrze; y Swięto Iego czczą z podźiękowániem zá uśmierzenie powietrza. I sam grob Iego iák Chrystusá P: *sepulchrum gloriosum*; miedzy ták wielu ozdobnemi grobámi Swiętych w Rzymie, ledwie ieden y drugi widźieć pięknieyszy, nád grob S: Kostki. Záraz wkrotce po śmierći w tutecznym Zamku Koronnym, Obraz Iego iák Błogosłáwionego wystáwiony miedzy inszemi Pátronámi Koronnemi. Záraz we dwie lećie po śmierći, żyćie Iego pierwszy do druku y publiczney Sławy podał zacnym Wierszem, Przesławny niegdy Doktor Przeswietney Akádemii tuteczney Gregorius Vigilantius Samboritanus z tákim záraz tytułem *Vita Divi Stanislai Kostkæ Poloni;* gdźie go w swoiey S: podroży od domu Rodźićielskiego uchodzącego z S: Alexym Rzymskim rowna mowiąc *talis erat tali Romanus Alexius ore.* Ale to dopieroż do Chwały szczegulney *ad Coronam gloriæ* S: Kostki należy: że go niezliczonemi cudámi od BOGA wsławiony, y sam in magna Opinione Sanctitatis będący, W X Bernard Colnagus, wyższym niż Poetycznym Duchem nagle wylanemi práwie wierszámi, ták wysławia ná zaszczyt y Korony Polskiey: *Stanislae diem primis fulgoribus exples, Una aurora Tibi vespera & una dies; Tu Iuvenum Tuq; ipse senum Tu Gloria nostri Ordinis, Ætherei Flosq; Decusq; Poli; Lechiadum tales pariunt si semina messes, cur ego non isto natus in Orbe fui? Roma Tibi Tua sit, Tua sit Masovia cordi; Te dedit hac terris, Te dedit illa Polo.* Páweł S: szczegulnie wybrány, áby nośił Imię Nayś: Zbáwićielá nászego; *Vas electionis est mihi iste ut portet Nomen meum;* ále Wielki Apostoł, ktory nád innych wszystkich *abundantius laboravit:* Kostká ieszcze w żywoćie Máćierzynskim nośi ná sobie toż Imię Zbáwićielá nászego. Nád to wynośi y Imię Nayś: Mátki: wszák Imię Iey dopiero do czći należytey w Kośćiele B: uniwersálnym wynieśione z wiktoryi Wiedenskiey; gdy pod hasłem Imieniem y protekcyą S: Kostki, táż Wiktorya

1. Mach: 14.

Seneca.

Nadasi in Conversatione Caelesti.

Isaia 11.

Sacchinus.

Act: 9.

1. Cor: 15.


ktorya

ktorya pod czás oktawy Národzenia Nayś: Mátki otrzymána; że mowić mogłá znowu Nayś: Mátká przy Kostce y Imieninách swoich *Beatam me dicent omnes generationes*, Błogosłáwić mię y Imię moie będą wszystkie Narody Chrześćiánskie od wiktoryi Kostkowey. Ták Kostká S: iáko raz poszedł do Niebá teyże godźiny; ktorey wedle S: Doktorow z tryumfem Wniebowźięta Nayś: Mátká: y z Niebá tu ná tryumfy swoie nie inaczy zstępuie, tylko z Nayś: Mátką oraz; áby z Nim y przez Niego tryumfowáłá. Ztąd pospolićie przy triumfách swoich gdy się pokázywał, widźiáno z Nim oraz Nayś: Mátkę y Dziećinę P. Iezusa: dziećinieie BOG przy Kostce, áby go łácniey nam ubłagał Kostká. Beatifikuie triumfámi swemi Kostká y sámę w Iey Imieniu Nays: Mátkę Krolową Polską; á tym sámym z Nią y Koronę Polską. Beatifikuie y przez Nię; że pospolićie przy triumfách swoich wprowadza z sobą do Korony Polskiey Nays: Mátkę z Niebá; ktora się názywa *Beatitudo nostra*, Ubłogosłáwienie Beatifikácya násza, iákom wyzey námienił. Ták triumfy S: Kostki Beatifikácyą Korony Polskiey. Tę Mu Koronę chwały dał dawno BOG, *Coronam gloriæ dedit illi Dominus*. A przy Solennizácyi teráznieyszey, czyli nie szczegulna Iego tu w tey Metropolii Koronney *Corona Gloriæ*? kiedy w S: Głowie swoiey stánąwszy w tuteczney Kátedrálney Bázylice, ná tym mieyscu, gdźie mu ieszcze Roku 1630 IO X Szyszkowski Biskup Krákowski, tudźież przy Grobie S: Stánisłáwá Biskupá Státuę postáwił; ták wiele miał Krolow nászych Polskich támże spoczywáiących, ktorzy tey chwale Iego assystowáli; y przed Tronem Iego, (ná ktorym tę Głowę S: nieśiono,) Korony swoie
Apoc: 4: rzucáli, *mittebant Coronas suas ante Thronum*; y cáłą Koronę Polską, ná S: Głowę Iego skłádáli; áby o niey myśliłá, y onęż piástowáłá utrzymywáłá od ruiny: kiedy ták liczni Principes Senatu naszego, Principes Nobilitatis, Kśiążętá sámi Polscy z Monárchámi skolligowáni, Mitry swe Kziążęce zniżáiąc, Iego Tronowi ássystowáli, S: Relikwie y Obrázy Iego wspieráiąc y piástuiąc. I o tym dniu Twoim solennym, W: Pátronie Koronny, owo Proroctwo rozumieć się mogło, *Reges vi-*
Isaia 49. *debunt, & consurgent Principes & adorabunt Dominum qui elegit Te*: o iák tám wesoło, ten tryumf Kánonizácyi Twoiey, w BOGU widźieli rożni Monárchowie náśi, ták dawno od siebie pożądány wysyłánemi coraz do Rzymu Legácyá-
Luc: 10. mi, *multi Reges voluerunt videre*! o iák nád Páńską pobożnośćią ná przykład y postronnym Koronom Kziążęceć Mitry ássystowáły w tym tryumfie wychwaláiąc Páná; ktory Cię uczynił práwie Elektem Korony Polskiey ná iey ubłogosłáwienie! Mowić tu mogę o S: dźisieyszym Kostce; *in Capite ejus diademata multa*, iáko mu wieloráka Koroná należy, *Civica, muralis, Obsidionalis* y inne zá obronę zwyćięską swoich Bráći murow Miast y cáłego Krolestwa: nie wspominam Cesárskiey Korony y wschodniey niegdy z Kśiążąt Ostrogskich, y zachodniey w Fryderiku trzećim z Kśiążąt Mázowieckich S: Kostce skolligowáney: sámá Polska Koroná tudźież zostáiąca, to w Michále Krolu y w Ianie 3. z nimże skolligowána, to y procz 12 rázem Kostkow w Senaćie záśiadáiących, cáła S: Głowie Iego obmysláiącey záwsze o Polszcze obligowána; to nád troiáką Cesárską żelázną srebrną y złotą, troista Przeswietney Kápituły tuteczney Triregio Vaticano rowna Koroná, S: Głowę Iego przy tey solennizácyi zdobi. Zdobi iedná zá tyśiąc inszych nieoszácowáną pobożnośćią Arcypáńską, z drozszego nád Hidáspy y Páktole złotem płynące nád perłowe Piskárye Srzeniáwy wszystkie práwie Herbowne Kleynoty Korony Polskiey w sobie záwieraiącego wypływáiąca, millionem szácowána drogich Kámieni Koroná; o ktorey mowic się iey może z Ukoronowánym Prorokiem; *Posuisti super Caput ejus Coronam de lapide pretioso*; á ták, że práwie *omnis lapis pretiosus operimentum eius*. I owszem *in Capite ejus Corona stellarum* 12 (iák u Nayś: Mátki Iego;) Koroná z dwunastu gwiazd Herbownych Klemensá 8. S: Kostkę Beatifikuiącego, Klemensá X Iegoż Pryncypálnym 1mæ Clasſis Pátronem Koronnym dekláruiącego, Klemensá XI. Dekret Kánonizácyi Iego ręką własną pisány wydáiącego: ták ná Koronę Chwały S: Kostce, sámá práwie *Clementia regnat*. Krom inszey Pompy ad Coronam gloriæ Iego tu teraz wypráwioney, stánie mu zá woz tryumfálny ow práwie *Currus gloriæ*, ná ktorym się pod czás Choćimskiey ná Niebie pokazał, z ktorego práwie inwektiwy piorunowe ná Turki czynił: zá Kolos naytryumfálnieyszy, sámo Krolestwo Polskie y Koroná Iego od

go od Niego utrzymána że dotąd nie upádłá; y owszem cáłe Chrześćiáństwo pod
Wiedniem utrzymáne od ruiny. Stánie zá nieoszácowáne tey pompie obićia y
szpalery ná wszystkie ulice rynki Swiątynie, owo sámo obićie; ktore roku 1622.
W X Piásecki Zakonu Fránćiszká S: de Observantia, we wśi Grodźisku blisko Iá-
rosłáwia, pod czás wálnego wszędźie powietrza w ostátnim niebespieczeństwie zo-
stáiący, wezwawszy B: Kostki widźiał z Niebá spuszczone bárdzo bogáte szeroko
rośćiągnione; á ná nim wyrážone te litery IHS. znáczące Nayśw: Imię IEZUS
Známię S: Kostki ieszcze w żywoćie Máćierzyńskim zostáiącego: y ten głos oraz
usłyszał; *luboś wielu Swiętych wezwał, zá iednego iednák nowo obránego Pátroná B:
Kostki protekcyą uwolnionyś od plagi morowego powietrza.* Stánie Mu zá naywspá-
niálszą Procesyą, ták liczny Przezacnych Antenatow y Kolligatow Iego szereg,
Senatorow Książąt Monárchow Infułatow; z ktorych sam Piotr Kostká Biskup *Epist: 85.*
Chełminski ták był chwalebny; że go y S: Károl Borromeusz wielce wychwala: do-
pieroż niezliczony Swiętych P: szereg przed Nim idący; On zá Nimi ostátni, iá-
ko ostátni dotąd Kánonizowány; zá Nim tudźież nieprzeliczony lud Iego prote-
kcyi doznáiący, y cudá ktore w Procesśách wywodzą, *Signa sequentur*; ácz o nich *Marc: 16.*
y teraz tu tráfiáiących się, ktore *assiduitate viluerunt*, trzebáby księgę pisáć z tym *8. Aug:*
tytułem (iák tám o kimsis pisáno,) *perpetua historia.* Ostátni S. Kostká w tey Swię-
tych P. Processyi, iáko ostátni Kánonizowány, y oraz naymłodszy miedzy SS.
Wyznáwcámi y Pátronámi Koronnemi; á tym sámym naybliższy ludu do sie-
bie się ućiekáiącego, nayprędszy ná usługi iego iáko naymłodszy. Stáną zá Brá-
my tryumfalne y Pirámidy, owe *arcus triumphales* ná swoich Kolumnách; kto-
re tuteczna Metropolia Koronna przy Inauguracyi Monárchow swoich zwykłá
wystáwiáć, y ná nich S. Kostki státuę, ná znak; że y swoię cáłość y Krolewską
Koronę, Iego tákże protekcyi powinná. Gdźie iábym to pisał, co Rzymianie
Traiánowi; ktoremu po śmierci wystáwili kolumnę, spálone popioły iego do
Pirámidy włożywszy z tym napisem; *Trajano* iá mowię *Stanislao Kostkæ, etiam
in Cælis terrarum Columnæ.* Co tym czasem piszę ná sámey Wieży tutecznego
Przeszláchetnego Miástá Stołecznego; ná ktorey złożywszy niegdy 1011. Ro-
ku, Obráz y Relikwie S. Kostki Przeszláchetny Abráham Rossemberg Prezy
dent tuteczny, oddawszy Mu szczegulnie w opiekę wieczną to *pacis publicæ propu-
gnaculum cum salute Communi bonisq; omnibus,* iáko tám wyráźnie przypisał, pro-
wádźi ie ná oddánie S: Kostce Pryncypálnemu Pátronowi ták swemu iák Koron-
nemu ádorácyi ná tym sámym mieyscu; gdźie Homágium Koronatom swoim
zwykło oddawáć. Prowádźi Przeswietną Akádemią, in applausum Nowo Swięte-
mu Panięćiu niegdy Polskiemu, dawney Ozdobie swoiey, naypierwszy Iego Præ-
ceptor, dawne iey Numen Vigilantius Samboritanus, oddáiąc mu árcygodny nay-
pierwszy swoy Pánegiryk Iego Kánonizuiący, wyżey odemnie námieniony. Zá
Chorągiew, ktorą ná Tryumf NowoSwiętym Kośćioł B: zwykł wystawiáć, krom
wszystkich Chorągwi cáłego Woyská Koronnego hołduiącego Honorowi S: Kost-
ki swego szczegulnie Obroncy, stánie owá sámá sámego Máchometá iuż dawno
S: Kostki honorowi poswięcona; to ná drugiey Choćimskiey, to Wiedenskiey po-
tym, pod Iego hásłem y protekcyą wygráney, od Krolá Ianá wzięta y posłána
Oycu S: do Rzymu, á tám ná wieczną Pámiątkę ná Wátykánie u S: Piotrá od nie-
go záwieszoná iáko y pierwsza. Po ktorych Wiktoryách, ná wysławienie Krola
Ianá, á w nim S: Kostki Authorá tych zwycięstw, y Imienia Polskiego, to miedzy
inszemi ná kolośsie miáno wystáwić Elogium: *Ioanni 3. Electione Polonico Litva-
nico; libertatione, Austriaco Pannonico; Profligatione, Othomannico Thracico Scythi-
co; Religione, Christianissimo; pietate, Catholico; Zelo, Apostolico; inter Duces Bellicosis-
simo, inter Reges Sapientissimo, inter Imperatores Augustissimo: qui Othomannicam Lu-
nam fulgentissimo Crucis Vexillo æternam eclipsim minitantem ita propere feliciterq; è
Christianorum finibus eliminavit; ut unum idemq; fuerit illi venisse vidisse vicisseq;.* A
przedtym idącego z Woyskiem Polskim pod Imieniem y Hásłem S: Kostki ná Suk-
kurs Wiedniowi, y w nim cáłemu Chrześćiáństwu, Ołomuniec witał owemi słowy
Pismá S: o Otonielu: *Clamaverunt ad Dominum, & suscitavit eis Salvatorem.* Twoy *Iudic: 3.*
to Pánegiryk, Twoiá *Corona gloriæ* W: Cudotworco nász, S: Kostko; bo pod Two-
ią protekcyą od BOGA Polszcze Twoiey dána; *Coronam gloriæ dedit illi Dominus,*

E Dopie-

Dopieroż cóćby tu ad Coronam gloriæ ad summum apicem iey przybyło, przytey dłużey niż cáłym wiekiem oczekiwáney solennizácyi Twoiey; gdyby był mogł ná nię z S: Pánegirykiem swoim przybyć iáko sobie serdecznie życzył, przysłábszym zdrowiem w dálekim wieku y Kráiu przytrzymány S: Kolligat Twoy; ktory ná Twoy honor po wszystkiey Koronie cáłą usilnośćią prokurowány y Boski, zwykł być *Sacer Orator* y *verbis ut nummis* y *nummis ut verbis;* Ian práwie Złotousty; y Swiątobliwośćią swoią, y liczną z Przeswietnemi Domámi Kolligácyą, y wszeláką Mądrośćią erudicyą wymową Rzymowi szczegulnie æstimowány, y zgołá usty Kánclerstwu głową Senatowi dawno rowną y naywyższych Infuł Godny I W I X Ian Kurdwánowski Biskup Márochienski Suffrágan Wárminski; gdyby się był od nich nie oddalił; gdźie *Magnum delata potestas, Majorem contempta probat:* słyszelibyśmy Wielkiego Chryzostomá álbo Maxima S: Infułatá o S: Cudotworcy ná szym, práwie *Gemmam Præsulum* dawno do Kánclerskiego Sygnetu. Nie godźiło mi się tu zátáić Imienia; ktore się sámo ná Honor S: Kostki cále wydáło. Ale co ad Coronam Gloriæ; ktora tu y ná ziemi dána od B O G A S: Kostce, *Coronam gloria dedit illi Dominus.* Do ktorey właśnie należy y cáła Koroná násza: bo Koroná Polska, Koroná Sławakow, od Sławy zdawná názwána, czyliż nie *Corona gloria* Koroná Chwały álbo Sławy zwłaszczá dawnieyszych lat? kiedy o nas postronni mowili, że iednoż to u Polakow *vivere* co *vincere:* byle teraz kto nie odmienił *arbitraris idem vivere quod bibere;* á żeby ieszcze y Biblie a bibendo deriwácyi nie bráły. Tę Koronę Sławy Koronę Polską dáie BOG w princypálną opiekę S: Kostki; skłáda ią przy S: Głowie Iego przez zupełnie iuż konferowány Mu teraz Swiętego Pátroná Princypálnego tytuł: á iák szczęśliwie? dosyc, że kiedy S: Kostce dał iuż BOG y tu ná ziemi naywyższą Koronę Chwały Swiętych Pánskich w zupełnym Swiętego Tytule; kiedy go uczynił y deklárował przez solenną Kánonizácyą Swiętym pleno titulo Pátronem Princypálnym Krolestwá Polskiego y W X L. práwie *Principem Sanctorum & gentis suæ* Książęćiem nieiáko miedzy Swiętemi P: ták wielu Książąt y Princypálnych Fámilii w Koronie Polskiey y W X L Kolligatá, przy Kánonizácyi S: Xiążęćiá S R I Ludwiká Gonzági; dáie mu oraz ubłogosłáwienie Beatifikácyą dla tychże Narodow Iego y innych; że im wszystkim w Nim y przy Nim Błogosłáwić záwsze będźie: *Dedit illi Dominus Coronam gloria, Statuit illi testamentum pacis Principem Sanctorum & Gentis suæ; benedictionem omnium gentium dedit illi.* Czyliż tedy nie iáwna? że kánonizácyá S. Stánisłáwa Kostki przy S: Ludwiku Gonzádze iest Beátifikácyą Korony Polskiey.

Urb: 8. Eccli. 46. Jáko iest Vaticano Oraculo Wielkim Swiętym, *Magnus zdum Nomen suum, Maximus in salutem Electorum Dei expugnare insurgentes hostes,* práwie *famæ Polonæ & Salutis publicæ Stator:* ták w Imieniu Stánisłáwá stanie sławá Korony nászey Polskiey; zostoi się, nie ustánie, nie upádnie zupełnie Koroná, choć coraz się chwieiącá; y w nayćięższych upałach nieprzyiáćielskich przy protekcyi Jego przy Chwale Swiętych P: Iemu przez Kánonizácyą konferowáney pokoy znaydźie, y zostoi się w Sławie Iego; *protegetur sub tegmine illius à fervore, & in Gloria*

Eccli 14. *ejus requiescet.* Zostoi się przy Nim Pokoy Polski, y wieczne Iego od BOGA przymierze *Statuit illi testamentum pacis;* będźie záwsze Polszcze Stánisław S: dźiś ieyszy iáko Vir sui Nominis, *Magnus zdum Nomen suum, Maximus* ták *in salutem* Swoich Polakow iák ná zwyćięzenie powstáiących nieprzyiaćioł przećiw Polszcze Iego: wszák *Stanislaus,* y w Anágrámmá *Salus Natis;* zgubą nieprzyiaćiołom Polskim, Salus zdrowiem żyćiem y Wybáwieniem Swoim Rodakom czy Urodzonym; iáko sobie tytuł dáiećie PP: Polacy Koronni Synowie; ktorzy iestesćie práwie wybránym od BOGA ludem zá Antemurale Christianitatis, ná obronę Wiáry S: Kátolickiey, oraz Electores wedle BOGA Krolow nie inszych, tylko iey tákże obroncow, *Rex Catholicus esto: Magnus zdum Nomen suum, Maximus in salutem Electorum DEI expugnare insurgentes hostes.* Przyzna to sam Rzym I w nim I W Beatrix Káietáná; żeś W: Stánisłáwie *Maximus in salutem:* ktora roku 1605. wziąwszy rożą z grobu Twego, iáko tám codźień bywał kwiećiem ozdobiony, tymże kwiatem zdrowie práwie y żyćie chorey osobie przywroćiłá. Przyzna toż y Lwow nasz; gdźie pod czás powietrza pobożna Mátroná widźiáłá w obłokách S: Kostkę; á on kwiát rozmáity rozrzuca: y záraz zdrowie publiczne nástąpiło, powietrze ustáło.

Ztąd

Ztąd ſię wźiął potym zwyczay y tu pocieránia kwiećia o Relikwie S: Koſtki; ktore doswiádczone potym było ták wielu cudámi lekárſtwo, o czym Tylkowſki. Czy przy tym Iego kwiećiu nie słuſzna piſáć? *folia ejus ad ſanitatem gentium.* Przyzna Wárſzáwá od wálnego powietrza zá Iego protekcyą tákże wybáwiona. Podpiſze to ſámo, y przypieczętuie Koronną pieczęćią I W Pſtrokonſki Biſkup Przemyſłſki Kánclerz Koronny; co pod przyśięgą niegdy zeznał: ze krom niezliczonych innych Koronnych Synow y on ſam smiertelnie choruiąc, ledwo co odrobinę choć trunny S: Koſtki z W: tákże Kánclerzánki Urodzonego przyłożył, záraz nagle ożył práwie. I ták im Stánisław nász był *Salus Natis:* á iać W: Pátronie náſz przypiſuię z Ukoronowánego Proroká; Ps: 3. *Domini eſt ſalus & ſuper populum Tuum Benedictio Tua* gdy przez Ciebie zdrowie y żyćie od Páná odbieráią; ieſteś ludu Twego, Korony náſzey, Ubłogosłáwieniem Beatifikácyą; ktora z Ciebie ná nię ſpływa; *Super populum Tuum Benedictio Tua.* Dobrze Przeſzláchetne Miáſto Lwowſkie Metropolia cáłey Ruśi, w Sądowey Izbie, w ktorey publiczne ſwoie obrády miewa; Obraz S: Koſtki dawno poſtáwiło z tą Inſkrypcyą *Servator Urbis:* ále iabym podpiſał *Servator Orbis Poloni.* A tobie ſzczegulnie ku S: Koſtce nabożne Miáſto, *Antemurale Poloniæ* mowię z Prorokiem, *Conſurge Conſurge, induere fortitudine tuâ, induere veſtimentis gloriæ tuæ Ieruſalem, Civitas Sancti*; powſtaway weſoło, nie tráć bynaymniey Lwiego Męſtwá twego; y owſzem przybieray ſię chwalebnie w wſzelákie ozdoby: przy Swiętym iuż pleno titulo Pátronie twoim Koſtce, kiedyś iuż práwie *Civitas Sancti* Miáſtem Nowokánonizowánego S: Koſtki, Lwowem od Lwá y Koſtkowego z muru ná wſzyſtkie potrzeby wypadáiącego z I W Mátki Koſtce Herbownego, Iego Imieniu y Honorowi Bramy ſwoie konſekruiąc; będzieſz záwſze cáłe nowym Miáſtem, w zupełnym pokoiu y w pokoiách Twoich *Ieruſalem viſio Pacis;* będzieſz we wſzyſtko ubłogosłáwione y Swięte; że śię o tobie mowić będźie mogło, *Vidi Civitatem Sanctam Ierusalem novam*; Kánonizácya S: Koſtki y w naywiękſzych niepryiaćielſkich inſultách y w naywiękſzych niebeſpieczenſtwách twoich, będźie záwſze ſzczegulnie Twoim iáko ieſt cáłey Korony Polſkiey, Ubłogosłáwieniem, Beatifikácyą: tylko iák iednę bramę konſekruiesz S: Koſtce Protektorowi od ogniá ná niey widziánemu cudownie; ták konſekruy y drugą Protektorowi od nieprzyiaćioł rożnych ná niey, cudownie tákże nieraz widźiánemu; konſekruy cáłe śiebie temuż ſzczegulnemu od powietrza Protektorowi twemu w ták wielu kámienicách twoich pokázuiącemu ſię niegdy y od powietrza ſálwuiącemu; ábyś cáłe było Lwowem Koſtkowym álbo Koſtkowem Lwowym. Widzą P: IEZUSA Swięte Akcye ogłoſzone Lucæ 10. áż záraz ztąd Mátkę Iego Beatifikuią; *Beatus venter qui te portavit:* nie ináczy przy Koſtce gdy iego Akcye Swięte, y Iego ſámego Swiętym iuż pleno titulo głoſzą; záraz ztąd Beatifikácya Mátki Iego Korony Polſkiey; *Beatus Venter qui te portavit.* Ták niegdy Koroná Rycerſka Oſobá gdy S: Viktorá Wyznawcę Chryſtuſowego Swiętym publicznie głośiłá; obaczyłá dwie Korony wyſoko pod Niebem ſobie reprezentowáne, iednę S: Wiktorá drugą ſwoię; y ták y ſámá Koroná, Błogosłáwioną zoſtáłá oraz przy Kánonizácyi S: Wiktorá. S: Koſtká, á czy to nie S: Wiktor náſz Polſki? że mu to dam Imię *de Communi*, iáko *de Communi* tylko dotąd ſolennizowánemu. Otoż przy tego S: Wiktorá ſwego Kánonizácyi, przy publicznym u nas Swiętego Iego Tytułu ogłoſzeniu, cáła Koroná náſzá Polſka wſzák Rycerſka tákże, Błogosłáwioną zoſtaie; przy Koronie chwały Swiętych P: konferowáney temu S: Wiktorowi ſwemu, obaczy y Koronę ſwoię wyſoko wynieśioną: Kánonizácya S: Koſtki Beatifikácyą Korony Polſkiey. Záprawdę sławiony, y Błogosłáwiony od inſzych Narodow, Polſki náſz Sławácki Narod będźie, dla S: Stánisłáwá Koſtki po wſzyſtkich iuż Kráiách Uniwerſálnego Pátroná: *Benedictionem omnium gentium dedit illi Dominus.* By y zápłákáć iuż w Chwale Swiętych zoſtáiąc, nie nowiná S: Koſtce; áby ſolatia publica pokoy y ſzczęśćie pożądáne Polſzcze náſzey u BOGA wypłakał: zápłákał w Obráźie ſwoim Kámienieckim, y uprośił pierwſzą Chocimſką Wiktoryą; zápłákał w Lublinie y otrzymał Bereſteckie zwyćięſtwo; iák zápłákał po pierwſzey Kozáckiey, uprośił pokoy. Dopieroż przy Kánonizácyi Iego, Beatifikácya Korony Polſkiey: włáśnie słuſznie tey Nowey Iutrzence Kráiu Sármáckiego przypiſáć; *Orietur in diebus ejus juſtitia & abundantia pacis donec auferatur Luna*; w znidźie obfitość

Biel:

Martyrol.

Pſal. 72.

tość ſpráwiedliwośći y pokoiu, áż do zniszczenia Xiężycá Otomáńſkiego; ále kie-
dyż? oto *in diebus ejus* przy zupełnym dniu y ſplendorách Iey, gdy iuż zupełnie
ſwietne promienie záiáśnieią; wſzák w ten czas zupełnie Xiężyc ginie, gdy iuż
dźien zupełny ſwe swietne promienie ná ſię bierze: w ten czas y náſzá Nowa Iu-
trzenká Kśiężyc Otomáńſki naybardźiey o zgubę przyprawiáć będźie; gdy iuż Swię-
Gen: 32. temi zupełnie promienmi od Słonca ſpráwiedliwośći iásnieie. A czy nie to wy-
ráźiłá literá S: mowiąc *jam aſcendit Aurora*? y záraz przydáią *non dimittam te donec
benedixeris mihi*; przy tym naywyżſzym aſcenſie Niebieſkim Iutrzenki náſzey Sár-
máckiey áż pod Swięte pleno titulo Słońcá ſpráwiedliwośći promienie, tudźież ná
Iey kray zſtępuie nieuſtánne ubłogosłáwienie Beatifikacya; *jam aſcendit Aurora
non dimittam te donec benedixeris mihi*. Przy tey Iutrzence Polſkiego Niebá nowe-
mi y naywyżſzemi iuż Swiętych tytułow promienmi iásnieiącey, dzien dobry Ko-
ronie Polſkiey; wſzák dobry dzien mawiamy ſobie Polacy od Iutrzenki oſobliwie
wyſoko wynieśioney. I owſzem gdy tey Iutrzenki náſzey dzien nayswietnieyſzy
záiáśniał; gdy *dies Sanctificatus illuxit nobis* przy Solenney Kánonizácyi; ten ſam
Offici Nativ. D: dzien ieſt *nam dies reparationis novæ, felicitatis æternæ*; ieſt dzien nieuſtánnego ná-
ſzego ſzczęśćia; Kánonizácya S: Koſtki Fortuną ubłogosłáwieniem Beatifikácyą
Korony Polſkiey. Ták y Ukoronowány Prorok mowiąc *Exurge gloria mea* powſtan
chwało y sławo moiá, imieniem iey przydáie *exurgam Diluculo* powſtánę przy Iu-
Pſal: 107. trzence: przy tey Iutrzence náſzey powſtánie y sławá Korony náſzey. Więc mi-
łá Oyczyzno Kroleſtwo Polſkie, ufay w tak doznáney protekcyi NowoSwiętego
Pátroná twego Prynçypálnego; że y *cum te conſumptum putaveris orieris ut Luci-
Iob XI. fer*; y w tenczas gdy ſię zgubionym będźieſz rozumiáło, záiáśnieieſz znowu iáko
Iutrzenká, zaiáśnieieſz w nowe ozdoby przy Iutrzence twoiey S: Koſtce. Tyl-
ko Ty S: Cudotworco naſz, przybyway nam záwſze z Swiętemi promieńmi Twe-
Iſaiæ 33. mi, albo ty ſám Pánie przy Swiętych tey Iutrzenki promieniách; *Eſto Brachium
noſtrum in Mane, & ſalus noſtra in tempore tribulationis*. By y w nayćiężſzych ter-
minach przy BOGU przy ſłuſznośći, przy protekcyi S: Koſtki, w woynách ſwo-
ich ſtac będą záwſze ſzczęśliwie Polacy z niewzruſzonym ſtátkiem, mocniey niż
miedziáne kolumny od pierwſzego Krolá Polſkiego przy gránicách ſwoich ná
wſzyſtkie 4 częśći Swiátá niegdy poſtáwione; ſtac będą przećiw nieprzyiaćiołom
ſwoim gránice ich krwáwo nábyte wydzieráiącym ſcieśniáiącym; *Stabunt juſti in
Sap: 5. magna conſtantia adverſus eos, qui ſe anguſtiaverunt, & qui abſtulerunt labores eorum*;
czemu? boiuż o nich wſzyſcy mowić muſzą co támże tudźież záraz przydáią, *in-
ter Sanctos Sors illorum eſt*: Koſtká á Koſtká náſzá *Os de oſſibus noſtris* Koſtká z ko-
śći náſzych, ſzczęśliwą im Koſtką będźie przy ESACH ſwoich przy tytule SS: Pán-
Sarbievius de Ludovico M Galli Rege. ſkich odebránym oraz z S Ludwikiem, ſzczęśliwa *Belli alea, vincere ludus erit*; wiem
że páść nigdy nie może przed Máieſtatem B: tylko ſzczęśliwie ku Wiktoryi Po-
lakow ſwoich; Fortuná Korony Polſkiey dziśieyſzy Stánisław przy Wielkim Lu-
dwiku: *Stabunt in magna conſtantia adverſus eos qui ſe anguſtiaverunt*, kiedy *inter ſan-
ctos Sors illorum eſt*; kiedy Koſtká práwie *Sors* álbo Fortuná Polſka miedzy Swięte
policzona ieſt, *inter Sanctos SORS illorum eſt*; Kánonizácya S: Koſtki ubłogosłáwie-
niem Beatifikácyą Korony Polſkiey. Mowić ſię iuż odtąd będźie mogło o dniách
y látách od Kánonizácyi S: Koſtki liczonych; że to dni Koſtkowe dni fortunne
Iudith: Cap: 9. názáwſze Koronie náſzey, *Dies fortiums* o ktorych tám literá S: mowi że *Solen-
niſſimi ſemper fuerant, quos nulla unquam delebit oblivio*. Oſobliwa rzecz; że w Pro-
roctwie Reſciuszá Przezacnego Opátá Iędrzeiowſkiego o Krolách Polſkich dotąd
werifikuiącym ſię, oſtátniego referuią temi słowy, *Cuſtos Vigilantium*; przy kto-
rym ſię Koroná Polſka zoſtoi: S: Koſtká naſz, práwie *Cuſtos Vigilantium* wſzy-
ſtkich Straży Koronnych, y nád wſzelkie inne Straże Koronne Naywyżſzy teraz
Straznik; czyli nie on ieſt? przy ktorym ſię y Straży Iego, od Iego Kánonizácyi
do oſtátniego terminu utrzyma ſzczęśliwie Koroná Polſka; byle do Iego prote-
kcyi rekurs należyty záwſze czyniłá. Nie moiey to tylko głowy domyſł; ále to
przymierze Boſkie, teſtáment nieodmienny wiecznie publicznego ná Koronę
Polſką pokoiu przy S: Koſtce *Principem Sanctorum & gentis ſuæ*, przymierze o u-
błogosłáwieniu Korony Polſkiey przez Kánonizácyą S: Koſtki, dawno ufundowá-
ne ná S: Głowie Iego; tudźież przy Koronie Polſkiey zoſtáiącey tu w Metropolii
Koron-

Koronney ná fundáment triumphalis Capitolii, w tey sámey Bázylice; złożoney tu teraz ná tym Ołtarzu Iego. Głowá Iego w tym, że ták niepochybnie będźieś wſzyſtek śię niejáko u nas w Głowę práwie obroćił; żeby wſzyſtek o dobru náſzy n rádził: *Benedictionem omnium Gentium dedit illi Dominus*, y záraz tudzież przydáie literá S: *Testamentum suum confirmavit super Caput ejus*; *Benedictio Domini super Caput justi:* utwierdził tę obietnicę, y oraz konfirmował prawdę moię sam BOG ná S: Głowie Iego. A czy nie ták? słuchaymy o tym sámey rzetelney Hiſtoryi; á chocby y Hiſtorycy milczeli, sáme głazy tego Wátykánu Polſkiego iák Oraculum iákie wydádzą; *si hi tacuerint, lapides clamabunt*; wypowiedzą, iáko remonſtruią, te sáme ściány, ſzczęśliwe y głowne wiktorye Polſkie, pierwſzą y drugą Choćimſką, Wiedenſką, przy Głowie tuteczney S: Koſtki otrzymáne: ktoremi ozdobniey, nád złotem tkáne ſzpalery, ſą przybráne, z roſkazu sámego Krolá Zwyćięſcy odmálowánemi. Dość po długim czáśie rewiduiąc w grobie, znáyduią Ciáło S: Koſtki cudownie nieſkáżone y cáłe: áż gdy potym Zygmunt III Rzymu o Głowę S: Iego prośi, ná ſzczegulną obronę przećiw nieprzyiaćiołom Polſkim; z podziwieniem obaczą, toż Ciáło S: ná ſwoie Koſtki y od Głowy iuż oddzielone cudowny zapách wydáiące, ták; że śię o nich mowić mogło, co o S: Kośćiach Felixá S: S: Paulinus B: nápisał; *Vivificum spirant anima Victricis odorem:* iákby ſobie sámemu Głowę Koſtká S: odiąc chciał; áby tu w Polſzcze rádziłá o Koronie ſwoiey y ſzczęśćiu iey. I ſzczęśliwie tegoż sámego dniá ktorego ná gránice Polſkie tá S: Głowá wnieśioná, ktorego dniá widziány tákże ná powietrzu S: Koſtká ná woźie tryumfálnym z Nayś: Matką y Dziećiną P: IEZUSEM od Zachodu ku Wſchodowi ſpieſzący; otrzymána niesłychána pierwſza Wiktorya Choćimſka z liczniey ſzego nád ſiedm kroc ſto tyśięcy nieprzyiáćielá. Zá co, Swięto Gratiarum actionis cáłe Kroleſtwo naſze corocznie obchodźi, przy Solenney wſzyſtkiego Prześwietnego Duchowieńſtwá Krákowſkiego Proceſſyi do tey sámey Zygmuntowſkiey Bazyliki: á Tobie S. Głowo przypiſáć y przy Gránicách záraz Twoich Polſkich, *posuit fines tuos pacem*; dáłći BOG w ręce pokoy publiczny Korony Twoiey od wſzyſtkich iey gránic. Ták śię cudownie ná częśći, ná śiłá Koſtek czy Koſtkow, S: Koſtká podzielił, na liczniey ſze y pożyteczniey ſze *in Confractione* Cudá Koronie náſzey, niż kiedy w cáłośći cudownym zoſtawał: práwie temu Medyatorowi náſzemu miedzy Bogiem y Koroną Polſką, to służy; co BOG ſam Moyżeſzowi przyznał; *Dixit ut disperderet eos; si non Moyses Electus ejus stetisset in Confractione in conspectu ejus.* Pewniey Koronny pokoy cáłego Kroleſtwá náſzego utrzyma tá iedná S: Głowá; niż tám owe ták liczne w tuteczny m Zamku Koronnym głowy; z ktorych cáłe Podniebienie pryncypálnego tám pokoiu álbo izby Posłow Koronnych ieſt uformowáne, teraz w pierwſzey częśći publicznego pokoiu álbo w izbie Senatorſkiey nádruinowáne; z ktorych miáłá śię niegdy iedná zá Auguſtá pierwſzego odezwác z podźiwieniem, *Rex Auguste iudica iuste.* Nie wſpominam iuż; że w sámo Swięto S: Koſtki Zamek Choćimſki Turkom wzięty pod hásłem y protekcyą Iego, y Wołoſza śię z Multány Polakom poddáłá: nie wſpominam, że Roku 1633. pod tymże hásłem, od Koniecpolſkiego, kilką tyśiącámi ſwemi, cáłe woyſko nieprzyiacielſkie zbite. Obnoſzą potym tu wtey sámey Metropolii Koronney tęż S: Głowę Koſtki S: ná publiczney Proceſsyi pod czás nayniebeſpieczniey ſzey cáłemu Chrześćiánſtwu woyny Wiedenſkiey: áż tey sámey godźiny, ktorey tu tryumfálnie obnoſzona byłá táż S: Głowá Koſtki S: wezwánego ſzczegulnie w ten czas; teyże godźiny pod Wiedniem, pod Iego protekcyą y Imieniem do Chrześćiánſkiego Woyſká nákłoniłá śię Wiktorya. Ktorą mu potym y Nayiáśniey ſzy Krol Ian y I O Stánisław Iábłonowſki Hetman ná ten czas W K y I O X Biſkup y I W I X Nuncyusz przypisywał wołáiąc wesoło ná tę Nowinę z pod Wiedniá wziętą, *Vicisti Stanislae.* A Krolowa, gdy tu w ten czas przed tutecznym Obrázem Cudownym S: Koſtki płákáłá; w ten czas odebráłá wesołą Nowinę o wygrániey Polſkiey. Przyznayćież, czyli nie oczywiſta o S: Koſtce? że *Benedictionem omnium Gentium dedit illi Dominus*; kiedy pod Iego Imieniem y protekcyą wſzyſtkie práwie Narody Chrześćiánſkie z Koroną Polſką, ták ſzczęśliwie wybáwił y obronił; *Benedictionem omnium gentium dedit illi Dominus.* Coż dopiero ſzczęśliwa Koroná Polſka przy Głowie Stánisłáwá náſzego? dopieroż árcyſzczę-

*Kobierzycki in Hist: Vladislai 4.*

*Psal: 147.*

*Psal: 105.*

cyszczęśliwa po Kánonizácyi. Czego, rzekłby kto insży że umbrá iákaś byłá w Sámsonie; ktory z Hebráyskiego *Sol meus* y *Nominis iteratio*, relikwią głowy pokonał naypotężnieyszych nieprzyiaćioł Philistynow, (o czym sam mowi do Páná *Tu dedisti salutem hanc maximam atq; victoriam*,) ná tym mieyscu; ktore od owey triumfalney kośći názwáne potym Lechi; *in loco qui postea vocatus est Lechi id est maxillae* á on ie názwał *Ramath Lechi quod interpretatur Elevatio maxillae*; iakby wywyższenie triumfalney kośći, głowney relikwii *elevatio maxillae*, byłá *elevatio Lechi* wywyższeniem zwyćięskim y ufundowaniem Lechá imienia y kráiu iego. Ale ia to tylko mowię; że w Swiętym Ięzyku iednoż iest imię Lechi co maxilla, tryumfalna część relikwia głowy; iednoż wywyższenie tey głowney Kośći co imienia Lechi: dopieroż S: Kostki Głownego práwie Pátrona Koronnego podwyższenie przy Swiętym Tytule, podwyższenie S: Iego Głowy miedzy Swietych P: przy Kánonizácyi Iego, iest podwyższeniem ufundowániem álbo ugruntowániem triumfem Polskiego Imienia y Korony: ktory się przy niezwyczáynym Orle widziánym nád Páłácem Rodzićielskim, Koronie Polskiey szczęśliwie národził, punktuálnie w tyśiąc lat; iák Lech do tych kráiow przyszedł, y w Gnieznie gniazdo Orłowi Polskiemu záłozył pierwszy Imienia Polskiego Fundator. Mowic słusznie mogę o tey Nowey Iutrzence Kráiu Sármáckiego dziś Swiętemi splendorámi iáśnieiącey Kostce S: *ante solem permanet nomen ejus, in ipso benedicentur omnes Tribus terrae*. Iáko Iutrzenká przed Słoncem, tudzież Kostká S: przed Słoncem niestworzonym nieustánnemi iuż Swiętemi splendorámi iáśnieie; *ante Solem permanet nomen ejus*: otoż gdy ták Imię Kostki S: iáśnieie ztąd ubłogosłáwione w Nim będą wszystkie trzy Stany Ziemi nászey *in ipso benedicentur omnes Tribus Terrae*; wszák *Tribus* ztąd názwáne, że Rzeczpospolita Rzymska naprzod ná trzy częśći ná trzy Stany podzielona byłá. Kánonizácya S: Stánisłáwá Kostki Beatifikácyą Korony Polskiey: to przymierze Wiktoryi szczęśliwey, y publicznego názáwsze Pokoiu, zupełnego Ubłogosłáwienia Korony Polskiey od Kánonizácyi S: Kostki, Głową Iego S: BOG potwierdził; ná Niey ie ufundował: *Statuit illi Dominus testamentum pacis, Principem Sanctorum & gentis suae; testamentum suum confirmavit super Caput ejus*. Niech niektore obce Kráie, iák o Ciáło S: Woyćiechá, ták o Głowę S: Kostki z Polską koncertuią; iáko Mu szczegulnie obligowáne: krom autentyczney przysięgi y sámego Włádysłáwá Krolá de realitate u nas tey S: Głowy, temi sámemi Cudámi łáskáwośći swoiey nád Nią tu u nas wyswiádczonemi, iák przysięgą álbo testámentem swoim sam BOG utwierdził reálną Iey tu u nas prezencyą; *testamentum suum confirmavit super Caput ejus*.

Ustáćby życzyły sobie więcey á więcey tu mowić; gdyż *de Dilecto nunquam satis*: przecież ustác muszą; że się iuż podobno dosyc długość komu náprzykrzyłá; ącz tak długo oczekiwána Uroczystość dłuzszey o sobie godna iest mowy *ex abundantia cordis*. Nie godzimi się iednák tu opuscić; bo zá wielki fundáment záłożoney odemnie prawdy stánie; co po smierći swoiey Krol nász Kázimierz pokazáwszy się I O Stánisłáwowi Iábłonowskiemu potym Kásztelánowi Krákowskiemu y H W K: powiedział; (o czym roku 1711 pisał y do Oycá S: supplikuiąc o Kánonizácyą B: Kostki, I W Ian Iábłonowski dziśieyszy Woiewodá Ruski W: Syn iego:) że *poty się zupełnie szczęśliwie nie uspokoi Korona Polska; poki do terminu swego nie doydzie Kanonizacya B: Stanisława Kostki*. A W: X: Gwilelm Roze Fráncuz Swiątobliwy Kápłan Spowiednik Krolowy nászey Gonzági w Częstochowie śmiertelnie záchorowawszy Roku 1657 widział S: Mikołáiá Biskupá reprezentuiącego sobie rożne emblemata; ná ktorych wszystkich to było napisáno; *Polonia vastabitur at orandum*, *Polonia vastabitur at orandum*; Polská zruinowána będźie, ále modlić się trzebá: ná ostátnim dopiero czyta, *Polonia restituetur in integrum, at orandum*; Polská do cáłośći się swoiey powroći szczęśliwie, ále modlić się trzebá. A kiedyż się to widzenie szczęśliwie sprawdzi? *Polonia restituetur in integrum*; ieżeli nie po Kánonizácyi S: Kostki; áby się to widzenie z wyższym zgadzáło. Iáko nigdy zupełnie uspokoiona Koroná Polska nie miáłá bydź; ážby doszłá Kánonizácya S: Kostki; iákoż nigdysmy dotąd zupełnie uspokoiney Oyczyzny długo nie widzieli: ták teraz doczekawszy szczęśliwie terminu solenney Iego Kánonizácyi przy

*Iudic: 15.*

*Gragninus &c.*

*Psalm 71*

*Nadasi annus dierum memorabilium.*

cyi, przy niey nie wątpic że *Polonia restituetur in integrum*; wroći się cáłość iey y zupełne szczęśćie; Kánonizácya S: Stánisłáwá Kostki ubłogosłáwieniem Beatifikácyą Korony Polskiey; niewątpic że tu szczęśliwie przy S: Iego Głowie Korona Polska z swemi ozdobámi spoczywáć będźie. Mowic możemy; że iáko Pánie złożyłeś dla Straży ná Głowie Iego Koronę Polską, zesławszy tu S: Głowę Iego z Rzymu; áby iey był Pátronem Princypálnym; *Posuisti in Capite ejus Coronam*: *Psal.* 20. ták dasz go ná Ubłogosłáwienie teyże Korony y innych bez terminu, *dabis eum in benedictionem in Seculum seculi*: ktore Słowá znowu biorę *ex Communi Confessoris*, iáko o Pospolitym Rzeczypospolitey nászey Pátronie, lubo solennym y szczegulnym, szczegulnie ieszcze z nich pokázuiąc záłożoną odemnie prawdę; że Kánonizácya S: Stánisłáwá Kostki Beatifikácyą Korony Polskiey. Iákby tám o S: Kostce szczegulnie, y o S: Głowie Iego mowiono: bo naprzod Mu tám przyznáią, *prævenisti eum Domine in Benedictionibus dulcedinis*; co właśnie a propo S: Kostce służy, ták śiłu Słodyczámi Niebieskiemi od BOGA uprzedzonemu, y naypierwszemu Beatifikowánemu ex Societate Iesu: potym o Nim támże mowią *posuisti in Capite ejus Coronam, magna est gloria eius in salutari tuo, gloriam & magnum decorem impones super eum, quoniam dabis eum in benedictionem in seculum seculi*: iákoby mowiono: potym iák Iego Beatifikácyi termin minął *prævenisti eum in Benedictionibus*; iák nástąpił zupełny Swięty tytuł, przez Solenną Kánonizácyą, z wielką Iego y naywyższą iuż w BOGU SS: Páńskich chwałą, *Magna est gloria ejus in salutari tuo*; złożysz Pánie y ugruntuiesz nád Nim, nád S: Iego Głową, Sławę Ozdobę y Chwáłę tey Korony, ktorąś ná Głowie Iego złożył; y dász go ná Ubłogosłáwienie iey bez terminu; *posuisti in Capite ejus Coronam, gloriam & magnum decorem impones super eum dabis eum in Benedictionem in seculum seculi*. Pátron ná Sławę y wszelkie Błogosłáwieństwo Sławákow Polákow swoich S. Stánisław Kostká. Práwie mogęć mowić W: Pátronie nász, przy teráźnieyszym Twoim Swiętego Tytułu tryumfie: *Tu Gloria Ierusalem* co się tłumáczy *Visio Pacis Tu Lætitia Israel, tu Honorificentia populi Tui*: przy zupełnym Twoim Swiętego Tytule przy tey chwale Twoiey, uspokoi się szczęśliwie zupełnie Koroná Twoiá Polská; od Kánonizácyi Twoiey *Polonia restituetur in integrum; in Reliquiis Tuis præparabis vultum eorum*; co w tymże Psalmie *de Communi Confessoris* mowią. Ná wszelkie niebespieczeństwá twarzy y głowy Polakow Twoich, dyámentowemi niezwyćiężonemi uczynisz; á uczynisz sámą S: Głową Twoią, tu w Relikwiách S: przy Koronie Twoiey zostáiącą, drogo ozdobioną; *ut adamantem dedi faciem Tuam: in reliquiis Tuis præparabis* y *reparabis vultum eorum: Polonia restituetur in integrum*. *Ezech.* 3. Tá iedná S: Głowá zá wszystkie násze, y o wszystkich szczęśliwie myslić, wystárczy; *Unum hoc pro cunctis sat erit Caput*. *Silius.* Ieszcze w pomienionym Psalmie uważam; ná co mowią, *Dabis eum in Benedictionem in seculum seculi?* zdáłoby się dość mowić *in seculum*; ná co przydáią *seculi?* ná to zdámi się; Korony Cyrkuł iest to Symbolum Wieku y wiecznośći; symbolicznie iednoz Koroná y Wiek: iákby tedy mowiono *Dabis eum in Benedictionem in seculum Coronæ* álbo *in Coronam Coronæ*; dasz go Pánie ná Ubłogosłáwienie ná wieki Koronie nászey, á tym sámym ná Koronę Koronie: ták S: Stánisław Kostká przy Kánonizácyi Swoiey Koroną nieiáko cáłey Korony Swoiey Polskiey; kiedy Ubłogosłáwieniem iey ná Wieki; Kánonizácya Iego nieustánną Beatifikácyą Korony Polskiey; *Dabis eum in Benedictionem in seculum Coronæ*. Stráćiłá niegdy Polska Koronę swoię stráćiwszy S: Stánisłáwá Biskupá, ále też tę Koronę; ktorą wzięłá byłá z Rixą oraz ex Imperio poślubioną Miecysłáwowi Synowi Bolesłáwá Chrobrego Królá Polskiego; (iákoż nie státkuią nie trwáią te Korony ktore się z Rixą z niezgodą wiążą:) odebráłá szczęśliwiey Koronę po Kánonizácyi tegoż S: Pátroná swego przez Przemysłáwá Xiążę Wielkopolskie, y po nim Włádysłáwá Łokietká odesławszy do Czeskiego Páństwá y drugą Rixę; o ktorym nápisáno że był *bis coronatus bis unctus, ad 2dam Regni Sortem*; y szczęśliwie dotąd táż Koroná dotrwáłá. *Bartochowski in descriptione Regum Poli.* Nie stráći iey y odtąd Polská po Kánonizácyi S: drugiego Stánisłáwá swego Kostki, kiedy nie stráći Iego y protekcyi Iego. Przy S: Iego protekcyi Głowie y Imieniu bespiecznie się utrzyma názáwsze Koroná Polska, byle Rixy postronney ná ruinę swoię nie sprowadzáłá. I owszem co Koroná Polska, po śmierći S:

F2

ći S: Stánisłáwá Biſkupá ná 72 ſztuk porąbánego, tákże ná 72 Księſtw byłá po-
Miechowita. śiekána; po Kánonizácyi powróćiłá ſię ſtrácona: to po S: Stánisłáwá Koſtki Kánonizácyi zupełnie ſzczęśliwie powróći ſię do cáłośći ſwoiey; *reſtituetur in integrum.* Kto wyliczy prywatnych? ktorych zdrowie, y od wielkich chorob *á Comitiali morbo* wybáwione; fortuná y inſze ſukceſsa do cáłośći ſię ſwoiey powróćiły protekcyą S: Koſtki, y w tym ſámym Stołecznym Mieśćie záżywſzy tylko y odrobinę rożáney wodki; w ktorey obmyta byłá S: Iego Koſtká S:
Tylkowski in Vita Sancti &c. Zeberko tu miedzy Relikwiámi S: zoſtáiące. Iuż y tego nie wſpominam; że I:O: Anná Koſtczánká Xiężna Oſtrogſka Woiewodzina Wołyńſka Stryieczna Sioſtrá S: Koſtki, od nieznośnych úćiſkow y oppreſsyi ſercá z uſtáwicznemi mdłośćiámi, tákże od ćięſzkiego bolu głowy, ják tylko go wezwáłá; záraz nagle zupełnie doſkonále przyſzłá do ſiebie; co ſámo y iurámentem zeznáłá, y ſercem ſzczerozłotym do Iego grobu do Rzymu á tu w Polſzcze Koroną drogiemi Kámienmi ozdobioną dáną nád S: Głowę Iego. To u mnie więkſza y naywiękſza że S: Koſtká iáko Koronny Pátron, poſpolite cáłego Kroleſtwá úćiſki, práwie árcywielkie iego choroby *Comitiales morbos* Seymowe Choroby Głow y obrad publicznych, (gdzie to y kontrádykcye przedáyne, y fákcye prywatne *boni publici zelo* inweſtyowáne, komedya Cudzoźiemſka ná Trágedyą y ſzyderſtwo náſze kiedyś podáłá;) cudownie práwie oddala; cáłe Corpus Reipublicæ, przy iego uſtáwicznych mdłośćiách y słáboſćiách, cáłą Koronę Polſką, ták utrzymywa ſtárániem y S: Głową ſwoią; że przy Nim beſpiecznie mowić ſię może; *reſtituetur in integrum.* Pod Cecorą gdźie leży Stániſław Zołkiewſki Wielki rzeczą ſámą Hetman Koronny od Tátárow zábity; ieſt Kolumná z Napiſem *exſurget tandem noſtris ex Oſſibus Vltor.* A ktoż táki, po Wielkim tym Stánisłáwie, ieżeli nie S: Stánisław Koſtká? *Os de oſſibus noſtris* powſtáć miał, y powſtał iuż z łáſki B: naywyżſzym Swiętego Tytułem wynieśiony; przy ktorym ſię y zemſtá słuſzna nád Pogánſtwem, y Sławá Polſka tám poniekąd nádwerężona, y Wiktorya Koronna przywraca, y cále przywróći, *reſtituetur in integrum.* Trwożyć mię wprawdzie, y káżdego Koronnego Syná trwożyć słuſznie powinno; że pod czás wálney burze zá czáſow náſzych Roku 1703. w tym ſámym Stołecznym Korony Polſkiey Mieśćie, w ten czas gdy ſtráſzny Sąd B: roſpámiętywáć poczynamy, to ieſt w Niedzielę pierwſzą Adwentową nádruinowáły ſię znácznie y ſzczegulnie wſzyſtkich S: Pátronow Polſkich Bázyliki y Swiątynie: co oſobliwey uwagi godna. Nád to wieża Ratuſzna, ná ktorey w gałce złożone dawno były S: Koſtki y inſzych Pátronow S: Relikwie; znácznie ſię w tenże czas náchyliłá. Nád to ieſzcze Koroná z Orłem Polſkim, ktora ná wierzchu teyże wieży byłá; dziwnie ſię wykręćiwſzy upádłá ná to mieyſce; gdźie Homagium nowemu Koronatowi oddawáią. Ah ſtráſzna rzecz ſtráſzna! záwołáć tu muſzę, *Cecidit Corona Capitis noſtri!* á czyli tu BOG nie groził iáwnie Kroleſtwu náſzemu ſurowym Sądem ſwoim, y oſtátnim upádkiem Korony náſzey dla wykrętow y złośći náſzych? wſzák to Arty-
Eccli 10. kuł wiáry, *Regnum a gente in gentem transfertur propter injuſtitias contumelias & diverſos dolos:* y owſzem iuż tám nieiáko ſurowy Sąd ſwoy BOG zácząłá zácząłod Swiątyn ſwoich, iáko dawno groził; *Incipiet Iudicium a Domo Dei.* Czyli to nie był znák? że S: Koſtká w Relikwiách y Obráźie ſwoim ná wieży tey, iáko pilny Stroż záwſze zoſtáiąc, Koronę Polſką, (ktorey dotąd ſtrzegł, piáſtował, y zátrzymywał od ruiny;) iuż dla grzechow náſzych porzucał; iuż Korony Polſkiey, y z drugiemi Pátronámi SS: odſtępował, rzeczą ſámą to mowiąc; co mowili gdźie indziey SS: Pátronowie, opuſzczáiący tych, ktorych oſtátniey ruinie tudźież náſtępuiącey zoſtáwiáli; *migremus hinc migremus hinc.* Atoli lubo coraz ſię prawdźić miáło, y prawdziło dla grzechow náſzych, *Polonia vaſtabitur, Polonia vaſtabitur,* Polſká ſpuſtoſzona będzie; iákoż nieraz ſpuſtoſzona byłá; nieraz náchylona ku ruinie; lubo y Koroná Polſka czáſem dla kogo inſzego pádnie iák ná ſtronę, tám gdzie recognicyą Homagii Krolom náſzym czynią: przecież po Kánonizácyi S: Stánisłáwá Koſtki odpuſt zupełny złośćiom náſzym ruinę Polſki ciągnącym przynoſzącego, mowić śmiele mogę *reſtituetur in integrum;* nie tylko nie upádnie cále ále zupełnie ſzczęśliwie przywróći ſię iey cáłość y pokoy publiczny. Przywrocona Koroná Polſka po Kánonizácyi S: Stánisłáwá Biſkupá, dopieroż po
drugiego

drugiego ieszcze swego S: Stánisłáwá Kostki Kánonizácyi przywroći się szczęśliwie do cáłośći swoiey; mowić się będźie mogło by w ostátnich terminách Korony nászey; *Benedixit Dominus novissimis Stanislai magis quam principio ejus. Sidus Coronae* ná Niebie záczyna iáśnieć od ostátnich dni Oktobrá; á poty w swoim splendorze zostáie, poki *Gemini* ná tymże Niebie iáśnieią: á czyli to nie umbrá, ále iásna tego co mowię? S: Stánisław Kostká od ostátnich dni Oktobrá teraz tu w tey Metropolii Koronney Swiętemi pleno titulo Splendorámi iáśnieiący w parze z S: Biskupem Stánisłáwem, czyli to nie Swietni Gemini ná zodyáku nászym Polskiego Niebá? *Polonia á Polo:* otoż Koroná nászá, zupełnie iuż záiáśniawszy teraz ostátnich dni Oktobrá od Swiętych Splendorow Kánonizácyi S: Kostki w tey Metropolii swoiey zápalonych, poty iásniec y w swoich splendorách zupełnie zostáwáć będźie; poki ći Polscy Gemini obádwáy Swięći Stánisłáwowie náśi ná tymże Niebie nászym iásnieć będą: *Polonia restituetur in integrum.* Poki u nas przy Koronie Polskiey S: Głowá Kostki S: rádźić o niey záwsze będźie y nie tylko utrzyma Głową swoią Koronę Polską; ále y ubłogosłáwi ná záwsze od Kánonizácyi swoiey: Kánonizácya S: Kostki Beatifikácyą Korony Polskiey: *dabis eum in Benedictionem Coronae in seculum.* Záwsze prawdá S: Kostká wielkie Benedykcye B: wielkie Iubileusze ná Koronę Polską z sobą sprowadzał; ále dopieroż przy Kánonizácyi swoiey: lubo sam w niewinnośći swoiey, był *tam procul ab indulgentia quam procul á noxa.* Ledwie co ná Swiát przychodźć máiąc prawie *Benedictus qui venit in Nomine Domini* pod Páńskim Imieniem Iezus, ná ubłogosłáwienie Korony Polskiey; rodźi się Roku 1550 to iest Roku sámego Iubileuszu wielkiego, ostátnich dni Decembrá. Herbowna Podkową Iego, od Niego BOGU oddána y poswięcona, *in portam triumphalem* Swiętemu Tytułowi Iego iuż wynieśiona, práwie *porta Sancta aurea porta* do złotych Polszcze Wiekow, y przećiw Porćię Otomáńskiey, y do wszelákiego Ubłogosłáwienia B: nieustánnego Iubileuszu, z Oycá Swiętego Benedykcyą, (iáko w Rzymie bywa,) bramá otwárta przy 3 Krzyżách swoich Naywyzszey Benedykcyi zwyczáynie służących, procz niezliczonych krzyżykow ná niewinnym ćiałku ledwie co urodzonym wyráżonych; ktoremi ták liczną Benedykcyą swoię do Kostki Christus przywiązał, mowiąc oraz rzeczą sámą do Niego, *pone me ut signaculum super cor tuum ut signaculum super brachium tuum.* Beatifikuią solennie S: Kostkę Roku 1605; tegoż Roku Iubileusz Wielki Polszcze sprowadza: przyczyniłá Polská w Rzymie czći S: Kostce wkrotce potym Roku 1605 zá stáránięm I W Andrzeiá Opaleńskiego Biskupá potym Poznáńskiego Posłá ná ten czas od Korony Polskiey do Stolicy Apostolskiey y zá instáncyą Ursiny Sforcyi Xiężny; przyczynił S: Kostká Iubileuszu Polszcze, przez zbitego tegoż Roku Szwedá, od drobney siły Polskiey z Károlem Chodkiewiczem W H. Wnoszą tu do Polski S: Głowę Iego Roku 1621; áż wnoszą oraz do tey Metropolii Koronney Stácye codziennych Odpustow Rzymskich: do ktorych ták gromádne były Procesśye solenne; że ná nich było sámych I X Proboszczow y Plebanow 1200, coż Zakonnikow Páństwá y pospolstwá. Ustáły potym te Odpusty Stácyi SS: codziennych; gdy Stácye zbytnie, konsystencye y wytchnienia Zołnierskie, bez wytchnienia Duchowieństwá nástąpiły. Roku 1626 znowu w Koronie nászey Iubileusz Wielki, ná tym sámym mieyscu: oraz pierwszy Fest Gratiarum Actionis zá Wiktoryą pierwszą Chocimską przez S: Kostkę otrzymáną 10 dniá Oktobrá; y tegoż sámego dniá pierwsze wprowádzenie solenne, tu do tey Bázyliki z Kośćiołá Kátedrálnego przy wszystkiego Duchowieństwá Asystencyi, przy I O Xiążęćiu Biskupie y inszych I W Infułatách, SS: Relikwii tutecznych, miedzy ktoremi iest y Ciáło S: Wiktorá; ktora Uroczystość trwáłá tu w ten czas przez dni 15 áż do 25 Dniá Oktobrá; ktorego sámego dniá, teraz się tu záczęłá solennizácya Nowokánonizowánego S: Kostki w swoich Relikwiách S: wprowádzonego do tego Wátykánu: álić w tenże sam czás Szwedźi y Tátárzy zbići od Polakow. Ktora wiádomość gdy prędko tu potym doszłá; siłu opinia byłá: że SS: Relikwie tu w ten czas wprowádzone z SS: oraz innemi Pátronámi Koronnemi złączone ziednáły tę tám Wiktoryą; y ow sam dźien iáko Wiktoryom S: Kostki poswięcony, był Argumentem wszelkiey indulgencyi, y łask, ktore się potym otrzymáć miáły y máią przez S: Relikwie zwłaszczá przez S: Głowę Kostki tu w tey Bázylice

*Tylkowski.*

*Historia M. S.*

złożoną. Przypadł Roku 1651 Iubileusz Wielki ná Koronę Polſką; przyſzedł y od S: Koſtki, pod Bereſteczkiem w ten czas z Kozakow y Tátárow Wiktoryą otrzymawſzy. Przypada Koronie náſzey y oſtátni Wieku náſzego zwłaſzczá podeſzłego, Iubileusz Wielki Roku 1726; áż pátrzćie co zá Iubileusz dopieroż ná Koronę Polſką przy Iego wtenże czas Kánonizácyi! Oto Kánonizácya Iego odpráwiłá ſię w Rzymie oſtátniego Dniá Decembrá; oraz w Koronie náſzey był Iubileusz W: od tegoż ſámego dniá oſtátniego Decembrá: gdy w Rzymie Bramá S: Iubileuszowa, ktora w Wigilią Národzenia Páńſkiego otwieráć ſię zwykłá z Oycá S: Benedykcyą, á przez rok cáły Jubileuszu W: otwárta ſtawa do oſtátniego dniá Decembrá; potym dopiero ab ultima Decembris, tá Bramá S: záwiera ſię w Rzymie y Jubileusz S: á otwiera ſię ná inſze Páńſtwá y Kroleſtwá. S: Koſtká w oktawę otwieráiącey ſię zwyczáynie Bramy Swiętey Iubileuſzowey, to ieſt oſtátniego Dniá Decembrá y oſtátni Kánonizowány, *ſplendoribus Sanctorum* Koronuiący támten rok, ab ultima Decembris od dniá ſwoiey Kánonizácyi czyli nie otworzył ná cáłą Koronę náſzę Jubileuſzu Wielkiego? S: Bernard mowi *Serm: 2 de Circumc: D:* że y Oktawá ſámá Koronę wyraza; *Circumcisio Octava die fiebat, quod ad primum reflexus dierum circulus praeferre quandam Coronae ſpeciem videretur; hinc eſt quod Octava potiſſimum dies poſt ſolennitates praecipuas celebratur, & in ſermone Domini primae Beatitudini copulatur Octava, ut Caeleſtis Regni iterata promiſſio evidenter nobis Coronam fabricet.* Zátym S: Koſtká w Oktawę otwieráiącego ſię Jubileuszu W: oſtátniego dniá Decembrá, áż oſmy to ieſt oſtátni Kánonizowány, lubo pierwszy oraz w Dekrećie Kánonizácyi ſwoiey przed kilkunaſtą lat wydánym, czyli nie iáwnie iáko *Octava Beatitudo* náſzá otworzył Koronie náſzey nie tylko Nowe láto miłośćiwe ále nieuſtánny Jubileusz? otworzył záprawdę ná cáłą Koronę Polſką y owszem y ná wſzyſtkie inſze Páńſtwá Jubileusz práwie Wielki: kiedy krom ták wielkiego ſzczęśćia nászego Wiekámi práwie oczekiwánego Kánonizácyi ſwoiey, krom ánniwerſarzá Swiętego Wieku y práwie ſetnego Jubileuſzu, (bo przed ſtem lat włáśnie Roku 1627 SS: náśi Męczennicy Iáponſcy ſą Kánonizowáni;) krom tego ták wielkie Odpuſty, á názáwsze od Oycá S: Benedyktá 13 z Prześwietnego Domu Urſinow (z ktorego Alexánder Urſinus Kárdynał przed ſtem lat tákże ſam ſię Zakonowi nászemu oddał,) ſzczęśliwie Kośćiołem S: rządzącego, nádáne ſprowádził, mowiąc nieiáko do niego z Ukoronowánym Prorokiem przez S: inſtynkty *Benedices Coronae anni Benignitatis tuae.* Sprowádził mowię ták wiele Odpuſtow S: że co tám przedtym w Rzymie Roku 1605 przy pierwſzym záwieſzeniu publicznym Obrázu S: Koſtki w Kośćiele S: Iędrzeiá więcey niż 5 tyśięcy S: Iego Obrazkow pobożnemu ludowi rozdáno; to tu przy ſolennizácyi Iego Kánonizácyi, krom nieuſtánnego ná wſzyſtkich co rok przy Swięcie Iego nabożnie kommunikuiących y przy teráznieyſzey Uroczyſtośći Odpuſtu zupełnego, krom tego przy Obrazkách lub Metalikách Iego ále od ſiebie Benedykowánych Oćiec S: tyle nádał ná záwsze nieuſtánnych áż do ſmierći káżdego, ktoryby ich záżywał, Odpuſtow: że wſámey Koronie Polſkiey y W: Xięſtwie Litewſkim rozdáć ich możemy y udzielić więcey niż Millionowi ludzi á ná záwsze im służących nápotym; (ktore y Oćiec S: w Rzymie przy tey ſolennizácyi Kánonizácyi S: Koſtki w Kośćiele náſzym Pryncypálnym Kommunią Swiętą daiąc miał wſzyſtkim kommunikuiącym rozdawáć:) coż dopiero po cáłym Swiećie? Co zá ſkarb Odpuſtow y Benedykcyi Swiętych nieuſtánnych przez cáłe życie náſze przy Kánonizácyi S: Koſtki y z iey okázyi! Gdzie uważam; że lubo ták dáwno Rzym miał reſpekt ſzczegulny ná Swiątobliwość S: Koſtki zwłaſzczá zá łáſkáwych wedle Imienia ſwego Klemenſow przy Dekrećie dawnym iuż Kánonizácyi Iego; przecięż iákby niechciał S: Koſtká od kogo innego bydź Kánonizowány tylko od Benedyktá 13 dla ták licznych Benedykcyi ná Koronę ſwoię Polſką: iákby nie inſzego dniá chćiał bydź Kánonizowány tylko tego; ktorego ſię urodźił B: Jan Fránćiſzek Regis Apoſtoł Fráncuſki, po Iego Dekrećie Kánonizácyi prędko Beatifikowány; áby tudźież przy ſwoiey Kánonizácyi, y poſtronną Beatifikácyą, ále iuz ſkolligowáną w Koronie Fráncuſkiey z Polſką, ubłogosłáwił też Koronę ſwoię Polſką; álbo y Kolligácyą Fráncuſką Koronę Polſką uczynił Błogosłáwioną. Niech będźie wedle czyiego żdánia; co piſze Hieronim S: iż ználazł in

libro

libro Antiquitatum; że te dni nayniefzczęśliwfze; pierwfzy dzien Auguftá, ktorego práwi Abel zábity, y pierwfzy dzien Decembrá ktorego Sodomá zruinowána; wedle záś S: Ildefonfa, te trzy dni nayniefzczęśliwfze, dzien pierwfzy Lutego, oftátni Márcá, y oftátni Septembra: ále oftátni dzien Decembrá od Kánonizácyi S: Koftki nayfzczęśliwfzy záwfze Koronie Polfkiey będźie. Dotąd od Lechá Krolow y Xiążąt w Polfzcze pánuiących liczemy 50 do Kánonizácyi S: Koftki; á czyli y wtym fámym, Rok iego Kánonizácyi nie Jubileufzowy cáłey Koronie náfzey? *Vocabis remiffionem cunctis habitatoribus Terra tua; quia Iubilaus eft & quinquagefimus.* Koftká S: práwie *Corona Anni* Swiętemi Kánonizácyi fwoiey promienmi Koronuiący Rok, oftátniego dniá roku Kánonizowány; ále y Koroná náfzá Polfka, czy często nie *Corona Anni?* z ták wielu Rewolucyi to nieftátecznego Márcá, to zdrádliwego Jánuáryufzá *à Iano bifronti & bilingui*, to zinfzych złożona; to od pułnocy, tu od zachodu, fwoie wáryácye máiąca: iednák y tákim Rewolucyom dla wolnośći fwoiey podległey Koronie Polfkiey, przy Kánonizácyi fwoiey będzież Ubłogosłáwieniem y Beatifikácyą S Koftko; *Benedices Corona Anni*; áby wfzyftkie potym iey látá, záwfze były látá Indulgencyi Bofkiey, *Anni Benignitatis tua* od Kánonizácyi Twoiey liczone. Levit. 25.

Ták będźie, y ták ieft: Kánonizácya S: Koftki Ubłogosłáwieniem Beatifikácyą Korony Polfkiey: ále oraz, iákom założył, przy S: Ludwiku Gonzádze iáko wefpoł do tegoż Ubłogosłáwienia Korony Polfkiey pomagáiącym, to temiż Odpuftámi przy ták licznych Benedykcyách Oycá S: to protekcyą fwoią cudowną Korony náfzey z fobą fkolligowáney, y w Ludowice Máryi Gonzádze Xiężnie Niwernenfkiey y Mántuánfkiey, Krolowy náfzey Polfkiey, y w I W fwoich Gonzágách ná Mirowie Márgrábiách náfzych Polfkich. Zna S: Koftká, że teyże pobożney Krolowy Polfkiey Ludowice Máryi Gonzádze winien po częśći Kánonizácyą fwoię; ponieważ y fámá to z Władysłáwem czwartym, to z Káźimierzem Krolem pifáłá do Stolicy Apoftolfkiey, uprafzáiąc oiák nayprędfzą Iego Kánonizácyą. Zna oraz Koroná Polfka fzczegulną w roznych okázyách protekcyą y S: Ludwiká Gonzági, y ozdobę z Przeswietnego Iego Domu. Iák tylko Zygmunt Myfzkowfki W: Márfzałek náfz Koronny, y Poseł do Rzymu, od Kśiążąt Mántuánfkich Gonzágow do Fámilii ich Kśiążęcey ieft przyięty; ták záraz wkrotce potym chwalebną w Polfzcze Ordynácyą ku niesmiertelnośći Imienia y Fortuny fwoiey uczynił. Iák tylko potym tenże zdrowie fwoie niebefpieczne polećił náfzemu ále y fwoiemu iuż S: Ludwikowi Gonzádze; przybył tudziez S. Ludwik y wftáć mu złozká kazał. J O Kśiężna Oftrogfka Chodkiewiczowa Woiewodźina Wilenfka, á co zá naywiększy honor ftánie, ták bliſka pokrewna S: Koftki, lubo ná Chrzćie Anná, z nábożeńftwá ku S: Aloizemu álbo Ludwikowi Gonzádze Aloizyą fię zwáłá y podpifywáłá; ktorego názywáłá Wielkim Konfidentem Iezufowym y Kochánkiem: iákoż zwykł fam pofpolićie o Sobie, y zá żywotá mawiáć; że nigdy nic BOGU nie zálećił, żeby rzecz nie ták y nie wtedy pofzłá iáko życzył. Oiák fzczęśliwa przy tákiey y Iego protekcyi Koroná Polfka bydź może! y byłá dawno ofobliwie przy Wiktoryi náfzey pod Smolenfkiem roku 1637 zá Iego protekcyą otrzymáney. Prawie słufzna S Gonzádze z S: oraz Koftką Princypálnym Pátronem Koronnym, posiłkuiącym Woyfká náfze ákkomodowáć owe słowá 1 *Paral: 11 viri fortiffimi in exercitu Afael Frater Ioab* (ktory *Ioab* názywa fię *Princeps* 2 *Reg:* 24) *& Iafiel de Mafobia* álbo *de Mafovia* wszák w Greckim iednoż *bita* co *vitis* y Mafobia tłumáczy fię *tatio Domini*, właśnie Kzięftwo Mázowieckie ták fzczęśliwe, że práwie ieft ftánowifkiem Bofkim ftácyą niewzrufzoną S: Stánisłáwowfkiey wiáry Ziemią S: nie ćierpiącą żadney błędney wiáry procz *dominantem Religionem Orthodoxam*. Naypotężnieyśi tedy w Woyfku náfzym S: Koftká z Kzięftwá Mázowieckiego *Iafiel* álbo *opus Dei* fzczegulne Dzieło B: y przyięty od Niego *in Societatem armorum* S: Gonzágá Brát Kziążęćiá Mantuánfkiego. Táka kolligácya S: Koftki z S: Gonzága, fkolligowánych z Sobą ták w Zachodniego y Wfchodniego Cefárftwá iák y Polfkiey Korony Májeftaćie; iáko y S: Koftká w Koronie náfzey ieft názáwfze *Princeps Sanctorum & Gentis fua*, y S: Ludwik Gonzágá Brát Kśiążąt Mántuánfkich Princeps S R I: táka mowię Ich Kolligácya y w tym punkcie, dla liczniey fzego Korony Polfkiey Ubłogosłáwienia; że Káno-

że Kánonizácyá S: Kostki przy S: Ludwiku práwie iest Beatifikácyą Fortuny Uy błogosławieniem Korony Polskiey.

A czyli iuż nie doznáłá tego obfićie y w ták krotkim czáśie Koroná Polska po Kánonizácyi S: Kostki? Ledwie co Dekret teyże Kánonizácyi solennie do niey przyszedł; áż zaraz w niey, przy ták ćięszkich zámięszániách y wewnętrznych niespodziány, práwie cudownie przez S: Stánisłáwá Kostki protekcyą, szczęśliwie stánął pokoy pod Imieniem Wielkiego Stánisłáwá nieśmiertelney Sławy godnego Stánisłáwá Ledochowskiego Márszałká Generálnego Seymu Pacificationis, szczegulne nabożenstwo do S: Stánisłáwá Kostki iák Pátroná swego máiącego; stánęłá oraz Korrektura Woyská Koronnego: przy Kánonizácyi záś sámey stánęłá Błogosłáwiona Korrektura Trybunałow, postánowionych dopiero po S: śmierći Iego: że iuż ubodzy ludźie, Woyská; uboga Szláchtá, Trybunałowi nie klną, ále błogosłáwią. Znáłáś przedtym Metropolia tuteczna szczegulną protekcyą S: Kostki: kiedy Roku 1653 pod czás głownego Powietrza, iák tylko S: Iego Głowá po rynku tuteczym iest obnieśiona; wszystká plagá Boska ustáłá: ále czy nie większa nierownie przy Kánonizácyi Iego w tym punkcie protekcyá? kiedy co zwyczáynie przedtym bywáło, y zá Principium nieomylne miáno; że po W: Jubileuszu tuteczn ym, záwsze tudźież Powietrze tákże wielkie tu nástępuie: to Roku Kánonizácyi Iego, lubo tu W: Jubileusz śię odpráwiał przed pułtorą lat, z łáski B: zárázą powietrza tu nie postałá; áby y odtąd nie postałá, rekursu tylko nászego do Iego protekcyi potrzebá. Niektorych mniey rzeczy uwazáiących iest opinia; iákoby Koroná násza niesczęśliwa byłá zá Królá Káźimierzá: á ia sądzę, że lubo on był nieszczęśliwy do Korony nászey; Koroná ledwie kiedy byłá szczęśliwsza nád czásy iego; ktory iáko śię niegdy w Rzymie tudźież przy grobie S: Kostki w Nowicyaćie nászym wpráwił w osobliwe Nabożenstwo ku Niemu: ták przy Iego protekcyi niezliczonych Nieprzyiaciol Koronnych to zniosł to wytrzymał, y utrzymał przy niey Koronę Polską od ostátniey ruiny: á przy ták śiłu przećiwnych Rewolucyách to sámo nieśmiertelną iemu chwałę, Polszcze naywiększą Fortunę przyniosło; że Arryánow naywiększych Chrystusowych nieprzyiaciol z Krolestwá swego wiecznie wypędził. Ták szczęśliwy był przy protekcyi S: Kostki, szczęśliwa z nim Koroná Polska. Dopieroż przy Kánonizácyi S: Kostki po dekrećie iey szczęśliwa Ubłogosłáwiona: kiedy po znieśionych ták śiłu Nieprzyiaćiołách Koronnych, á cudownie práwie sámą śiłą Boską przy nászym zadumieniu tylko y milczeniu znieśionych, ná ostátek (gdy zá Polską żárliwość o Wiárę Swiętą o honor Mátki B: y Kośćiołow z okázyi Toruniá naywiększą imprezę swoię przećiw Koronie nászey gotowáłá Herezya;) naywiększą, ktorą iádem swoim nápoiłá, potencyą, BOG iák nagle strąćił; y przećiwne potym Koronie nászey kombinácye pomięszał, mowiąc iey nieiáko, *conculcabis Leonem & Draconem.* A czyia to protekcya ieżeli nie S. Kostki záraz po Dekrećie Kánonizácyi swoiey? On to on, Fundator y Kollegium Toruńskiego w swoim Pietrze Kostce S: práwie Biskupie Chełminskim, *restituit fratres suos & expugnavit inimicos:* przy Kánonizácyi Iego *Polonia restituetur in integrum.* Czyliż śię tedy nie prawdzi? że przy Kánonizácyi S: Kostki, com wyżey o Nim wywiodł; *Orietur in diebus ejus Iustitia, & abundantia pacis, donec auferatur luna;* przy Swiętych Iego promieniách teraz Mu przez Kánonizácyą solenną konferowánych wznidźie spráwiedliwość y obfitość Pokoiu aż do zniszczenia Otomáńskiego Księżyca: czyli śię przy Nim nie powroći szczęśliwie cáłość y zupełny pokoy Koronie nászey? *Polonia restituetur in integrum:* kiedy náwet Kurlándyą y Semigállią przy solennizácyi támże Kánonizácyi swoiey, ták spokoynie przećiw postronnym imprezom Koronie nászey áktuálnie inkorporował. Máłom rzekł, Semigállią: y cáłą Gállią skolligował. A czyli to nie osobliwa S: Stánisłáwá Kostki Protekcya nád Koroną nászą? że strąćiwszy potencyę nayniebespiecznieysze teyże Koronie pod czás sámey naywiększey ná nię Heretyckiey Burzy, przy Kánonizácyi swoiey tudźież zámysłáney do solennego terminu swego, iesczce nád to Koronę Polską skolligował z Koroną Fráncuską, ktora iest iedną z Naypotężnieyszych Monárchii; wszák wszyscy przyznawáli, że to było dzieło sámey Prowidencyi Boskiey. Ták zá Ludowikę Márią Gonzágę, przedtym z Fráncuskiego Krolestwá záproszoną zá Krolową Polską Władysłáwowi 4,

Psal: 90: (margin, beside "conculcabis Leonem & Draconem")

1 Mach: 14. (margin, beside "restituit fratres suos")

Máriá, y iuż Ludowiká, Lesczynſká, z Przeswietnym S: Koſtki Domem ſkolligowána, z Korony Polſkiey ná zámian, zá Krolową Fráncuſką wzięta od Nayiáśnieyſzego y Naypotężnieyſzego Monárchy Ludwiká 15: áby iáko Krolow Fráncuſkich ieſt ſzczegulny Tytuł że ſą *Primogeniti Ecclesiæ* y *Christianissimi*. Polſkich że ſą *Orthodoxi* wedle owego S: práwá ſwego *Rex Catholicus esto*; iáko Fráncuſkie triumfálne záwſze Oręzá ſzczegulnie Wiáry S: obronie ſą konſekrowáne, y wedle W: Posłá Fráncuſkiego Biſkupá Máſsylyiſkiego ná Seymie Electionis Roku 1674 Polſkie Száble názwáne *Arma Religionis defensioni consecrata*, (wszák ná znák tego y S: był ſtároPolſki zwyczay dobywáć ſzábel pod czás Ewánielii przy Mſzy S;) iáko y ná Fráncuſkim, y ná Polſkim Tronie żaden Heretyk Krol nigdy nie záśiadł; iáko naybárdziey oboie te Kroleſtwá prawdźiwą Wiárę S: kocháią y trzymáią; iáko od W: Ludwiká 14 rugowána cále z Fráncuſkiego Kroleſtwá Herezya, y z Kroleſtwá Polſkiego Aryániżm z wſzelką Herezyą ná pænam colli przez konſtytucye ſkazány; ták áby Nayiáśnieyſzy Ludwik 15 Páktow Oliwſkich Mediator, y tą ſámą Kolligácyą tym bárdziey w Polſzcze y wſzędzie Herezyi mieyſcá y gory nie dał pomocą y powagą Máieſtatu ſwego; zewſząd wykorzenić ią uśiłował: czym cudownieyſzy słynąć będzie; niż gdy dziedzicznym Koronie ſwoiey Cudem choroby leczy: iáko iuż pomieniona Nayiáś: Krolowa Fráncuſka, y od Sákrámentu Slubnego w Argentinie przytomnych Heretykow oddaliłá: *geminas concordia necte Coronas*. Czy to nie S: Koſtká Nowokánonizowány ſpráwił? że táką kolligácyą poſtronną Herezyi nie cierpiącą, ſzczęśliwą uczynił Koronę Polſką; ktorego Przeswietna Fámilia nigdy ſię Herezyą nie zmázáłá. Ták co niegdy Syn B: ſobie przyznał, *ego Flos Campi & Lilium Convallium*; to tu ſzczegulna zászłá kolligácya S Koſtki, Kwiátá prawie Polnego álbo Polſkiego (wſzák Polſká od Polá wedle roznych,) z Krolewſką Lilią Nayiáśn: Borboniuſzow, y Waleſiuſzow Fráncuſkich Monárchow; (z ktorych o Wáleſiuſzu Proroctwo Korony náſzey to było *Flos Vallis*;) boć *Florum Lilia Reges*. Ktorą Lilią y nád Imperiálne Kwiáty Bog w tym wywyżſzył; że Nayś: Máryi przez W: Legatá ſwego Gábrielá cudną Lilią posłał oraz z Mácierzynſtwem Boſkim; zkąd ſię y Syn B: tąz Lilią záſzczycał; *ego Flos Campi & Lilium Convallium*. Winien wprawdzie S: Koſtká Kroleſtwu Fráncuſkiemu poniekąd Kánonizácyą ſwoię; ktore po ták siłu Pánſtwách ſwoich Proceſs do Iego Kánonizácyi czyniło; iáko w Burdegali, Bizuncie, Nanceium y gdzie indziey. Ale y S: Stániſłáwowi Koſtce winna Koroná Fráncuſka, ták wiele Cudow y cudotworney protekcyi u ſiebie doznáney; o ktorey rámeczne Proceſsa. Winna wdzięczność y pámięć uprzeymą Wielkiemu Iego Imieniu: wszák Stániſław Koſtká Podkomorzy á potym Káſztelan Chełminſki, pod Stefánem Krolem W: Generał Artyleryi náſzey Koronney, ták w Rusi iáko w Inflanciech nayobronnieyſze fortece dzielnośćią ſwoią Moſkwićinowi odebrawſzy y w roznych Bátáliách iego znioſzy; potym, gdy przy Hiſzpánſkich pośiłkách niektore Kśiążętá Fráncuſkie, do Tronu Fráncuſkiego lubo dziedzicznie należytego przeſzkadzały Henrykowi Czwartemu Krolowi Náwárſkiemu, Dziádowi W: Ludwiká 14 Prádziádá niemniey W: dziśieyſzego Ludwiká 15 Fráncuſkiego y Náwárſkiego Monárchy; tenże ieden Stániſław, Stániſław Koſtká, własnym koſztem tyśiąc pięcſet Polſkiego Rycerſtwá w kiryśiách tarczámi ſwemi przybránego zebrał, y w Woyſku Henryká ſwym ſumptem przez trzy látá konſerwował poty, áż pewnym Tronu Fráncuſkiego Henryká zupełnie uczynił. Nádzieiá w BOGU: że ták *Polonia restituetur in integrum* od Kánonizácyi S Stániſłáwá Koſtki; Kánonizácya S: Koſtki Beatifikácyą Korony náſzey; *dabis eum in Benedictionem in seculum Coronæ*.

*Claudianus de Nupt is Honorii Cæsaris & Mariæ.*

*Cantic: 2do*

*Vassembergius in Ioannis Casimiri Hist:*

Konkluduię: Wielki naſz niegdy Primas Andrzy Olſzowſki umyślnie we wśi Przeſzłego ſwego Biſkupſtwá Chełminſkiego Kiiow názwáney w Prusiech Kośćioł S: Koſtce wyſtáwił; áby ſię zá Iego protekcyą y W: Kiiow w Ukráinie do Kośćiołá S: y Korony Polſkiey powroćił: poświęcono iuż Honorowi Twemu, ná ták wielu Mieyſcách, ná wſzyſtkie ſtrony Polſkie, Kośćioły, Cudotworco naſz S: Koſtko; áby ſię y inne kráie oderwáne od Korony Polſkiey do niey wrociły: á rychłoż ſię powrocą po Kánonizácyi Twoiey ſzczęśliwie? rychło *Polonia restituetur in integrum*? Oto przepowiedźiáno, *restituetur in integrum at orandum*, modlić ſię potrzebá: y krom tego *Cum Iove manum move* Korono

H Polſka

Polſka; miey śię ſámá do tego; ábyś od Kánonizácyi S: Koſtki przy Iego protekcyi zupełnie szczęśliwą ubłogosłáwioną byłá. S: iednemu Zákonnikowi, modlącemu śię zá Koroną Polſką, powiedziáno z Niebá; *erit adhuc Beata Polonia, ſi fuerit caſta ſobria in ſubditos & pauperes miſericors:* nie tłumáczę, tylko to mowię; co to ieſt Kánonizácya, ieżeli nie Swiątobliwość publicznie deklárowána? kto Beatifikuie, ieżeli nie Swiątobliwość ſámá? wſzák Tytuł *Sanctitatis* dáiemy temu; kto ma władzą Beatifikowánia: otoż niech będzie w nas náśládowánie wedle ſtánu náſzego Koſtkowey Swiątobliwośći, teraz ſolennie przez Kánonizácyą deklárowáney; á ták naybeſpieczniey názáwſze przy tey Kánonizácyi S: Koſtki będzie zupełnie ſzczęśliwa Ubłogosłáwiona Beatifikowána Koroná Polſka; Kánonizácya S: Koſtki, ták naybárdziey ią ubeatifikuie. Ale y to ſámo ziednaz nam przemożną Inſtáncyą ſwoią S: Cudotworco náſz przy Kánonizácyi ſwoiey: *erit Beata Polonia.* Pod czás wálnego Powietrza Roku 1600 widziány tu w Krákowie od pewnego wiáry godnego, S: Koſtká z Proceſsyą Iezuicką obchodzący rynek, á káżdemu z oſobná domowi błogosłáwiący; iák tylko przyſzedł do Forty náſzey Iezuickiey záraz tu nagle wſzyſtko powietrze uſtáło. Dopieroż teraz przy ſolenney Kanonizácyi Twoiey, kiedyś ſám nieiáko S: Pátronie náſz w Oſobie ſwoiey bo w S: Głowie ſwoiey, y w Cudownym oraz Obráżie Twoim, tu tákże w tey Bázylice ná tym Ołtárzu zoſtáiącym; ktory cudownie śię pośił y płákał tu niegdy nieraz pod Krákowem przed drugą Choćimſką; z tey okázyi, z ſolenną pod czás teyże Choćimſkiey ſupplikácyą oraz przy Głowie Twoiey y inſzych Relikwiách SS: przenieśiony potym od S: Infułatá turecznego J O X Trzebickiego naprzod ex Circulo do Kátedry, potym do tego tu Kośćiołá; y ſzczęśliwie w ſámo Swięto Twoie drugą Choćimſką pod protekcyą y Hásłem Twoim wygrał Krol Ian ná ten czas Hetman W: Koronny; ná ktorą y nie ináczey wyiáchał ze Lwowá, tylko zá Benedykcyą Twoią y pod Twoiemi trzemá Herbownemi Krzyzámi, przeżegnawſzy Głowę rámię y pierśi wołáiąc *in Nomine Domini*; zápłákał potym pod czás Wiedenſkiey Woyny, tenże Obraz Twoy cudowny áz záraz pocztá przyſzłá o Zwyćięſtwie tám Twoim; (teraz iuż nie Obrázy tylko SS: ále cáłe Swiątynie P: płáczą, że zdárte od nieprzyiaćioł przedtym ieſzcze ſwoi niektorzy umnieyſzonym Czynſzem wiecznie y iák prawnie chcą odźierác; płáczą, ále łzámi ktore nie wypłákuią od BOGA Wiktoryi Koronie náſzey, lecz raczey zdziercow ſwoich pobiią, day Boze by nie cáłą Koronę;) kiedyś mowię ſolennizácyą Kánonizácyi Twoiey w ten ſam dzien tu záczynáiąc, ktoregoś niegdy do Rzymu przyſzedł dniá 25 Oktobrá, w Twoich ták Cudotwornych Relikwiách SS: z S: Proceſsyą z Przeswietney Kátedry wyſzedſzy od Zamku *á ſede Regia Regum Coronatrice & Coronarum Regni Archivo* iáko Pátron Koronny Princypálny, obchodził cały rynek y w tym cáłe Przeſzláchetne Miáſto Metropolią Koronną: czyliś nie błogosłáwił cáłey Koronie, cáłey tey Przeswietney Metropolii, wſzyſtkim y káżdemu z oſobná Domowi? Błogosław y odtąd, zwłaſzczá tym Domom; ktore pałáiąc Nabożenſtwem ku Tobie, y obiáśniaiąc NowoSwięty Twoy Tytuł, wyſtáwiaiąc publicznie Twoy Obráz światłem Ukoronowány w Kośćioły śię

*Annales Eccl:* prawie zámieniały: ták iáko tám przy wprowádzeniu S: Głowy S: Iędrzeia Apoſtołá do Rzymu Roku 1462. opiſuią; że kiedy wprowádzona byłá pod czás dni dżdżyſtych, proceſſya iednak nic nie ſkropioná byłá, (właśnie iák tu u nas przy S: Głowie Twoiey było;) ſam Oćiec S: Pius wtory palmę w ręku trzymáiąc (ktoráby y Tobie z Rzymu od S: Iędrzeia do nas niegdy przenieśiony S: Wiktorze naſz Koronny nálezáłá,) miał do niey przemowę winſzuiąc ze do S: Piotra Brata ſwego z Turek przynieśiona, życząc aby to iey przenieśienie było Chrześćianſtwu Zbawienne, płakał lud od radośći, á Ołtarze y w Mieśćie wyſtawione. Błogosław acz iuż Sanctiſſimo NowoSwięty Stanisławie, ná dalſze ſzczęśliwe Kośćioła S: rządy, Benedyktowi 13; ktory Twoią Kanonizacyą Koronę Polſką Ubłogosławił. Błogosław całey Koronie naſzey y owſzem Twoiey; wszak to Oyczyzna y dziedzictwo Twoie danec w ſzczegulną protekcyą. *Dedit illi Dominus Hæreditatem dedit illi Coronam gloriæ*; więc *benedic hæreditati Tuæ.* Wiem, że S: żyćie Twoie swiadczy; *etiam in ſupremo Agone non dimittens è manu ſua Coronam, interrogatus cur id faceret reſpondit dulciſſimo pietatis affectu, in*

*honorem*

*honorem mea Matris Sanctissima id facio, quia illius Corona est*: tamći o Koronce Nayś: Mátki mowa; ale dopieroż Korona naſza Polſka, choćby nadſzarpana y ſkrocona po częśćiach ſwoich od rożnych Nieprzyiaćioł Koronką tylko była, przećięż to zdawna Korona Nayś: Matki Twoiey. Ktora dawno ſię pokazawſzy y tu w Krakowie Swiątobliwemu Kapłanowi Iuliuſzowi Mancynellowi w Swięto S: Stanisława Biſkupa Mſzą za Polſkę maiącemu, Krolową Polſką Krolową Korony Polſkiey ſię nazwała y zwać ſię kazała; kiedy mu ſię oraz kazała uſtawicznie modlić za Polſkę ſobie ulubioną. *Iac: Cellesius & Modzelowski.* Nie puſzczay tey Korony nigdy z rąk y Opieki Twoiey, y dla ſamey Nayśw: Matki Twoiey, *quia illius Corona est*. Nizeliś cokolwiek przedtym zaczął; obroćiwſzy ſię do Obrazu ktorego Nayś: Matki, o Błogosłáwieńſtwo Máćierzynſkie upraſzałeś, pewien będąc; że cokolwiekby oná pobłogosłáwiłá, to zupełnie ſzczęśliwym Błogosłáwionym bydź miáło: záczynáiąc od Kánonizácyi teraz Twoiey naywyżſzą przy zupełnym iuz Swiętego Tytule opiekę nád tąż Koroną, weś ná nię od teyże Nayś: Mátki Błogosłáwieńſtwo; á ták Ubłogosłáwiona przy Kánonizácyi Twoiey będzie. Iáko S: Twoy y Koronny Pátron Stánisław Biſkup, od ſámych Orłow cudownie był ſpoiony, y do cáłośći przywrocony, *Integer ex Aquilis*: ták Ty Orłá Polſkiego, názbyt rozdwoionego w głowie y w ſercu, (co letaliſſimum bywa,) ziednocz, *Aquilæ Tu Corpus aduna*. Chocby też co niepodobnego śiłom náſzym było *quod poſſibilitas noſtra non obtinet*, Ty W Cudotworco ziednay: wezwány niegdy od Konnowicyuſzow ſwoich temi Słowy *Stanislae Omnipotens ſalva* záraz y liche ſzkło potłuczone do cáłośći ſwoiey przywroćiłeś; dopieroż drogą Koronę Twoię Polſką przywroć do cáłośći ſwoiey. Widziáno Cię kiedyś ſupplikuiącego Nayś: Mátce zá Polſką Twoią, á Dziećiná P: IEZUS z Iey łoná rękęć podał; y oraz Polſzcze rękę podał: zátym przy dáneyć tey ręce możesz mowić beſpiecznie z Páwłem S: *Omnia poſſum in eo qui me confortat*. Więc Wſzechmogący w BOGU Stánisłáwie ſálwuy záwſze Oyczyznę ſwoię; aby ſię ziśćiło, *Polonia reſtituetur in integrum*; áby od Twoiey Kánonizácyi zupełnie ſzczęśliwa Ubłogosłáwiona byłá Koroná Polſka: utrzymuy ią, tą ręką; o ktorey dawno ogłoſzono; *Regnum in manu ejus Malach: 2.* Błogosław ſzczegulnie Báránkowi, do Korony náſzey do Tronu oſobliwie należącemu; boć *dignus eſt Agnus accipere gloriam & Benedictionem*, z troiſtą oraz Przeswietney Kápituły Koroną Błogosław troiſtym Krzyżem Twoim; pod ktorym piſáć ſię mogło pod Solennizácyą Twoię tuteczną, *Suam ſequitur quaeque Corona Crucem; ſequatur* záto *Inſula quaeque Coronam*. Błogosław oſobliwie I O: I W: oraz Prześwietnym y Przeświętym wſzyſtkim Aſsyſtencyom Solennizácyi Twoiey, zá augmentum Wielkie Chwały Twoiey przy teyże Solennizácyi przydáne, to Oſobámi ſwemi y Nabożenſtwem, to Koſztem łozonym, to godnemi cáłey Korony Pánegirykami y S: fátygámi. Przeſzláchetney tuteczney Metropolii, ktora Cię dawno w SS: Relikwiách Twoich in Summitate Wiezy ſwoiey iáko zá oſobliwego ták wyſokiego Pátroná ſwego wźięłá; niech záwſze będźie w Herbownych iey Wieżách *Pax altiſſima* y wewnątrz y od poſtronnych z wſzelkim Błogosłáwienſtwem B: *fiat pax in virtute Tua & abundantia in Turribus Tuis.* Błogosłáwić będźie bez terminu; y Ubłogosłáwi nie wątpćie, *Ps: 121.* przy powinnym do ſiebie rekurśie; y nie ſam, ále oraz z S: Kompánem ſwoim z S: Ludwikiem Gonzágą, S: Stánisław Koſtká; ktorego Kánonizácya przy Nim ieſt nieuſtánną Beatifikácyą Korony Polſkiey. Dasz to Pánie, przy wielkiey chwale y Sławie Swiętych Twoich przez Solenną Kánonizácyą w S: dźiśieyſzym Twoim Stánisłáwie pokazáney: *Magna eſt GLORIA EIUS in ſalutari Tuo; dabis Eum IN BENEDICTIONEM CORONÆ in ſeculum.*

AMEN.

A si ad stomachum vomitiones, si ad aluum, fortem purgationem, velut eam quæ in venis, per vrinas debere vacuari admonet, docens nos diuersos purgãdi modos, variasque partes, quibus repurgari ille humor possit, prout in vna magis, quam in alia abundat parte, & prout ad hanc, non ad illam tẽdere videtur. A liene autem vbi fomes, & minera huius febris, per patentem ductum (de quo tamẽ ambigitur, cum Auicenna velit esse venam stephanicam, seu coronariam dictã, & Gal. in lib. de vsu partium vas dicat esse breue, seu venosum a summo prope lienem ramo ad ventriculi fundum protensum) humorem melancholicum, cuius metropolis lien est, transmitti ad ipsum vẽtriculum, vbi maxime progresso morbo iam multũ extenuatus fuerit, & natura superior, nemo puto inficias ibit. Ex hoc velim obiter intelligas alterius quæsiti solutionem, quoniam & quæ ab B alijs affertur mihi non vndique placet, vtpote nimis communis, & quæ non tam quartanæ, quam quotidianæ etiam febri conuenire potest; ex qua nimirum causa in quartana appetitus ab initio diminutus sit, & post initium maximus, vt experimento constat, & docuit Hipp. 7. epid. exemplo Onesia nacti, & Polychari; respondetur enim a Mercuriali, & aliis, quia initio ventriculus oppletus est pituita, quæ appetitum hebetat, & qua consumpta, progressu febris, appetitus excitatur; Verum huiusce rei vera causa, ni fallor, est, quia progrediente quartana, humor melancholicus, qui iam incipit a natura expelli, a liene in vẽtriculũ reijcitur, qui cum austerus sit, & frigidus adstringendo, & corrugãdo ventriculi os, appetẽtiam excitat, quæ torpet ante commeatum humoris, propter causas non ita supra allatas; ex sola enim pituitosorum succorum consumptione anorexia C quidẽ cessaret, sed nõn tã magna excitaretur appetentia. Quã propter puto ego Gal. imperare ea, quæ vomitum prouocant in quartana, vt per os quoq; melancholici humoris febrem producentis portio extra feratur, ideoque ad validum, etiam vomitorium ex veratro albo deuenit, quod forte nimis alicui videri posset, si de expurgandis solum humoribus pituitosis in ventre contentis intelligi vellet. Addamus, quod si Gal. ad expurgandas tantum vẽtriculi cruditates vomitorium in quartana imperasset, multo ante morbi statum id fecisset, nec coctionis notas expectasset. Præterea id factum ab eo esset, ante quam diuretica præscriberet, non post, quia cum diuretica calida sint, tenuiumque partiũ, ideo non prius sunt adhibenda, quam prima regio dicta excrementis vndique expiata sit, ne secum illa rapiant, obstructionemque augeant. Confirmat nostram D sententiam quod subiungit Gal. eos, qui ad vomitum nõ sunt idonei, quales qui presso, angustoque sunt pectore quique vomere non consueuerunt, vehementius per inferiora purgandos esse, supplendumq; per infernum ventrem, quod per vomitiones negatum est. Nam & hæc clare indicant ipsum ad humorem melancholicum respicere, non ad crudos primarum viarum succos, quem pariter humorem deorsum semper ducendum esse vult, iuxta id quod supra ex eo, & Hipp. ostensum fuit, nisi tamen adeo feratur, quia tũc quo natura vergit, eo deducere oportet, quod miror non animaduertisse viros Clarissimos. Ad id vero, quod obijci posset, quartanarios multos liberari vomitibus pituitosis non melancho-

125
ſkich
wſzy
ili.

*Mo*

świętá MARYA M
NA NIES

℣. IEZU, MARY
Niech w ſercu &c.
℟. Amen.
℣. Boże poſpieſz ſię &c.
℟: Pánie pokwáp ſię &c.
℣. Chwałá Oycu,
℣. Iak byłá ná

H

*Co am c? zá*
*ley miłoś*
*meczem*
*bráná*